

A NOSA TERRA

PERIÓDICO GALEGO SEMANAL

ANO XVIII • 22 DE XUÑO • 1995

Nº 679 • 150 PTA

O PP desaloxado de 50 concellos, ainda que segue ocupando o 73% das alcaldías

O pacto funcionou

Tanto o PSOE como o BNG amosaron a sua satisfacción polo resultado final do acordo que posibilitou o poñer freo a xa ampla mayoría do PP. As reticéncias da dirección socialista foron vencidos pola realidade dos feitos. Fraga, en contra do afirmado durante a campaña, buscou o apoio de listas independentes, promovidas por ex-militantes do PP.

Euloxio Lopez, do BNG, felicitado polos veciños tras ser eleito alcalde de Cangas gráciás ao pacto entre BNG, PSOE, FPG e EU.

A. IGLESIAS

O PSOE
conseguiu 24
novas alcaldías
que se unen
á 32
que xa posuía

O BNG
conseguiu
oito co
que suma doce

O acordo
só fallou
en Arteixo,
Soutomaior e
Ribadeo

Entrevistas
cos alcaldes
das Pontes,
Redondela,
Pontecesures,
Chantada e
Porto do Son

Manifestación o Domingo

25 en Marin
contra a celulosa
(Páx. 15)

**A crise dos cantautores
na Galiza**
por Anton Seoane
(Páx. 25)

**Isaac A. Estravís:
'O galego xa ten o mellor
dicionario da península
con 90 mil entradas'**
(Páx. 26 e 27)

Narcis Serra pede á Zarzuela que se explique

O vice-presidente do goberno español, Narcis Serra, pediu na sua comparecencia parlamentaria, o pasado Mércores 21, unha explicación por parte da Zarzuela a respecto do suceso das escoitas telefónicas.

Serra afirmou que só se realizaran escoitas nunha ocasión e que de tal feito fora informada oportunamente a Casa Real. Esta solicitud de explicación por parte do vicepresidente alude a unha información difundida por EFE o pasado 13 de Xuño, segundo a

cal a Casa Real, por boca do seu xefe Fernando Almansa, mostrou o seu "asombro" e "preocupación" ao coñecer as gravacions polo CESID de conversas telefónicas realizadas polo Rei.

Ese mesmo dia a Cadea Coope recollía tamén unhas declaracions do ex-xefe da Casa do Rei, Sabino Fernández Campo, nas que estaba afirmando que o episodio das escoitas era "das cousas que más noxo me teñen producido na vida".
(Páx. 5)

AS CONFESIÓN DE CARLOTA DOYLE

AVI

Unha gran novela de aventuras que transcorre a través do océano, a bordo dun barco gobernado por un despótico capitán.

galaxia

Os pactos dánlle ao PSOE vintecatro novas alcaldías e ao BNG oito

BNG e PSOE logran frear á direita

A. EIRÉ - H. VIXANDE

A distribución das 62 alcaldías nas que nengunha forza conseguiu maioria absoluta, perxudicou notablemente ao PP. Os pactos entre BNG e PSOE funcionaron con eficácia situando aos populares con só 230 concellos. Os acordos entre nacionalistas e socialistas só foron rotos polos primeiros en Arteixo e polos segundos en Soutomaior e Ribadeo.

Tanto BNG como PSOE móstrase satisfeitos ao rematar o proceso de eleccións de alcaldes. O BNG obtivo catro alcaldías máis que en 1991, gobernando en 12 concellos, e o PSOE perde dez a respecto das anteriores eleccións municipais, pero consigue incrementar 24 alcaldías ás 32 nas que conseguiu governo con maioria absoluta, por mor do acordo de propiciar a chegada á alcaldía da lista progresista máis votada. O grande derrotado da elección de alcaldes foi o PP, pois as suas posibilidades de aumentar o número de alcaldías por mor de acordos, quedaron seriamente mermadas. Cando ainda faltan tres concellos por decidir, o PP só acadou duas alcaldías por non ter funcionado os pactos de esquerdas e outras 10 por ser apoiado por independentes os sectores afins, que se abstiveron na elección. Entre estas alcaldías hai que destacar as de Ferrol e Pontevedra, co que a direita se fai coas alcaldías de cinco capitais.

Nos concellos nos que non funcionaron os acordos de propiciar a chegada á alcaldía da lista progresista máis votada, está á de Arteixo, donde a assemblea local do BNG decidiu desobedecer as directrices do Consello Nacional e apoiar ao socialista Frutos Martínez. Os tres concelleiros do BNG foron expulsados pola dirección que tamén lle abrirá un expediente á assemblea local, para dirimir e escutar as alegacións de cada militante.

Os tres concelleiros nacionalistas non abandonarán o seu posto, constituíndose en grupo municipal, ainda que o cabeza de lista, Martínez Barreiro, puxo de manifesto que seguía a ser nacionalista "polo que seguimos

En Moaña, para evitar desconfianzas, PSOE e BNG decidiron votar a man alzada.

Intentos do PP

O perxuício que se lle ocasionaba ao PP cos pactos, fixo que tentase por todos os meios chegar a acordos con calquer grupo nos distintos concellos nos que non tiña maioria. Así o tentou co BNG en Pontecesures, fracasando. Mellor lle foi en Carnota, onde conseguiu a alcaldía gracies ao apoio da candidatura independente do ex alcalde do BNG, Brea Beiro, que pasará a ser concelleiro liberado. En Noia, Díez Rochou, de Alternativa Galega, o partido de Pastor Alonso, tamén propiciou a alcaldía para a popular María do Carmo Abeijón. En Malpica, o voto do número dous da candidatura independente, X. I. Pose, deulle a alcaldía ao PP, na persoa de Manuel Pardines. En Ribadeo as xestións de Fraga Iribarne con Xosé Cociña (CNG) propiciou que o PP conseguise a alcaldía a costa do nacionalista Eduardo Gutiérrez. Ainda así, os dous concelleiros do PSOE non votaron aos nacionalistas, seguidos as indicaciones do seu partido. En Marin, o independente Martínez Arias, integrouse no PP e deulle a alcaldía co apoio da CNG.

O prexuízo que se lle ocasionaba ao PP cos pactos, fixo que tentase por todos os meios chegar a acordos con calquer grupo.

pedindo o voto para o BNG e facendo nos restantes eidos a mesma política", descartando categoricamente un pacto co PP.

Pola banda do PSOE foi en Soutomaior onde o seu concelleiro se negou a apoiar para alcalde ao

candidato do BNG, Luís Obelleiro. As negociações foron árduas. Primeiramente os socialistas negábanse a apoiar ao ex alcalde Fernando Pereira. Así non rexeitaban o acordo co BNG, pero cando Pereira se mostrou disposto a apoiar a Obelleiro para alcalde, o concelleiro socialista Venancio Seoane, voltouse atrás.

No concello limítrofe, en Redondela, os concelleiros do BNG aca-

taron as directrices e apoiaron ao socialista Xaime Rei para alcalde. Seguidamente dous destes concelleiros, Gabriel Sánchez e María Xesús Diéguez apresentaron a sua dimisión como concelleiros e tamén nas suas responsabilidades na organización, ainda que permanecen no BNG. Os concelleiros reconhecen que a dirección do BNG é quem ten que marcar a liña política, pero consideran que no caso de Redondela "non foron o suficientemente flexibles como para comprender que era un caso concreto". Afirman que se non tomaron a decisión antes do pleno foi para non "trasladarles o problema aos seus compañeiros". (Vid. Aldea Global).

O mesmo sucedeu na Guarda, concello no que os independentes, antiguos populares, se uniron de novo ao partido, rachando os pactos que tiñan conseguido co PSOE, BNG e EU. A marcha do partido e os desacordos coa alcaldesa, Purificación Álvarez, quedaron esquenados, ante as promesas dos dirixentes populares. Noutros moitos concellos non lograron o seu propósito.

Nas duas capitais, Ferrol e

Francisco Rodríguez

'O PP está a poñer en marcha un control total sobre a sociedade galega'

O BNG móstrase satisfeito ao remate do proceso de constitución dos concellos. En primeiro lugar porque "fomos quen de levar a cabo a política que nos marcamos na última Asemblea Nacional que era a de pecharlle o paso ao PP nas máximas institucións posíbeis. Esta foi a nosa divisa nas autonómicas, e tamén nas municipais", afirma Francisco Rodríguez, voceiro da permanente frentista para estes temas. Considera tamén moi importante os concellos nos que vai governar o BNG, "tanto cuantitativa, como territorialmente".

O parlamentario nacionalista tamén se mostra satisfeito porque tanto o PSOE como o BNG "cumprimos en términos xerais

as decisións tomadas polas respectivas direccións partidárias", pero considera que non se pode falar dun pacto entre BNG e PSOE, "pois o único que fixemos as duas direccións foi reunirnos para analisar aqueles concellos nos que podían fallar os acordos". Neste senso, Francisco Rodríguez resalta como o BNG "puxo de manifesto que as decisións das organizacións se cumplen praticamente, o que é fundamental para calquer formación política. A nosa posición contrasta coa que mantén a direita estatal". Tamén sinala como nas reunións co PSOE, xa lles advertiron que en Arteixo non ian poder cumplir os acordos, pois xa recibiran a negativa da Asemblea Local.

No referente á autonomía das distintas assembleas locais e de zona, o BNG pon de manifesto que "os mandatos da Asemblea Nacional, que é quem fixa as liñas políticas de actuación, son de obrigado cumprimento para todos. Tanto para os órganos locais, como para o Consello Nacional que é quem ten o mandato de levar adiante as directrices congressuais. Se había discrepancias para iso están os procesos assemblearios. Tanto en Redondela como en Arteixo non puxeron reparos á política global do BNG, senón que se amparan en cuestións morais. As assembleas do BNG tiveron autonomía tanto para decidir as listas eleitorais, como para nomear aos distintos parlamentarios provinciais".

Rodríguez nega que exista unha alianza entre BNG e PSOE, "senón que a decisión de apoiar aos socialistas

para impedir o acceso do PP a múltiples alcaldías, é unha actuación táctica. Tratamos de dirixir os nosos esforzos para impedir que haxa un control institucional total por parte dunha forza política española e de direitas".

A pregunta de se non é o mesmo o PSOE que o PP, Rodríguez afirma que "o punto de chegada do PSOE, coa súa política e os múltiples escándalos, ainda non é o de partida do PP. Hai que facer unha análise política e saber quen está detrás do PP, mesmo nos distintos concellos e quen detrás do PSOE, a quien representa cada partido, por moito que alguns dos seus membros fosen intercambiáveis". Pero o parlamentario do BNG vai máis alá e afirma que "ainda que se aceitase que PP e PSOE eran o mesmo, o PP está poñendo en marcha o control total sobre a sociedade galega, por non falar xa da política estatal e do proceso de italianización que está a propiciar".

Uns acordos a consolidar

As visitas realizadas por Fraga Iribarne, Xosé Cuiña e outros dous Conselleiros a Vigo ao dia seguinte de tomar posesión o alcalde do PP, Manuel Pérez, viñeron a pór de manifesto que as soflamas eleitorais proclamando que Vigo recibiría un trato diferente por parte da Administración autonómica segundo quen ocupase a alcaldía, ían converterse en realidade. Idénticas promesas fixeron na maioria dos concellos onde vian perigar a sua mayoría eleitoral. A idea de castigo da Xunta a aqueles municipios que non están na órbita da dereita, parece tan arrraigada na sociedade que esta é precisamente a razón que esgrimiron vários alcaldes, tanto nestes comicios como nos de 1991, para pasarse ás fileiras do Partido Popular sen que fosen penalizados polos seus veciños, que os revalidaron no cárrego. Por se non fose dabondo, vários concelleiros na oposición municipal como os de Cangas, anunciaron que a súa política ia consistir en "pecharlle a billa da Xunta" ao seu concello. En Lugo, un político popular, ameazaba co mesmo á alcaldía de Chantada, namentras que a Deputación trataba de impedir con recursos *ad limitem* ter que abonar o canon de enerxía eléctrica que lle pertence ao concello chantadino.

Para afondar máis na estratexia de *ocupación social* que practica a dereita desde as institucións, os seus

adoctrinados militantes, propiciaron numerosos altercados en concellos nos que a alcaldía foi para un contrincante político, como froito dos pactos, esencia da democracia. A dereita considerouse *espúreamente desaloxada* destes concellos. Pero a reacción máis forte foi a daqueles alcaldes que tiveron que deixar o seu cárrego despois de moitos anos, abandonando unha leira que entendían da sua propriedade.

Fronte a esta política de utilización partidista dos resortes administrativos, comunicacionais e de poder, os acordos entre BNG e PSOE apresentábanse como unha alternativa imprescindible. O PP, non só goberna na Xunta, senón que acadou 230 alcaldías das 314 en xogo, e o goberno en cinco capitais. Ainda así, de non darse estes acordos de votar a lista progresista mellor colocada, o PP tería accedido á grande mayoría dos 62 concellos nos que nengunha forza conseguiu mayoría absoluta. Neste sentido, a eficácia dos pactos quedou demostrada. O freo ao PP foi importante, pero, mesmo así, insuficiente. Outra causa tería sido se en cidades como Ferrol e Pontevedra se lograse tirar a alcaldía á dereita o que permitiría á oposición maior capacidade de manobra.

Un PSOE que sumou 24 alcaldías por mor dos acordos, e un BNG que as incrementou en oito, poden darse por

satisfeitos da súa estratexia post-eleitoral. Pero a bagaxe nacionalista non é suficiente ante a situación na que se atopa o país. O BNG demostrou que ademais de contar cunha liña política nídia, era quen de xogar tácticamente e levar ao PSOE ao seu terreo. Uns socialistas que, contrariamente ao ocorrido hai catro anos, agardaron ao último dia a sentar na mesa cos dirixentes do BNG e fixeron só cando ollaron os custos partidarios que lle podía acarrear. Agora Francisco Vázquez ten unha contradición co seu deseño político. Segue a teimar en considerar ao BNG como inimigo a bater e en pactar coa Xunta proxectos municipais, polo seu interés capitalino. Pero esta política vai tropezar cos acordos diarios, tanto pontuais como programáticos que ten que realizar en 34 concellos co BNG. Os socialistas non poderán vivir permanentemente nunha esquizofrénia política, debaténdose entre dous amores e dous nemigos.

Se o BNG conseguise no PSOE un aliado para enfrentarse á dereita, os acordos post-eleitorais gañarán non só en importancia, senón que poderán darlle un xiro á política galega. Por iso, fronte ao avance galloupante da dereita, foi preciso que tanto socialistas como nacionalistas, sacrificasen intereses locais que non eran quen de erguer a ollada ao panorama político xeral.♦

A NOSA TERRA

Pontevedra, na que o PP se podía ollar relegado da alcaldía por pactos, estes non funcionaron. En Pontevedra o acordo encuberto con Eladio Portela, impidiu a chegada á alcaldía do BNG. No Ferrol, Fraga volto a acudir a Xoán Fernández, o seu antigo amigo. Ao final o acordo non foi posible. No horizonte óllase o entendimento PP-Xoán Fernández para governar.

Noutras duas capitais, Compostela e Vilagarcía, o PSOE conseguiu a alcaldía en minoría, gracies á abstención do BNG. Os nacionalistas non entrarán no goberno en nengunha das duas capitais. Noutros concellos nos que socialistas e nacionalistas conseguiron as alcaldías gracies ao apoio mútuo, depende dos pactos locais que uns e outros entren na alcaldía. Na maioria dos concellos con alcaldía do PSOE o BNG non entrará no goberno, ainda que si o fará en localidades como Fisterra, Foz, Mondoñedo ou Caldas. Na maioria das que goberna o BNG ainda está por negociar o apoio do PSOE. Os socialistas entrarán no goberno de Cangas, mentres que en Moaña e Bueu ainda seguen as negociações. O BNG, negáse a entrar na equipa gubernamental de Rendolla. En Maceda, Vilariño de Conso e Rairiz de Veiga, BNG e PSOE compartirán goberno. O mesmo ocorrirá nas Pontes.

Tomas de posesión

En Vigo, onde hai catro anos as bases do PP abuchearon a nacionalistas e socialis-

En Lugo a policia municipal cargou contra membros da Plataforma para a Defensa do Miño, mentres estaba a tomar posesión a nova corporación.

cesures, Piñeiro Ares, tamén do PP, foi abucheado. Convocara o pleno para as 9 da mañán, pero ainda así congregáronse 200 veciños. Piñeiro Ares non quixo sentar á mesa até que se levantaron os membros dos demás grupos. Despois quixo comprobar, personalmente, como presidente da mesa de idade, as credenciais de todos os candidatos. Tan pronto rematou a votación e comprobou que perdera a alcaldía abandonou o salón de plenos. En Cangas moitos dos presentes lembráronlle aos concelleiros do PP as afirmacións de que ían pedir que a Xunta lle pechase a billa á nova corporación.

En Lugo a policia municipal cargou contra membros da Plataforma para a Defensa do Miño. Mentres estaba a tomar posesión a nova corporación os ecologistas protestaban ao carón da casa consistorial. Un policia municipal tentou arrebatalle a cámara fotográfica a unha manifestante, producindo un forceixe, coa consequente carga policial. Xa foi pedida unha comisión investigadora, dado que é a segunda vez que desde a alcaldía se asume que "os municipais se pasaron".♦

Na maioria dos concellos con alcaldía do PSOE o BNG non entrará no goberno, ainda que si o fará en localidades como Fisterra, Foz, Mondoñedo ou Caldas.

Ramón Quintáns Vila, alcalde do Porto do Son (PSOE)

'Non imos actuar con revanchismo, ainda que queremos ordenar o urbanismo'

A transparéncia informativa e o diálogo e a participación vecinal para abordar as decisións más importantes serán os principais obxectivos do novo alcalde de Porto do Son, o socialista Ramón Quintáns Vila. "Durante tres anos fun concelleiro na oposición e negáronme acceso á documentación das comisións informativas e das Normas Subsidiarias de Planeamento Urbano", explica Quintáns para xustificar o novo xeito de gobernar que quer impor. "Niso, a xente ten que notar cambios".

A maiores, Quintáns Vila quer dar solucionés "a problemas co-

mo o educativo, deportivo, cultural e sanitario, e non dedicarse únicamente a pór puntos de luz, como facía Groveiro".

O anterior alcalde, António González Groveiro, que pasou por varias forzas políticas, lanzou unha ameaza velada sobre a

nova corporación en relación coa posibilidade de facerse co apoio de varios concelleiros e acadar a reelección por métodos espúreos. "Groveiro non ten nada que cambiar, só quería sementar a dúbida, pero non hai más que ver os resultados da votación: once ao meu favor e seis a prol de Groveiro, que é un intríngue que quería dar a imaxe de que con nós chegaba un período de inestabilidade. Simplemente non soubo marchar con dignidade", dixo Quintáns.

As irregularidades urbanísticas que presidiron a anterior corporación serán analisadas pola nova equipa de goberno municipal. "Non imos actuar con revanchismo — explica Quintáns —, procuraremos axustar todo á legalidade, o que non quita que podamos revisar alguns expedientes. A respecto das Normas, estamos a estudalas, porque antes non tiñamos cópias, e daquela non sabemos que habrá que facer con elas".♦

Manuel Anxo Taboada, alcalde de Chantada (Independente)

'Non abonda os nosos votos para cambiar o nome das ruas'

Á frente de Chantada Nova, Manuel Anxo Taboada presidiu o concello chantadino na pasada corporación e agora ven de revalidar o seu posto co apoio do PSOE e dos independentes, que xa formaron parte do goberno municipal na pasada corporación. "Ainda non sabemos se contaremos co apoio destes dous grupos nén cales serán as responsabilidades de cada quen —explica Taboada—, estamos en minoría e o apoio do PSOE non abonda, de modo que precisamos dos independentes, ainda que supón que non haberá problema. Contodo, haberá que reunirse para facer un reparto de áreas de goberno".

Cuestións que quedaron pen-

dentes durante a vixéncia da pasada corporación, como o cambio dos nomes das ruas, serían máis doados de abor-

dar, por canto agora Chantada Nova ten seis representantes. Na pasada lexislatura, con só tres concelleiros, as negativas do PSOE e independentes impidieron estes cambios por duas ocasiões.

O canon da enerxía e o proceso xudicial para reclamar á Deputación Provincial o seu pagamento é un dos principais obxectivos do goberno que vai presidir Manuel Anxo Taboada.

"Tambén queremos concluir a recuperación das marxes do río e a revisión do Plano Xeral e Ordenación Urbana, sobre todo no referente ao casco urbano", di o alcalde ao enumerar as principais liñas de actuación do seu goberno.♦

**Vitoriano
Trenco Romai,
alcalde de
Pontecesures
(independente)**

'Confio en chegar a pactos puntuais co Bloque, xa que os nosos programas son parecidos'

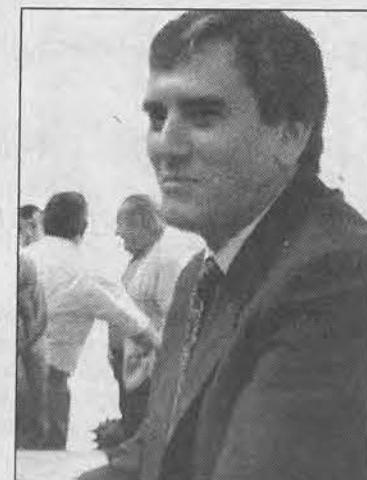
Vitoriano Trenco Romai chegou á alcaldía de Cesures sen ter experiencia política no concello. Encabezou unha lista da independentes que acadou catro representantes, con iso, e co apoio dos dous concelleiros do BNG, conseguiu facerse cunha alcaldía á que tamén aspiraba o PP, que tiña cinco edis.

Xosé Piñeiro Ares, alcalde durante 25 anos, designado durante o franquismo, quedou na oposición xurando vinganza. O PP, através dun dos seus concelleiros, fixo unha chamada aos independentes para tratar de negociar un acordo que permitise a Piñeiro continuar á frente do Concello. Trenco Romai dixo que non. "A nosa lista formouse por oposición a Piñeiro Ares e á sua nefasta política, como íamos darlle de novo o posto que tan mal o desempeñou?", sentencia Vitoriano Trenco, que, porén, mantién unha atitude respetuosa co seu contrincante político: "persoalmente non o quero mal", dicía.

"Tivemos conversas co Bloque antes do dia da investidura — explica o novo alcalde de Pontecesures—, tentamos que se incorporasen ao goberno municipal, pero tiñan indicacións do seu partido no sentido contrario. Daquela, déronos o apoio e agora marchan para a oposición".

Contodo, Vitoriano Trenco creña a posibilidade de abrir espazos de colaboración cos nacionalistas: "Temos un programa eleitoral similar —di—, e supón que non haberá problemas para chegar a moitos pactos puntuais".

Vitoriano Trenco —un axente de seguros que pensa continuar dedicado á súa actividade

XULIA GONZÁLEZ / V.N.

profisional e que diariamente irá catro horas ao concello— non ten determinadas todas as liñas da súa acción política, pero "espero facer moito pola villa, senón, dentro de catro anos hai outras eleccións".♦

**Xaime Rei
Barreiro,
alcalde de
Redondela (PSOE)**

'Non perdemos a dignidade pola forma de apoiarlos o BNG'

Xaime Rei Barreiro, alcalde socialista de Redondela desde a primeira corporación democrática, tivo o seu cargo pendente dun fio da assemblea do BNG

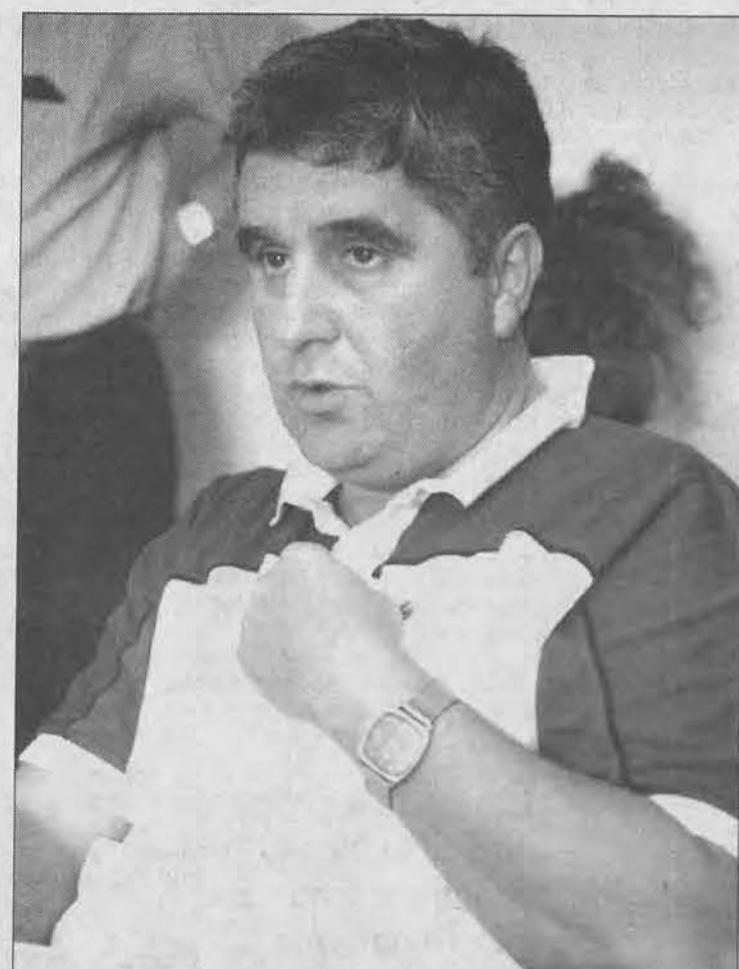
Vítor Guerreiro, alcalde das Pontes (BNG)

"Non imos permitir a segregación de Endesa"

Ainda non se sabe que partidos integrarán o goberno municipal nas Pontes. O alcalde do BNG, Vítor Guerreiro, resultou eleito cos votos a favor do seu grupo (5 concelleiros), do PSOE (3) e de Esquerda Unida (1). "O pacto é o normal nunha opción de progreso, ainda que hai algúns problemas estiamos supeditados a un acordo no que probablemente sexan recollidos algúns puntos de cada un dos programas eleitorais das tres forzas", explica Guerreiro.

O pacto BNG-PSOE-EU significou o desbancamento de Aquilino Meizoso do seu posto de alcalde. Meizoso chegou á alcaldía como independente e así continuou durante o mandado de toda a corporación, pero nas eleccións do 28 de Maio concorreu á frente da lista do PP. "Había que facer un goberno de progreso porque Meizoso non facía outra cosa que una política ditatorial e de escurantismo nas contas municipais —asegura o novo alcalde. Iso vai demonstrarse proximamente porque ten pendentes varias denúncias apresentadas por nós hai tempo, unha das polas baixas na contratación, xa que o concello tiña unha contabilidade paralela. En calquera caso, o primeiro que imos facer é unha auditoria para saber como están as contas".

Hai dous aspectos nos que todo o mundo está de acordo nas Pontes: a oposición á segregación de Endesa e o pagamento do canon da enerxía. A respecto da mina e a térmica Guerreiro é ta-

ASPA / V.N.

llante: "nós imos apoiar ao Comité e aos traballadores para impedir a segregación. Algo temos que dizer, ainda que Comité será quem teña que levar a pauta. Tamén queremos que sexan reinvestidos os benefícios. Non se pode consentir que veñan a extraer riqueza e que marchen con todos os cartos".♦

da vila. A intervención do Consello Nacional desta forza inclinou a balanza ao seu favor, cando no PP dabán por seguro que Amado Rincón ia afacerse coa alcaldía grázas a ser a candidatura máis votada.

Carlos Pazos, primeiro da lista do BNG en Redondela, e o resto da asemblea local do seu partido, non quería ouvir falar de Xaime Rei. Este último non entende o ódio que lle demonstran desde o BNG. "Surprende-me moi a postura do BNG de pedir a miña cabeza, cando mantinha con eles unha relación magnífica. Síntome doído e mesmo cheguei a pensar que aquelas

relacións eran hipócritas". O alcalde de Redondela descobre se poderá chegar a un pacto de goberno cos concelleiros do BNG, pero asegura que está aberto a calquier conversa. "Eu son optimista sempre, creo que dialogando pódese chegar a calquier acordo. O único que me dá medo é a cerrazón", di Rei que asegura que por el non hai nengunha área de goberno que non poda ser discutida, "o que non consentimos é que nos eliminan candidatos porque ningún ten direito a entrometerse na lista doutro partido".

Dous dos tres concelleiros do BNG demitiron despois de dar

o seu voto a Rei e pediron perdón públicamente pola orientación do seu sufraxio. Para o alcalde eleito "a dignidade non a perdemos de momento, considerámonos lexitimados para gobernar".

A respecto das relacións futuras co Bloque, Xaime Rei di que "as cousas teñen que enfriar", e sobre o goberno municipal asegura que "non teño medo a gobernar en minoría, o sensato sería que a forza política más próxima, o BNG, coa que o PSOE suma máis presenza social que o PP, preste a súa colaboración atraves dun goberno de coalición ou de pactos puntuais".♦

Tí que tamén defendes o nome legal da CORUÑA,
podes colaborar mercando esta camiseta

Tallas:
12 (para nenos) en cor amarela
L, XL, XXL en branca e amarela

1.300 Pts

(incluidos gastos de envío)

PEDIDOS POR TELF.
(981) 56 38 85

Proxecto Alén-Miño
A aproximación cultural ao mundo Luso-Brasileiro

"A falta de contactos e inter-influencias entre Galiza e Portugal deu lugar a un incuestionábel empobrecemento cultural, estando os dous povos privados da riqueza que xeran. Este proxecto —á marxe de normativas— é o soporte para atallar estealonamento".

NOVIDADE • XA Á VENDA

550 Pts

(incluidos gastos de envío)

A MESA FOIA
NORMALIZACIÓN
LINGÜÍSTICA

Apartado 247 • 15700 Santiago • Telfs: (981) 56 38 85 - 58 64 22

CRÍSE DAS ESCOITAS

As persoas das que se deron a coñecer as conversas estaban perfeitamente seleccionadas

A conxura anti-democrática cada vez máis evidente

■ A. EIRÉ

Desde o Governo xa se fala claramente de "conxura anti-democrática" para explicar a saída á lus das escoitas efectuadas polo CESID. Afírmase que haidos para demostrarlo e, moi posibelmente, será Felipe González quen, a próxima semana, desnovele as intencions últimas do grupo capitaneado por Mário Conde e quen son os outros integrantes. As persoas cuxas escoitas foron dadas a coñecer non foron escollidas de xeito aleatório, senón para demostrar a profundida e gravidade dos documentos que obran en poder do grupo de presión antidiemocrático.

Valle—Inclán afirmaba en *El Ruedo Ibérico* que nengun ambicioso pode ser sinceramente demócrata. Juan March, non tardaría moito tempo en darlle a razón. Despois de facer os seus negócios especulativos á sombra da Ditadura, desafiuado pola República, capitaneou e financiou o *Levantamento* e a Ditadura militar de Franco. Un golpe que se deu apelando á legalidade republicana e as liberdades. Pretende Mário Conde seguir os pasos do banqueiro balear?

Desde o Governo xa non teñen reparos en afirmar claramente que existe "unha trama que intenta chantaxear e botarlle un pulso anti-democrático ao Estado", segundo denunciou Felipe González ante os seus compañeiros do grupo parlamentar socialista. O Presidente do goberno español non deu nomes, pero desde o seu entorno, cítase a Mário Conde como a cabeza desta conspiración, relatando as ameazas do ex-banqueiro a membros do Governo.

Será posibelmente na derradeira semana de Xuño, cando Felipe González, na sua comparecencia no Congreso dos Diputados, poña de manifesto publicamente a trama que agora só fai insinuar. Un alto cárrego do Governo confirmounos o adiantado a pasada semana por *A Nosa Terra* e afirmou que se equivocaron os que pensaron que a González lle podían facer a mesma xogada que a Suárez. "Somos un partido con más de cen anos de historia, non un conglomerado franquista como UCD. González sabe moi ben cal é o valor da democracia e calles son as intencions últimas destes movementos".

Até José María Aznar falaba de campaña nunha entrevista concedida a *La Vanguardia*. Pero Aznar, dominado polas presións e polos feitos, non ten reparo logo

en asociar o último atentado de Madrid á situación gubernamental. O mesmo Juan Perote, ex xefe da agrupación operativa do CESID, hoxe encadeado como responsábel de sustraer as cintas que sairon á lus pública, afirma que se trata "dunha batalla dentro da guerra", ainda que non específica de que guerra se trata. Perote, nunha entrevista publicada por *El País* enmarca estes últimos acontecimentos no contexto "dunha crise política. O que hai cinco anos non tñía impacto algun, hoxe é unha bomba", recordando como o 13 de Xullo de 1990 a revista *Tiempo* publicou "unha portada na que se afirmaba basicamente o mesmo que estos días. Quer dicir, que o CESID espia a políticos e empresarios".

Aqueles que están a publicitar as gravacions obtidas ilegalmente polo CESID e a reclamar o abandono do Governo por parte do PSOE, nucleados ao carón de *El Mundo*, negan nas suas exposicións que se trate dunha conxura contra o Estado de dereito, deslindando o acoso e derribo do Governo co do Estado. A línia argumental, más unha vez, segue o modelo italiano, só que aquí e agora, fracasado Mário Conde no papel de Berlusconi, cos medios de comunicación ao seu servizo, tentan a italianización máis co PP, facendo o mesmo papel de movimiento político dominante que liquide o sistema de partidos, dándolle paso ás listas abertas e a outras reformas constitucionais, como a liquidación do chamado *Estado das Autonomias*.

A Banca, até de agora chuchona do PSOE, xa saiu á palestra e, por boca de Emilio Botín, pediu un cambio na Moncloa para tanto antes millor. Para completar a triloxia a Conferencia Episcopal, ainda co receo dos bispos más demócratas, tamén se suma á campaña e demanda a dimisión de González e a convocatoria de elecções anticipadas, ainda que

Juan José Perote, ex-xefe da agrupación operativa do CESID.

o fagan, seguindo a diplomacia secular da igrexa, adubido de supostas virtudes de preocupación social, caridade e paciencia.

A incardinación da trama

A publicación das escoitas ilegais non é un feito isolado, senón que está inserida en toda a trama que se botou a andar coa obrigatoriedade decretada pola UE de limpar os sumidoiros do Estado. Como no 23-F, coinciden várias apostas e múltiples intereses que se cruzan. Por un lado estarían os ideológos da dereita que pretenden sobrancear despois da caída do Balado de Berlín, que, por medio do neopuritanismo e da rexeneración ética, pretendan salvar un sistema que se derrumba. Logo estarían os intereses do nacionalismo español que ten como

obxectivo voltar o Estado das Autonomías á pluralidade de España dentro da unidade indivisível da pátria. A suspensión das transferencias é o seu obxectivo e os ataques a Catalunya a sua punta de lanza. Despois estarían os intereses particulares dos propios servicios segredos e a loita polo poder e, por último, os intereses particulares daqueles que, á marxe da legalidade se nutren da guerra suxa do Estado contra os nacionalismos periféricos, ben sexa co narcotráfico, tráfico de armas e outros negócios. Por último temos que ter en conta que, os escándalos son, hoxe por hoxe, a millor propaganda para que os medios de comunicación aumenten a súa audiencia.

Así teríamos que o CESID e a Guardia Civil están implicados

nos GAL, pero tamén no tráfico de armas e no narcotráfico. Teríamos ao dimisionario responsável do CESID, un monárquico convencido, que pon en antecedentes ao Rei das escoitas. A uns empresarios (os que aparecen nas cintas) que se serven da sua amistade con Juan Carlos para facer negócios privados. (É preciso lembrar que foi polo tempo das escoitas que sairon á lus no 91 cando a Zarzuela decidiu facer un cambio na estratexia vacacional de Marivent, depois de que se criticasen publicamente as suas amistades). Nas escoitas aparecen tamén os irmáns Mugika que tiveron un papel destacado nos días anteriores ao 23-F, e aparecen en diversas informaciones ligados ao narcotráfico para financiar a loita contra ETA e tamén na posta en marcha dos GAL. Outro dos escoitados cuxas conversas estarian en poder de Perote, entre máis das 1.200 que o goberno afirma que sustraeu o militar, é Barrionuevo. Ministro responsable cando se puxeron en marcha os GAL. Perote tiña estreita relación cos máximos implicados nos GAL, sobre todo Sanxristóbal, que se entrevistaba co militar e con Mário Conde.

Desde o Governo creese que o que tentou Mário Conde ao poñer "precisamente estas cintas e estas persoas ante a opinión pública", foi demostrarlle ao goberno que posuía moitas más conversas de vital importancia, "por canto o CESID controlaba como é lóxico todos estes movementos relacionados cos sumidoiros do poder". No tocante aos intentos de enfrentar ao Rei con Felipe González esta fonte afirma que "é unha estratexia que xa ven de vello, ainda que agora se redobra", recordando como xa antes das elecções municipais "se usou ao Rei para que, saltándose a súa posición constitucional obligase a dimitir a Felipe. Daquela apareceu Suárez de novo publicamente e falouse dun Governo de emergencia. Algo semellante ás vésperas do 23-F".♦

UNHA REALIDADE A MEDIDA

A.E.

O escándalo non é un ingrediente comunicacional inocente, senón un arma ideolóxica de grande importancia. O neopuritanismo utilizao a conciencia. O circuito informativo non remata coa información. Despois da exposición dos feitos, veñen os comentarios, a amplificación da noticia, pois o que interesa é a resonancia e, a partires dela, pasar á acción. Unha vez lanzada a noticia, o feito, comeza o circuito máxico, o comentario. Hoxe calquer parbada dita nunha parte central do entramado ideolóxico, queda absolutamente disposta para ser manufacturada para a sua dixestión polo corpo social. As noticias non teñen que ser contrastadas e que resulten fiábeis ou veraces, do que se trata é de edificar un dogma a partires dun indicio, unha verdade dunha insinuación e unha acusación dunha sospeita.

Por outra banda, trátase de converter un problema particular nun problema xeral. O horror, o escándalo é o usual e o impenetrable pode acontecer en calquier momento e en calquier parte (Cando saltará o próximo escándalo?, pergúntanse todos os

días os *calumnistas*) A comunicóloga catalana Margarita Rivière compara este sistema ao dos tiranos: "criar o problema, atribuír á maldade allea e aparecer logo para salvárnos do problema criado. A complicidade social, resulta, en ambos casos, imprescindible".

"As noticias non son productos inúcuos, senón a única forma de producción que, conxuntamente co sistema de venda, pode influir nos niveis de democracia e de cultura dun povo", escriben os xornalistas Ferdinando Adornato e Furio Colombo.

Mário Conde afirma no seu libro, *El Sistema* (pax. 152): "Fronte ao poder só cabe o poder". Que son hoxe a maioria dos medios de comunicación máis

que unha prolongación do poder económico? Isto fai-se más evidente cando a comitancía entre capital e medios é total. Non é de estranhar que o chamado *xornalismo de investigación* se convierta só en amplificador de *dosier*s alleos, en instrumento veicular de iniciativas ou vinganzas políticas ou económicas, carregadas de intención. Se o que interesaba primeiramente era que, no meio do maremagnum de escándalos provocados ou buscados como gancho, os feitos realmente graves pasen desapercibidos, porque o que realmente importaba era o mantenimento do escándalo permanente, agora xa se está na etapa de tentar impor a nova moral, a moral neopuritana.♦

■ O Comité da RTVG denuncia o bloqueo das negociações do convénio

Despois de dez meses de negociações entre o Comité Intercentros da Compañía de Rádio e Televisión da Galiza e a dirección do centro, para asinar o convénio colectivo, o Comité tivo que solicitar a mediación do Consello Galego de Relacións Laborais para desbloquear as conversas. "O Comité Intercentros considera que a última proposta da dirección, que é a mesma que apresentou en Setembro de 1994, supón un bloqueo das negociações —di unha nota do Comité. Esta postura da empresa é tanto más incomprendible canto nas últimas semanas semellaba que había unha aproximación entre as partes".

A proposta da dirección da CRTVG, di o Comité, é rachar co convénio vixente, incrementar a precarización laboral, incrementar a xornada laboral, reducir a antigüidade, eliminar algúns complementos salariais, xeneralizar a flexibilidade e mobilidade funcional e unha suba de soldos do 3%, cando hai tres anos que non hai incremento salarial.

Por outra banda, na visita que Fraga fixo a Porto, o Mércores 21 de Xuño, anunciouse a creación dunha delegación da CRTVG na cidade de Maia no Norte de Portugal. Fraga, porén, non dixo cando será criada a delegación na cidade de Lugo.♦

■ Folga de fame a morte dos seis mil presos palestinos

Os seis mil presos palestinos que están nos cárceres e prisiones militares de Israel cumpriron o Mércores 21 o cuarto dia de folga de fame para exixir a sua liberación. As xestións da Autoridade Nacional Palestina, Iasir Arafat, serviron para acordar un grande consenso nacional que fixo esquecer as vellas diferencias entre as distintas sensibilidades dos palestinos e agrupar a

todos a prol da saída dos presos á rua. Parellamente, estableceuse unha xornada de xexun nacional para secundar esta petición.

Mentres Palestina segue a

loitar, no Cairo continuan as negociações entre Israel e a Autoridade Nacional palestina para tratar de perfilar os acordos para que se produzan as transferencias de poderes entre uns e outros.♦

■ O comando checheno libera ao reféns e vai cara ás montañas

O comando checheno que atacou Mércores 14 a cidade de Budionovsk e que se fixo con 139 reféns para defendese das tropas russas, libérrou o Martes 20 aos secuestrados e emprendou viaxe rumbo á vila montañosa de Dargo, onde o Exército ruso non ten xurisdicción. O secuestro pagárono os cidadáns chechenos espallados por Rússia, xa que a policía deste país emprendeu accións de represalia contra eles, efectuou gran cantidade de detencións e cometou numerosos actos de xenofobia. Contodo, Chechénia está a conquerir o seu obxectivo, que é a independencia e a soberanía nacional, e os seus representantes xa se sentaron a negociar coas autoridades russas para acordar un cesamento das hostilidades. Polo momento hai decretada unha trégua. Porén, hai varias consecuencias dos sucesos dos últimos días en Chechénia: en Moscova a Duma (o Congreso) aprobou unha moción de censura contra o goberno de Rússia, aínda que a moción non significará de momento a sua caída. Por outra banda, nas conversas de paz, os rusos exixiron dos chechenos "repudiar o terrorismo e entregar en tres días ao líder guerrilleiro Basaiev", ás ordes do que actuou o comando que secuestrou aos 139 rusos. O xeneral ruso Kulikov amenazou con represalias de non cumplirse estas duas esixencias, e adiantou que non descarta deter ou aniquilar aos responsables chechenos.♦

■ Positivo encontro entre Castro e Gutiérrez Menoyo

Fidel Castro foi fiel á sua traxectoria que trata de integrar a oposición e mantivo, o Martes 20 na Habana, unha reunión cun dos líderes do exilio, Eloy Gutiérrez Menoyo. Castro non conqueriñ, até o momento, entrevistarse cos sectores duros de Miami, que mesmo están enfrentados coa Administración norteamericana. Mentre os grupos moderados e Fidel Castro coinciden na necesidade de ir definindo pautas de colaboración e diálogo, desde Miami non queren máis que falar da caída do sistema cubano para asumir directamente o poder. Os sectores integradores da oposición tampoco están pola solución de Miami, xa que con toda probabilidade voltaría un réxime similar ao de Batista.♦

■ O xuíz Bueren impón as condicións para o enterro de Lasa e Zabala

Os familiares de José A. Lasa e Ignacio Zabala, asasinados polos GAL, non puderon decidir a data do enterro e nem sequer pudieron ver os restos mortais. O xuíz da Audiencia Nacional, Carlos Bueren, impuxo todas as condicións e non atendeu á vontade das familias, que amosaron a súa perplexidade ante semellante decisión. O enterro foi o día 21 de en Tolosa.♦

■ Espinoza vai ao cárcere pero Contreras non

Augusto Pinochet só pudo protexer ao xeneral Manuel Contreras ante o seu iminente ingreso en prisión. O xeneral non estaba disposto a ir ao cárcere e foi ingresado nun hospital militar, sob excusa de estar enfermo. Dis que andou detrás Pinochet, que dixo que o caso Letelier era usado para perseguir ao Exército.

O que non pudo evitar o golpista chileno foi que o brigadier Pedro Espinoza, que tamén estaba encausado polo asasinato do ministro de Salvador Allende, Orlando Letelier, fose ao cárcere a cumplir unha pena de seis anos, doce meses menos que a condena importa a Contreras. Antes de ingresar na cadea, Espinoza foi dado de baixa do Exército.♦

■ O Tribunal Superior anula o uso da grúa para os que non paguen a ORA na Coruña

Os veículos que non paguen a ORA (Ordenanza de Regulación do Estacionamento) na cidade da Coruña non poderán ser retirados pola grúa, despois dun fallo do Tribunal Superior de Xustiza. Este servizo municipal só servirá nos casos nos que haxa automóbeis que interrompan a circulación.

O concello da Coruña xa anunciou que de momento non utilizará a grúa, pero adiantou que a sentenza será recorrida. O alcalde da localidade, Francisco Vázquez, recordou que é previsible que no Setembro vindeiro sexa aprobada a Lei de Tránsito que incluirá o uso da grúa como mecanismo punitivo. Vázquez tamén dixo que mentres os concellos non podan embargar as contas correntes dos infractores, a circulación urbana estará caracterizada pola indisciplina.♦

■ Tratan de enfrentar aos mariñeiros dos bacallaeiros cos do fletán

A patronal dos bacallaeiros está a tratar de provocar un enfrentamento entre os traballadores dos seus barcos e os da frota conxeladora que vai ao fletán. A patronal ARBAC convocou unha asemblea de traballadores para establecer un calendario de mobilizacións co fin de reclamar a exclusividade do caladoiro de Baréns, no que hai prospeccións para ver de pescar platixa.

Os bacallaeiros non queren que pesquen platixa no Mar de Baréns porque dicen que é imposible facelo sen pescar tamén bacallau. Os pescadores serían utilizados no enfrentamento de duas patronais —conxeladores e bacallaeiros— e, lonxe de conquerir solucións aos seus problemas imediatos, servirían de excusa para manter sen pescar á frota galega.♦

GALIZA E MUNDO

PARLAMENTO

Os Conselleiros non dan explicacións, negan as comisións de investigación e adaptan as leis aos poderes locais

O ditado do PP impõe na cámara galega

■ A. EIRÉ

No Parlamento, recinto onde se escenifica a Democracia real, nada se fai porque si. Xosé Cuiña foi sustituido por Orza que na vez de explicar porque o conselleiro da CPTOP afirmara que era preciso a unificación da Caixas de Aforro, explicou a nova lei sobre estas entidades. A comisión de investigación sobre Copasa foi votada en contra pola dereita e o proxecto de Lei de Delegación de Competencias Urbanísticas converte á Xunta nunha gran Deputación.

Ao PP non lle chega a sua maioria no Parlamento. Non só ten que gañar, senón que impiden o xogo democrático e, cando isto ten que producirse, ou adulteran a confrontación ou mandan que o árbitro (Vitorino Núñez) poña pexas a oposición.

Desde hai tempo os parlamentarios do PP viñan reclamando do Presidente do Parlamento que corte o xogo, sinalándolle falta aos parlamentarios do BNG e PSOE, cada vez que estos os incomodan. Despois de que o dia anterior Vitorino Núñez non aceitase a palabra *inmoral*, pronunciada por Cortizo Nieto, o Mércoles 21, pediu a Beiras Torrado que retirase a frase "vaian facer puretas". O voceiro do BNG tentou explicar o significado literal da frase, pero o Presidente non o deixou, así que, decidiu dar por rematada a sua intervención.

O Consello de Contas

O enfado de Beiras e o uso da frase que tan famosa está a facer diariamente o *vello Casamajó* na radio, sen que ningun se escandalice, viña motivado por que Xosé Antón Orza, sustituta a Cuiña Crespo á hora de explicar o secretario xeral do PP as ma-

Xosé Manuel Beiras, portavoz do BNG, abandonou o pleno. A. IGLESIAS

nifestacións eleitorais de Cuiña afirmando que había que potenciar a fusión das Caixas de Aforro. Na vez de Cuiña, que foi quien realizou as manifestacións, o Conselleiro de Economía deu conta do anteproyecto de Lei de Coordinación de Caixas de Afo-

rro, e sobre as pretendidas fusiones, explicou que só aparecen no texto para fixar o método se estas se chegan a producir.

Nun punto anterior, Beiras deixara en evidencia ao PP. O BNG proponía a modificación do Consello

de Contas, aumentando o número de conselleiros de 5 a 9 membros. Entre os argumentos esgrimidos o voceiro do BNG lia os dados pola mesma lei que crea este organismo. O número de conselleiros foi minguado en dous, antes de porse en funcionamiento, aducindo razóns económicas. Tamén demostrou o retraso de 4 anos que levaba o Consello en analizar os orzamentos autonómicos e, como os das outras institucións se realizan aleatoriamente. Pablo Egerique, o voceiro da dereita, negouse ao aumento, en primeiro lugar facendo unha comparación cos Consellos de Contas de outras comunidades en canto ao número de integrantes. Beiras tiña a resposta moi clara. "Se é así, vostede está a dicer ou ben que no consello son uns mangantes, que a Xunta lle envia tarde os orzamentos ou que a Lei de Régime Financiero é inoperante", afirmou.

Pero no argumento que foi más contundente Egerique foi no de afirmar que o BNG quería a modificación para poder entrar no Consello ao engadir no artigo 12-1 que a composición do organismo debería reflectir a pluralidade do Parlamento. Beiras, despois de recoñecer que era precisamente o que se estaba a facer, ao pactar entre distintos grupos, indicou que se o PP

aprobaba o proxecto, ao ter maioria ben podía modificar o artigo e cuestión. Negou así que fose ese o obxeto da proposición do seu grupo, porque se o BNG buscarse simplemente estar neses pactos, podia "retirar o proxecto e, agora que finou un conselleiro, agardar a que teña que ser substituído para entrar no Consello".

A Xunta, unha deputación grande

As normativas complementarias sobre Solo e Delegación de Competencias Urbanísticas tamén puxeron de manifesto ao político do PP. Francisco Trigo comparou estas leis, coa Lei de Interés Urbanístico Nacional, que Fraga realizou durante o franquismo e que foi a causante do urbanismo das praias turísticas, ao permitir que se actuase, por *interese nacional*, fóra do que era a Lei de Planeamento. Agora, segundo a lei aprobada o 20 de Xuño, os concellos tamén poderán aprobar, pola sua conta, aparta-hoteis na primeira liña de praia, sen que a Comisión Provincial de Urbanismo teña capacidade decisória, nem sequer sexa apercibida das obras. Cada concello fará o que quiera, teña ou non recursos humanos e técnicos, no seu urbanismo, sen que a Xunta teña o control.

Dentro da filosofía da Administración Única, a Xunta o que fará é partillar o diñeiro aos concellos para as obras e que estes governen autárquicamente. A presión dos constructores pode facerse así máis evidente. Pero a Xunta non cede todas as competencias, senón que se reserva algunas capaces de, por exemplo, construir un cárcere, ubicar un vertedoiro ou instalar unha industria contaminante, ainda que sexa contra o criterio do próprio concello.♦

Copasa, á sombra de Verín

Na petición socialista dunha comisión de investigación para dilucidar a posibel relación de dous parlamentarios do PP coa empresa de construcción e o hipotético favorecimento por parte da Administración autonómica, sobrevoaban duas sombras. A primeira era a más evidente. A comisión investigadora para dilucidar as implicacións da administración nas obras de Verín e Castrelo do Val, non só foi un paripé do PP, precedido dunha arrouada de Cuiña, senón que a Administración Autonómica mentiu durante as investigacións parlamentarias. Así o puxo hai uns días de manifesto a fisca-

lia durante o xuizo celebrado en Ourense.

A outra sombra era a do solpor, cando se celebraba o debate. Nas exposicións do voceiro socialista, Cortizo Nieto, existía como un nubeiro que impedía a claridade. Na Xunta de Portavoces disque se chegou a un pacto, para obviar o nome dos parlamentarios, investigados pola Comisión de Estatuto do Deputado. Así, Cortizo, comezou a debullar porcentaxes de contratación de obras, á baixa, á alza, con relación ao Estado, a COTOP, incrementos, mínguas...

Conde Roa, que le o discurso preparado por Cuiña Crespo, replicoulle con outras porcentaxes, outras cifras, outras altas e outras baixas. Nos próximos días, o Conselleiro realizará unha rolda de prensa na que aportará máis datos, máis porcentaxes e máis análises.

Das denúncias xornalísticas, que eran o cerne da cuestión, non se falou. Dérone por sabido, pero, ainda máis, acordaron que non aparecesen no pleno. Para redondear a faena, Conde Roa, puxouse obreirista e acusou ao PSOE de estar fundindo á empresa e de deixar a 300 traballadores sen emprego.

Cortizo acusou o comportamento de Conde Roa de *inmoral*, e o Presidente pediu que retirase a palabra. Cortizo enfadouse e pergunto a Presidente "a que xoga, a que estamos xogando? A mí acusáronme de querer fundir unha empresa, e non dixo nada".

Rematada a intervención, Vitorino Núñez acercouse ao escano de Conde Roa e felicitouno pola súa brillante intervención. Todos contentos. Aquí non pasa nada. "Se temos maioria e non podemos facer o que queremos para que me vale", perguntaba un día o finado alcalde popular da Guarda, Manuel Díaz, Ligero.♦

Empresa Xornalística Editora: Promocións Culturais Galegas S.A.

Consello de Administración.
Presidente: Cesáreo Sánchez. Vicepresidente: Xaquín Acosta
Conselheiro Delegado: Xosé Fernández Puga.
Vocal: Francisco Carballo, Francisco Torrente, Alberto Ansede,
Xosé M. Dobarro e Manuel Veiga. Secretario: Xan Piñeiro.

Director: Alfonso Eiré López.

Redacción: Gustavo Luca de Tena, Manuel Veiga, Xan Carballa,
Horacio Vixande, Anxo Iglesias (fotografía).

Correspondentes: Ricardo Sardoval e Merche Vázquez (A Coruña),
Xavier López (Compostela), Carme Carballo (Ourense), Carme Vidal
(Pontevedra), H. Sanz (Ferrol), F. Ariztido (Lugo), X. Castro Ratón
(Vilagarcía), Antón Mallo (As Mariñas), Anxo Rosende (Ortegal), X.M.
Suárez Estévez (O Condado Baixo), H. Naval (A Mariña), X. López
Témiz (O Bierzo), G. Docampo (Valdeorras), Paulo Naserio (Terra
Chá), X.M. Santiago Cagiao (Barbanza), Manoel Bello (A Montaña),
Manuel Díaz (Melide), Xosé R. Castro (O Carballiño), X. Gabriel Pacián
(A Fonsagrada), A. Díaz Amor (Ribadeo), M.A. Torres (Verín), Manuel
Pan (Bergantinos), Daniel Lazaré, Pepe Rei (Euskadi), Paco Soto

A NOSA TERRA

PERIÓDICO GALEGO SEMANAL

Ferro, Fernando M. Vilanova. Cinema e Televisión: Celso López
Pazos, Gonzalo Vilas; Carlos Amaro. Arquitectura: Prácido
Lizancos. Historia: Francisco Carballo, Anselmo López Carreira,
Xesús Torres Regueiro.

Fotografía: Carlos Puga, X. Marra, Che, Xosé L. Díaz, X. L. Suárez
Canal, M. Sendón, Tino Viz, X. M. Albán, Délmi Alvarez,
Voz Noticias, El Progreso.

Ilustración: Xosé Lois, Pepe Carreiro, Carlos Silvar, Gonzalo, Xulio
Galoso, Tokio, Hermida, P. Núñez, Manel.

Corrección lingüística: Fernando Carballa.

Diseño Gráfico e Maquetación: Xosé Taboada.

Administración: Blanca Costas.

Publicidade: Carlos Martínez Muñoz.

Subscrepcións: Lola Fernández Puga.

Redacción e Administración: Rua do Príncipe, 22, planta baixa
(36202 Vigo). Apartado postal 1371.

Teléfonos:
Administración, Subscrepcións e Publicidade (986) 43 38 30*.
Redacción (986) 43 38 86 - 22 24 05. Fax (986) 22 31 01.

Imprenta: E.C. C-3 1958.

Depósito Legal: C-963-1977.

ISSN 02-13-3105

Non se mantén correspondencia sobre orixinais non solicitados.
Esta permitida a reproducción sempre que se citen procedencias.

HERMO

A DEMOCRATIZACIÓN DA FAMILIA

TERESA BARRO

Nestes últimos anos o autoritarismo político medrou tanto no mundo inteiro que xa logo non queda nada do pouquín de democracia que chegara a nacer. E quen van pagar as consecuencias maiormente son os más novos, porque o desprazo polo futuro está no miolo de todo autoritarismo. A orixe desta inxustiza está nesa familia que tanto invocan os políticos de hoxe. Esta familia tan reverenciada non é máis que un sistema de asoballo criado polas relixións para implantar xerarquías indiscutíveis e mandos absolutos que valeren de modelo para toda a sociedade. Esta idolatrada familia está encargada, desde sempre pero cada dia con más forza, de ceifar calquier independencia individual ou colectiva, e de ensinar a adorar e obedecer a quen manda.

A familia que coñecemos é a institución más anti-democrática que poda haber, porque nela todos, homes e mulleres, nacemos sen direito nengun; se algo recibemos, é como favor e empréstimo. Nacemos todos fillos-obxecto, obrigados aos deuses que nos mandaron e endibidados cos pais que nos recollerón. Isto foi o que ensinaron as relixións e calquera outra posibilidade semella unha blasfemia antinatural e monstruosa.

Un grande acerto do feminismo contemporáneo foi o de destapar algunas das inxustizas do patriarcado. Un imenso desacerto foi o de atacar a superficie e non o fondo do patriarcalismo e copiar moitas das suas pautas. A inxustiza no tratamento da muller é unha peza máis do sistema patriarcal, pero non o principal. O fondo e a esencia do sistema está na supremacia dos vellos sobre dos novos, que significa a do pasado sobre do futuro. Co contrario de que os homes tiñan a culpa de todo, o feminismo santificou ás mulleres todas e con iso contribuiu a afincar máis o patriarcalismo, ao xustificar e acrecentar o poder das nais e das mulleres matriarcas e colaboracionistas. No sistema patriarcal a nai é a peza que endenta as pezas todas. A sua misión é transmitir a idea de desigualdade e xerarquia, e inculcar un machismo do que ela é a principal beneficiaria.

O galeguismo da aposquerra falaba moito de que

a Galiza era un matriarcado, mais no sistema patriarcal non pode haber matriarcados deveras. O que hai é unha idolatría da nai que é parte fundamental do próprio sistema. A nai é quien educa aos fillos no autoritarismo e quem llos entrega ás autoridades. Se chamamos matriarcado a facer isto coa máxima ferocidade, daquela na Galiza haino, porque poucos lugares haberá no mundo onde a familia, e por conseguinte a nai, teñan tal poder de asoballo e impidan de tal maneira calquera forma de independencia.

Non poderá haber nunca democracia política mentres os fillos nazan sen direitos e mentres non se respeite aos novos, é dizer, mentres non mude radicalmente a estrutura da familia. Homes e mulleres debían nacer con direitos económicos indiscutíveis, con direito á palabra e á resposta, e con direito a un futuro independente. Os direitos económicos suporian unha reforma moi fonda do direito de familia e non só das leis sucesorias, porque esos direitos terían que existir desde o nacemento sen ter que gañalos toda a vida e sen agardar a que os pais morrerán. O direito á palabra suporia dar aos fillos o direito a falar e a responder, a dicer o que pensaran, e a que se lles escoteara en lugar de obligarles a falar o que se lles dita. Non pode haber diálogo político e social na vida adulta se todos chegamos a elas afeitos a ter que calar cando falan as autoridades e a achantar

co que elas manden, como aprendimos na casa. E o direito a un futuro independente significa que a posesividade, ainda que sexa en nome do "amor", tería que desaparecer na relación entre pais e fillos, onde os amorios non pintan nada e non son más que un instrumento de asoballo. Os fillos teñen o direito e o deber de se separaren, ao chegarren a adultos, da familia na que naceron, e de ollar para o futuro sen atadoiros físicos e emocionais. Mentre sigamos nacendo como mendigos endibidados que só poden acadar direitos cando viran "autoridades", o autoritarismo social e político continuará medrando, como é natural. E os que non queran que haxa xustiza nem liberdade seguirán usando a familia autoritaria como padrón e prototipo da sociedade inteira.♦

INI: Punto final

MANUEL CAO

O Consello de Ministros do 16 de Xuño de 1995 aprobou un real decreto polo que se liquida o Instituto Nacional de Industria (INI) e o Instituto Nacional de Hidrocarburos (INH) con efectos a partir do 31 de Xullo. Ao tempo, créase a Axencia Industrial do Estado (AIE) que se quedará coa carteira de titularidade directa do INI (naval, minería, etc.) e que non terá capacidade de endebedamento; tamén se crea a Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI) que se quedará co patrimonio do INH, coas participacións de carteira de Repsol e Teneo, co resto do patrimonio do INI e coa sua débeda de 700.000 millóns de pesetas que se prevé amortizar en poucos anos vía dividendos e desinvestimentos.

A liberalización da economía española acaba de cobrarse a pesa do INI, creada pola Lei do 25 de Setembro de 1941, e que tinha como obxectivo dotar dunha base industrial ao país unha vez assumida a incapacidade do sector privado e os defectos e insuficiencias do sistema financeiro. Era o instrumento principal do período autárquico pois, decíase, "ten por finalidade propulsar e financiar, en servizo da Nación, a creación e o resurximento das industrias, en especial das que se propongan como fin principal a resolución dos problemas impostos polas exixencias da defensa do país ou que se dirixan ao desenvolvemento da nosa autarquía económica".

Desde o intervencionismo estremo da primeira etapa de Suances á política de reconversión e modernización da industria española más recente, sucederonse varias etapas caracterizadas por políticas e obxectivos, a veces contraditorios, pero, en xeral, mantívose un núcleo básico de actividades que se consideraban fundamentais e que arrastraban a inercia das empresas fundadoras. Mais, a capacidade e flexibilidade de adaptación dotou ao INI dun certo dinamismo ao identificar elementos de cambio que deron lugar a creación, liquidación, concentración ou absorción de empresas. Cun sector privado raquítico o INI foi "o torto no país dos cegos" xerando actividades produtivas novas, e sendo capaz por tamaño, protección e financiación privilexiadas de resistir durante máis tempo as dentadas do capital multinacional.

‘A acumulación de débedas chegou a ser un problema irresoluble saldado, agora, coa correspondente liquidación e venda’

Nembargantes, os factores iniciais de ineficiencia, a perversión intrínseca derivada da estreita relación co poder político pesaron máis que os elementos dinámicos. Así, a acumulación de débedas chegou a ser un problema irresoluble saldado, agora, coa correspondente liquidación e venta. A ignoración automática, o redescuento especial, as presións políticas, sociais, corporativas e sindicais contribuíron a trasladar sobre do resto da economía, via inflación, os problemas de xestión e a ineficiencia da actividade industrial pública.

As funcións e importancia cuantitativa (producción, emprego) e cualitativa do INI na economía española foise reducindo pois, así como despois da II Guerra Mundial o keynesianismo bendecía a intervención do Estado na economía a partir dos anos 70 a tendencia cambial cara as políticas de oferta e competencia empresarial cada vez máis dura e aberta. Nesta altura, enxugar os déficits e evitar a desorde monetario devén o obxectivo prioritario.♦

A CRISE DA PESCA

Consideran que a Xunta carece da vontade de petar en Madrid e Bruxelas

Decepcionante resultado do encontro entre Fraga e os mariñeiros

Da ocupación de Pontevedra saiu o encontro co Presidente da Xunta.

A. IGLESIAS

■ SEVERINO XESTOSO

"Esiximos do presidente da Xunta de Galicia, o personamento inmediato como máximo representante dos galegos, diante do governo español e das autoridades comunitárias, indicaba o pasado xoves a Asemblea de Afectados pola paralización das frotas de Marrocos e Banco Canário-Sahariano, nun escrito ao Presidente da Xunta e ao Conselleiro de Pesca.

"Só a concepción do problema da pesca, como cuestión de Estado pode asegurar unha saída digna para a encrucillada de destrucción do sector que estamos a vivir", sinalaban os pescadores.

"Está demasiado próxima a fórmula de solución ofrecida por España e Europa para a frota galega de N.A.F.O., pero non nos esquecemos do que pasou con Boston, Gran Sol, Terranova, Namibia..." Os traballadores do Banco Sahariano declaran cansos "de palabrería falsa e demagógica" dos que somentes falan de pesca cando hai eleccións "e o resto dos días, anos, séculos, non saben que existe ou lexitan, unha política da Unión Europea que nos funde na miseria e quer facer desaparecer a pesca na Galiza".

Os pescadores en paro forzoso dan seguridades á Xunta de que contarán co seu apoio se a sua actuación vai no sentido sinala-

do. "Se polo contrario as soluciones apontadas desde as autoridades autonómicas vanse quedar en declaracions de principios para a galeria ou en afirmar que *non hai competencias* a nosa atitude será a denuncia imediata".

A ocupación do Pazo da Diputación de Pontevedra a semana pasada, deu lugar a unhas xuntanzas en Compostela a cuio remate os pescadores non se sinten precisamente moi optimistas. Primeiro estiveron co Conselleiro, co que segundo Xabier Aboi, responsable da CIG coincidiuse na maioria dos plantexamentos: a situación é gravísima, a reciclaaxe dos mariñeiros é moi difícil e pensar que a acuicultura poida absorber a estos traballadores é unha película.

O criterio é manter a frota todo o que se poida, ir estudiando o das xubilacións antecipadas e outra serie de pontos, nun contexto que primeiro estaba programado dunha forma coas Centrais e os mariñeiros e logo desenvolveuse doutra.

Petar en Madrid e Bruxelas

O luns dia 18, tivo lugar o encontro co Presidente da Xunta, tamén en dous actos e a saída as palabras do representante do sindicato nacionalista, non podían ser más tallantes: "A desgracia de todo é que non teñen forza. Todo son palabras e boas intencions, pero a decisión política de mollarse, de petar en Madrid e petar e petar en Bruxelas non a toman. Nós cremos no binómio mobilizacions-negociación, pero outros parecen que non. Non se trata de levantarse e marchar, senón de estudar o que lle interesa a Galicia".

Precisamente, hai opiniões que defenden a mesa sectorial de

pesca é un bo sitio para facer estes estudos, pero o representante da CIG ten outro criterio: "nós dixémoslle tanto ao Conselleiro como ao Sr. Fraga, que non queriamos mesas para adurmiñar á xente non para enganar á opinión pública. O que tratamos de facer ver é que hai cuestions que son urgentes e que necesitan decisiones urgentes, como hai outras a medio prazo e incluso algunas a longo prazo. Asuntos como as empresas mixtas, xubilacións e temas da seguridad social non se poden facer en dous dias, xa que é necesario cambiar regulamentacións, pero tamén está moi claro que a defensa dos caladoiros, temos que facela xa. E con isto queremos dicir que estamos dispostos a participar en calquera mesa, sempre que sexa unha mesa operativa e para soluciones urgentes".

Non existe unha Unión Europea senón unha unión de intereses, segundo os mariñeiros. No caso concreto de Marrocos, França fai valer a sua lei, como no caso de Canadá e do fletán Inglaterra e Irlanda ademais da Alemaña fixeron valer os seus deseños, mentres que o Estado español e Galiza non pesan o que deben.

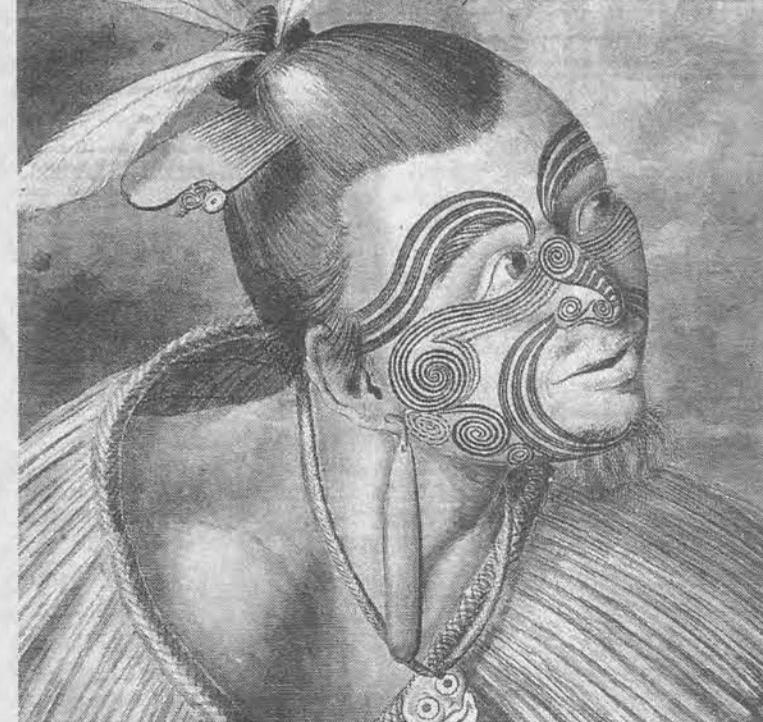
Faise obrigado perguntarlle a Xabier Aboi, sobre a unidade sindical, a resposta é meridiana, "a responsabilidade de romper foi deles e se querem volver á unidade de acción que veñan, falen coa comisión de traballadores e que teñan a ética personal e sindical de dicerlle á Asamblea que se equivocaron". Claro que ainda engade, "conste que recordo quen se puña diante de Fraga na manifestación do Obradoiro". Para terminar, "na CIG non nos interesa metermos neste tipo de liertas pero é ben

claro que non temos que pagar favores a ningunén, nem á Xunta en Madrid".

Os mariñeiros están convencidos de que a pesca ten futuro e que no caso de Galicia é unha necesidade.♦

Anosluz

HOLANDA EN VELEIRO BERGANTÍN
ISLANDIA: GLACIARES, XEISERES E VOLCÁNS
POLOS CARREIROS DOS ANDES
CÓRCEGA EN AUTOCARAVANA, CON CANOA E BICI

Areal 16
Telf. 43 11 00
VIGO

RESERVAS EN:

Pio XII 9
Telf. 33 77 77
PORRIÑO

Viajes Airbus

Praza de Ribadavia 2
Telf. 40 18 00
REDONDELA

Federico Tapia 14
Telf. 12 00 34
A CORUÑA

A CRISE DA SANIDADE

Pésie a anulación de mil intervencións e de 45.000 consultas durante a folga de médicos

O Sergas volta a pechar o Cíes durante o verán

M. ALONSO

O Servicio Galego de Saúde (Sergas) decidiu pechar as instalacións da Unidade de Ciruxía de ciclo Rápido do antigo Policlínico Cíes de Vigo, que depende do Hospital Xeral, por espazo de dous meses durante o verán.

A decisión, que xa foi tomada o pasado ano, cando o centro leva só uns poucos meses funcionando, resulta más sorprendente que nunca debido ao incremento producido nas últimas semanas nas xa abultadas listas de espera, como consecuencia da folga secundada polos médicos especialistas en Galiza que dera lugar á anulación de perto de mil operacións e de case 45.000 consultas.

Dase a circunstancia de que os responsábeis sanitarios anunciaron a reconversión deste centro sanitario coma un logro para combater as listas de espera da área sanitaria, xa que ía dedicar a sua actividade ás operacións de patologías consideradas menores, que normalmente sofren os períodos más prolongados de espera. Como estas intervencións requieren unha baixa estancia postoperatoria, considerábase que a redución dos pacientes afectados por longas esperas sería moi importante.

A Administración sanitaria xustifica a paralización da actividade do Cíes como consecuencia do "baixo rendemento" que rexistra o centro durante as datas de verán. O Sergas ordeou, sen embargo, ao persoal do centro que traballe tanto en turnos de mañá coma en turnos de tarde durante as quincenas anterior e posterior á suspensión do funcionamento do hospital, co fin de que non se resistan ainda máis as listas de espera.

A dirección sanitaria esquece, contudo, o aumento comprobado das urxencias por accidentes de tráfico e da asistencia a ancianos e a enfermos desprazados, factores que normalmente provocan unha ralentización da actividade cirúrxica programada.

O verán pasado, as xerencias dos hospitais, integrados na rede do Sergas, tomaron a decisión de pechar arredor de 500 camas durante o verán, arredor do 10% das que estaban en funcionamento.

Os sindicatos interpretan estes cierres como un intento de aforrar cartos e tamén como unha consecuencia da carência de persoal que se produce polas vacaciones dos traballadores. A falla de xente débese a que a Administración sanitaria non parece disposta a facer as oportunas substitucións do persoal que descansa para garantir o mantemento normal da actividade nos centros sanitarios.♦

A. IGLESIAS

O DECLIVE DE POVISA

CONSUELO MARTINEZ

Graves feitos están a ocorrer neste Centro Médico, tanto a nivel asistencial como laboral, debido á ineptitud da actual equipa directiva formada por unha interminabel lista de supostos expertos en xestión, marketing, recursos humanos, administración, etc.

O que era un prestixioso hospital privado convertiuse nunha má cursual do Sergas, por mor dos concertos asinados entre aquel e estes xestores, que só buscan o aforro de diñeiro, por unha parte, e conquetar os máximos beneficios pola outra, sen que se albiske a menor intención de facer que o centro volva a ocupar o lugar que no seu dia tivo. Así, Fermín Piay inicia a sua carreira de ineptitudes, asinando un concerto co Sergas que é incapaz de cumplir, do cal o Sergas se aproveita e os usuários padecen. Este concerto estipula o número de estancias e urxencias que Povisa debe atender, de tal sorte que unha vez chegado a ese tope, o Sergas non paga os ingresos, nin as urxencias que se atendan. Ademais, abríanse as portas para unha negociación que levaría á incorporación paulatina do Pago por Proceso.

Cales son as consecuencias deste concerto? Povisa ten actualmente várias decenas de camas desocupadas, mentres que empezan a formarse listas de espera por non poder ingresar, xa que como o Sergas xa abonou as estancias que establece o concerto, a partir de agora todos os ingresos serán a conta do propio hospital e sen que ao Sergas lle coste un peso. O Sergas paga a estancia en Povisa a metade de prezo que no hospital público máis barato, e a cambio non esixe, nin personal facultativo, nin sanitario, nin dotación material, tendo ademais ao seu favor que para as 100.000 cartillas de

asegurados que debe atender Povisa ten sempre o mesmo raquítico presupuesto.

Por outra banda, a Dirección de Povisa é incapaz de reducir o tempo de estancia dos doentes hospitalizados, debido a falta de planificación e de personal destinado a tal fin. En canto ao pago por proceso, sistema máis xusto e que impediría a formación de listas de espera, non temos coñecemento de que se negocia ou se estea a negociar.

Toda esta situación leva a que o usuaria se sinta desprotegido e impotente. En Povisa hai leitos desocupados, mentres no Hospital Xeral, os pacientes ingresan nos pasillos; centos de traballadores pasan meses de baixa porque non hai camas hospitalarias onde poidan ser atendidos das súas doencias porque o Sergas agotou o seu presupuesto e Povisa non é capaz de organizar o seu traballo.

O último chamamento da Dirección para pedir colaboración foi a "presentación" do Plan Estratégico que non é máis que un esquema de ideas optimistas que parten probablemente dalgúnha película americana sobre hospitais, xa que non sobre a realidade de deste centro. O modo de "salvar" a empresa só se basa en fórmulas economicistas de aforro indiscriminado. A sua actitude é de tal modo errática que se descoñecen os plans que van pre-

sentar dentro de 3 ou 4 meses.

AMBULÁNCIAS MARCHA ATRAS

Deste Plan Estratégico, só coñecemos realmente, o que xa se levou adiante: a remodelación do Servicio de Urxencias, que se fixo sen consultar, nem co Comité de Empresa nin cos traballadores afectados. Así o novo servizo resulta calquier cousa menos funcional: conta cunha estreita entrada para ambulancias e coches que deben acceder a urxencias marcha atrás. Os doentes que precisan cadeira de rodas ou camillas para o seu traslado, deben ser colocados por varias persoas, xa que a entrada ten unha rampa tan pronunciada que ditos útiles de transporte escapan en canto se soltan. Pero iso si, existen unhas escalaeras de acceso que suponemos deben ser para os pacientes que acuden a traumatoloxía por ter rota unha perna, pois para poder poñer estas escalaeras, deberon pechar a saída de emergencia da Cociña.

Esta obra de urxencias e a mellora na zona de recepción de pacientes e escalerias exteriores, son os investimentos levados a cabo pola actual dirección. Da entreplanta á quinta planta, é dicir, a zona onde debe ser atendido o usuaria, non se inviste desde hai varios anos, porque o único que lles interesa é o Marketing.

Aforro e Marketing son as palabras clave da política hospitalaria en Povisa. Gran-

des anuncios nos periódicos que minten sobre o número de traballadores ao situais en 1.200, cando na realidade non son máis de 1.043, e presentan unha imaxe idílica dun hospital que quedou estancado nos anos 80, porque gastos innecesarios impiden a adquisición de material e obras de primeira necesidade: cadeiras de rodas, camillas, gruas, etc.

En canto ao aforro, ocorreuselle a esta Dirección, que xa que había varias camas sen ocupar, podía xuntalas e pechar parte dunha planta, pero segundo van chegando enfermos urxentes, estes non ingresan nesas habitacions valeiras, senón que pasan a ocupar unha 4ª cama en habitacions destinadas a 3 camas. Con este movemento Povisa consegue reducir o número de contratos para sustituir vacacións, xa que o personal dessa planta pasa a cubrir postos nas outras.

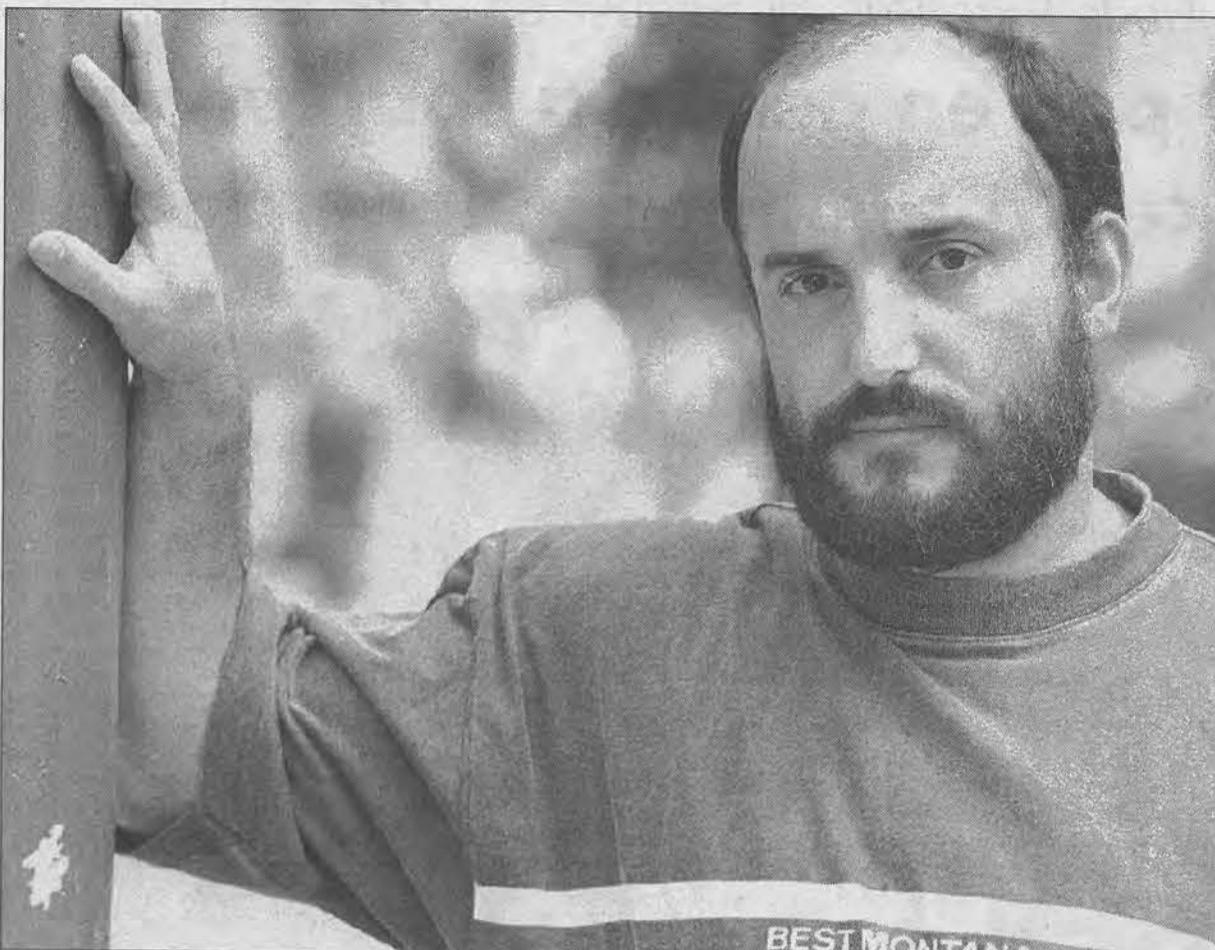
E así, entre este contubérnio de "consentidores do que sexa" e "salvadores ao prezzo que toque", Povisa depréciase cada dia máis. Non existen xa pacientes privados, as Compañías de Seguros van desaparecendo unha a unha, e os pacientes do Sergas acuden descontentos a que os atenda un personal cada dia máis escaso e desmotivado, ainda que é o único que mantén o hospital en marcha.

Queremos que a opinión pública teña en conta que todas aquellas deficiencias que poidan atopar en Povisa, non se debe achacar na inmensa maioria dos casos, aos proprios traballadores que os están a atender, senón á falta de persoal e á falta de medios.♦

CONSUELO MARTINEZ GARCIA é Presidenta do Comité de Empresa

ACRISE DA SANIDADE

Como historicamente é costume na Obra, Romay optou pola calada no recente conflito sanitario. "Ausente desde 1991 de calquer reunión cos sindicatos", como lembra Xan Cons. Finalmente os médicos do PP impuxéronse. "O que ten claro Sanidade é o plano de privatización", aponta o secretario xeral de CIG-Saude, única central que actualmente enfrenta as teses da Conselleria.

BEST MONTANA

A. IGLESIAS

Qué pode pasar coa denuncia, presentada pola CIG, pola súa exclusión da negociación sobre o sistema retributivo?

Esperamos que a sentencia sea favorable e estamos dispostos a chegar até o Tribunal Constitucional, porque a actuación da Conselleria e do resto dos sindicatos vulnera os principios elementais de liberdade sindical. Para negociar coa Administración só se pode esixir representatividade e non é legal poñer condicións como a desconvocatoria da folga ou un pacto de silencio. Neste tema hai que salientar a solidariedade demostrada por CCOO, SATSE e UGT, que acudiron ao Xulgado como testigos da Administración contra a CIG, para dizer que non había violación da liberdade sindical.

Administración débil

Qué opinión lle merece a política sanitaria desenvolvida por Romay e a sua equipa?

A Conselleria carece de proxecto sanitario. En catro anos foi incapaz de establecer o Norte e xa é a cuarta vez que anúncia a elaboración da Lei de Ordenación Sanitaria de Galiza, polo que resulta ser a que máis leis anunciou até o momento e tamén a que menos fixo. Precisamente, esa Lei é a que nos diría cal é a sua estratéxia. Este feito revela que hai catro ou cinco frontes na Administración sanitaria, cada un tirando para un lado, e moitos intereses en xogo, ante os que a Conselleria se mostra moi débil. Até o de agora Romay non fixo máis que fundacións, concertos singulares, sociedades públicas para xestionar alta tecnoloxía, etc. A única idea de fondo consiste en liberalizar o sector, preparar o terreo para privatizar a mélo prazo os servicios centrais non sanitarios, incrementar o número de concertos e laboralizar ao persoal. Este é o grande proxecto non escrito. Mientras tanto, seguirán facendo populismo co seu estandarte habitual sobre a libre elección de médico e a utilización indistinta de recursos públicos ou privados.

Por qué fracasou o proxecto estrela da Conselleria co que se pretendía acabar coas listas de espera?

Porque se utilizaron métodos totalmente inaceitados. O aumento do número de pacientes atendidos non se pode conseguir coas peonadas. Estas teñen un efecto perverso sobre o sistema sanitario, xa que desincentivan o traballo pola mañán e castigan aos profesionais con maior rendemento durante a súa xornada laboral, sobre todo se se ten en conta que os sobresoldos pagábanse sen controlar o cumprimento da xornada ordinaria. O outro problema consiste no feito de que o sistema non é estable: se nun determinado momento se retiran os cartos das peonadas para financiar outros programas, prodúcense picos de actividad e medran novamente as listas de espera. A solución ás listas debería pasar pola modificación do sistema de traballo nos hospitais de tal xeito que haxa turnos ordinarios tamén pola tarde, pero iso costa cartos, e pola implantación dunha dedicación exclusiva ben paga.♦

Xan Cons, secretario xeral da CIG-Saude

'Romay representa aos intereses privados na Conselleria'

■ MARIA ALONSO

UGT e CCOO enfróntanse en Madrid aos médicos en folga. En Galiza, en cambio, todas as forzas sindicais pactan coa administración e critican o proceder da CIG. Qué consecuencias pode ter a división sindical e a mensaxe da Administración de que os sindicatos son innecesarios?

A ruptura da unidade sindical é unha constante dende hai catro anos en Galiza, onde repetidamente a Administración pactou con UGT, Cemsatse, CSIF e CCOO. Nós seguimos pensando que o empregador, neste caso a Administración, ten intereses completamente diferentes aos dos traballadores. Polo que respecta á mensaxe da Administración, a Xunta e más o PP non din que os sindicatos en xeral carezan de sentido, senón, concretamente, un tipo de sindicatos como o que nós representamos. Os que eles consideran razonables, dialogantes, esos sí teñen sentido.

Cómo explica a diferente evolución das folgas que os facultativos seguiron no territorio Insalud e en Galiza?

As folgas do Insalud e de Galiza non tiñan exactamente as mesmas razones de fondo, mália a análise mimética feita aquí por CCOO e UGT. Polo que atinge á folga do Insalud, existía, aparte dunha motivación sindical derivada da perda de poder adquisitivo dos médicos e do respaldo maioritario que obtivo a CESM nas anteriores eleccións sindicais, outra de tipo sociopolítico, segundo demostra a intervención do PP, dos Colégios Médicos, dos medios de comunicación, etc. Por outra banda, houbo negociações

co Ministerio antes de que estou para o conflito.

No caso de Galiza, a folga xurde de por imitación e porque se comproba que as reivindicaciones sintese moi entre o colectivo médico, pero trátase dunha convocatoria precipitada, inoportuna e mal dirixida sindicalmente pola CESM. En realidade, o conflito dirixeno máis as asambleas de facultativos que o propio Sindicato Médico. Os médicos galegos mantiveron a súa presión até conseguir o máximo que consideraban posibel. Firmaron un acordo coa Conselleria e acabou o conflito. A folga mantense en Madrid porque existen intereses alleos á propia reivindicación salarial para seguir e desgastar ao Ministerio.

Por qué a Conselleria tratou de separar o conflicto dos médicos do iniciado polo resto dos colectivos?

O interese en diferenciar os dous conflictos debíase a un intento de soportar unha menor presión pero, ademais, a Conselleria de Sanidade tiña moi ben estudiada a data fixada con anterioridade para o remate das negociações sobre o sistema retributivo sanitario. Non é casualidade que non se decidira rematar as negociações antes do 15 de Xuño. Esa data marca xusto o comezo das vacacións do persoal e supón, polo tanto, a desactivación previa de calquer mobiliza-

ción que pudera xurdir até despois do verán.

Por qué Romay, en contraste coa política de aforro absoluto que segue o Sergas, concedeu una suba de 35.000 pesetas ao colectivo médico?

Son coñecidas as suas boas relacions coa clase médica. Hai que ter en conta que os médicos que teñen influencia dentro do PP e no entorno de Fraga estiveron no conflito, influiron na toma da decisión final de desconvocar durante as asambleas e fixeron posibel que a Conselleria cambiase a súa estratexia inicial de vencer la calquer subida salarial cun incremento da produtividade. De todos os xeitos, parece claro que os médicos conseguiron 30.000 pesetas de suba lineal fixa ao mes e 5.000 variábeis máis, por manter firmeza nas súas reivindicacións, cosa que non fixeron os sindicatos que negociaron coa Conselleria a reforma do sistema retributivo. Neste caso foron máis febles, mantiveron negociações secretas á marxe dos traballadores e, lóxicamente, non tiveron o éxito dos médicos.

O 80% das peonadas vai para os médicos

Cre que os médicos han traballar gratis polas tardes para aplazar os efectos da folga?

Haberá outros mil millóns de pesetas para peonadas?

No 94 non foron 1.000 senón 1.200 millóns os gastados pola Conselleria de Sanidade para o pago das peonadas e o 80 por cento desta cifra foi cobrado polo colectivo médico. Non vai haber traballo gratis e está claro que todo o que os médicos fagan a maiores da súa xornada laboral será retribuido. A prolongación da xornada de mañán, para aproveitar os recursos durante a tarde, será compensada económicalemente, ben en forma de horas extras ou peonadas, ben facendo que as nóminas dos médicos que secundaron a folga non existan desconto algun polo seguimento do paro.

Qué opinión lle merece o anuncio dun referéndum entre os traballadores para ratificar o acordo coa Conselleria?

Se é limpo e democrático, participaremos nel e faremos campaña polo *no*, mália ser conscientes de que resultará difícil gañar ao resto dos sindicatos por seren eles os que o convocan e seren catro contra un. Por supuesto, se os sindicatos que defenden o *si* resultan derrotados, deberán irse para casa. Pero, se como nos tememos, non se cumplen requisitos como o do censo, os calendarios e os permisos para que os traballadores voten —a Conselleria xa anunciou que non os concedeira—, denunciarán como fraudulento. O pior é que o resto dos sindicatos están a presentar o tema como o referéndum do medo, porque aseguran que a Conselleria non rebasará, baixo ningún concepto o teito presupuestario dos 1.500 millóns e non deixan de advertir que, ou aceptan o acordo, ou nada.

As demás centrais aceitaron o pacto de silencio que lles impuso a Conselleria"

O III Encontro da Rede Euro-Sul clausurouse en Compostela

Maastricht pon en perigo a sobrevivéncia de moitos centros culturais en Europa

■ M.V.

A redución do déficit público, decretada polo Tratado de Maastricht, está a repercutir na cultura en forma de recorte de orzamentos, o que coloca na beira da desaparición a non poucas iniciativas culturais en toda Europa. Este foi un dos temas sobranceiros no ambiente do III Encontro da *Rede Euro-Sul de Centros Culturais do Consello de Europa* celebrado o pasado 14 e 15 de Xuño en Compostela.

Os centros culturais extendidos por todo o continente teñen problemas para sobrevivir. En Galiza tamén: o recorte orzamentario xeral de 17 mil millóns de pesetas efectuado este ano deixa á Consellería de Cultura con 1.100 millóns menos, de xeito que no ecuador de 1995 esta Conselleira raña xa no fondo do peto destinado a investimentos e axudas á cultura.

A alternativa prevista polos Estados que forman parte da Unión Europea para contrarrestar os efectos desta política céntrana no mecenazgo. "Este sistema —comenta Antón Cruz, secretario da Federación Galega de Asociaciones Culturais— resultará bastante ineficaz en Galiza. Aquí non hai multinacionais con posibilidades de criar fundacións para investir en cultura". Por outra parte, habería que contar coa peneira ideolóxica que leva consigo a privatización. "As empresas, sinala Cruz, só financian programas que lles dezan prestíxio a elas mesmas, non necesariamente axeitados ou dinamizadores da cultura. Tamén é certo que deste modo caese no control ideolóxico da cultura. As fundacións teñen o seu ideario e abonda saber, como exemplo, que o 90% das existentes no Estado español identifícanse co *humanismo cristiano*".

No debate habido no Encontro non se produciron unanimidades, pero avanzouse na discu-

Actuación en Bonaval, dentro do programa *Campus Stellae*, durante o encontro da *Rede Euro-Sul*

sión e na conciencia de que este momento é crucial para o futuro da cultura en Europa. Así, por exemplo, analizouse a diferente situación das culturas amparadas nun Estado e aquelas que viven unha situación de minorización. Os polos do debate abalaron entre os que poñían o énfase na "diferencia como riqueza" e os que elevaron a "mestizaxe" e a "pluralidade" a categoría. Tamén se constatou criticamente a uniformización baixo un único patrón cultural, modelo que probablemente señala o que máis se aproxima á realidade. Tívose en conta, por exemplo, que Norteamérica copa máis do 80% do mercado audiovisual europeo.

Atención á Europa do Sul

Trunfou, con todo, o propósito de encontrar fios condutores comunes entre os reunidos, sen caer na parálise que ás veces provoca a excesiva disparidade neste tipo de encontros. Así se tratou a necesidade de afondar

nos debates e a de procurar alternativas en encontros vindeiros, como o próximo que se celebra en Pisa.

Unha das decisións tomadas foi a de remitir ao Consello de Europa un escrito solicitando unha maior atención para o Sul do continente e a área Mediterránea. Os asistentes consideraron que esta rexión está a ser ultimamente esquecida, en beneficio dos países do Norte con más poder político e económico e tamén do Leste, onde o socialismo deixou unha forte herança cultural, difícil de preservar desde os cánones occidentais.

Houbo tamén coincidencia á hora de considerar que a cada é más necesaria unha economía da cultura, toda vez que as industrias culturais aportan xa cifras notavelmente elevadas ao Produto Interior Bruto de cada país. Este conceito de industrias da cultura abranxe aos medios de comunicación, ao cuidado e explotación do patrimonio histórico e cultural, así como ao de-

nominado sector do *entretenimento*. Cada unha destas fontes xera, cada vez, unha maior número de empregos en todos os países.

Outra das decisións tomadas neste III Encontro foi a de articular un programa de intercambio baixo a comun idea dos *Caminhos de Europa*, que contemplaría, entre outros, os de Santiago, Roma e Terra Santa.

Antón Cruz, un dos organizadores destas xornadas, salientou a posibilidade que tivo a cultura galega de darse a coñecer entre representantes doutros países e lembrou a realización de actos como o concerto coral na Igrexa de San Domingos de Bonaval ou o Espectáculo Etnográfico levado a cabo, coa participación exclusiva de mulleres, no parque de Bonaval, onde un video ia marcando a aparición de mulleres que realizaban traballos de mar, no campo ou reunianse nunha festa.

Tamén se celebraron exposi-

ciones e outras actividades que permitiron mesmo a contratación de actuacións no exterior para varios dos grupos galegos presentados.

Luigi Maria Musati sustitue a Francisco Salinas

Luigi Maria Musati, director da Academia Nazionale d'Arte Drammatica Silvio D'Amico, será o novo presidente da *Rede Euro-Sul*, en sustitución de Francisco Salinas que pasará a ocupar o posto de Secretario.

No Encontro celebrado en Compostela estiveron presentes ademais figuras tan destacadas como Mário Pedini, eurodeputado e presidente da Academia Silvio D'Amico; Daniel Girard, director do Centro Nationale des Ecritures du Spectacle, así como director do prestixiado Festival de Teatro de Avignon; o Director de Programas da Fundación Cultural de Valladolid e representantes da Asociación de Municipios para a Área Sócio-Cultural de Lisboa.♦

INDÚSTRIA E MEIO AMBIENTE

A Shell desguazará a plataforma petrolífera ante a presión ecoloxista

■ XELIS DE TORO/LONDRES

A compañía petrolífera anglo-holandesa *Shell* veuse obrigada a mudar os seus plans para mergullar a plataforma petrolífera *Brent Spar* no Norde de Escocia. Unha campaña internacional lanzada por *Greenpeace* logrou definitivamente que a compañía de-

cidise levar a plataforma a terra para desguazala e desfacerse das sustancias tóxicas.

A *Shell* tratou durante vários días de desafiar unha campaña internacional na que varias das suas estacións de servizo foron incendiadas na Alemaña; houbo piquetes en gasolineras da Di-

namarca, Austria e Gran Bretaña e voluntarios de *Greenpeace* lanzáronse á plataforma para evitar que fose afundida.

A imaxe da *Shell* veuse moi deteriorada, sendo unha compañía que trata de promocionarse como respetuosa do medio ambiente. A ceremónia de entrega

de prémios medioambientais que a *Shell* promove cada ano tivo que ser suspendida para evitar un total boicot de convidados e premiados. Nesta batalha a *Shell* atopou ao goberno conservador, nomeadamente a John Major, como aliado.

Ese caso aparece só duas se-

manas despois da Conferéncia de Países do Mar do Norte, na que o goberno británico deixou en evidencia o seu total desinterese por asuntos medioambientais cando se negou a asinar a maior parte dos acordos para solucionar os graves problemas de contaminación no Mar do Norte.♦

DIREITOS LABORAIS

Aurora González e Valentina Ramos foran despedidas por non querer seguir de chachas dos xefes

Cinco meses acampadas diante da Escola Naval de Marin

■ H.V.

Despois de cinco meses chantadas na porta da Escola Naval Militar de Marin, Aurora González e Valentina Barros mostran un semblante bronceado por un sol que as veces é insuportábel. As noites deitadas nun asento dun automóbil fan más penosa a sua protesta por ser despedidas tras denunciar que traballaban de chachas dos xefes e non limpando a Escola, como dicía o seu contrato.

A lentitude da Xustiza para dar fin ás suas querelas por despedimento e por vulnerar direitos fundamentais prolongan unha protesta que se interrompírá cando haxa unha sentenza positiva. O último fallo, negativo, foi coñecido o Martes 20 de Xuño, e desestima unha demanda por tutela de direitos fundamentais. A sentenza do xulgado do social número dous de Pontevedra será recorrida.

Axudante Maior

Aurora e Valentina foron despedidas da Escola por protestar, non querian ser chachas nos chalés dos xefes, senón cumplir como limpiadoras, segundo dicía o contrato de traballo. Cruzáronse co axudante maior, Joaquín del Río, e remataron na rua e insultadas mediante un pasquin que durante dous meses correu polas paredes do cuartel, xunto ás fotos dos terroristas máis buscados. "Non somos terroristas —protesta Aurora. A miña nai traballou onda o segundo comandante durante dous meses despois de sermos despedidas, logo tan terroristas non somos".

As ex compañeiras, en tempos enfrentadas, hoxe tamén están no paro e a empresa subcontrata da limpeza, Eulen, perdeu a concesión, finalmente en beneficio de Secomar, S.L., propiedade dun ex home da casa, o mariño Viqueira. Contodo, Secomar non foi quen de restablecer o servizo e renunciou á concesión, daquela as traballadoras, dez, terían que reverter á Escola e os xuizos tamén dependen desta circunstancia.

"Por que segue del Río no seu posto de traballo?", pergúntase Aurora. O Axudante Maior perdeu os nervios nos últimos tempos e a Escola inteira está enfrentada a el. Un pouco ten a culpa o despedimento das chachas, outro pouco o feito de que a Escola quedou sen limpeza, que agora teñen que facer os mariñeiros. "Dalgún xeito, a empresa Eulen non é responsábel dos despedimentos, en realidade en todo este tempo demonstrou que foi a propia Escola Naval quien decidiu todo", asegura Xosé María Coruxo, o graduado social que defende os intereses de Aurora e Valentina.

"Os militares chegaron a unha situación sen saída, o lóxico é

que nos dean a razón e que reñezan o seu erro —di Valentina—, pero Joaquín del Río segue teimando connosco porque denunciamos os seus manexos.

Dá a impresión de que alguén impide que chegue ás autoridades información do que está a pasar aquí, non queren que saibam que aquí todo está podre".

Aurora e Valentina viven do paro polo despedimento da Escola Naval, gastan meia hora diaria para ir a casa aasearse e retornar á porta da Escola, onde te-

ñen instalada unha pancarta, unha mesa, unhas cadeiras de praia e o coche no que durmén. "A miña nai ven co xantar ao medio dia", explica Aurora. ♦

*Asemblea Xeral
de Caixas de Aforros
de Galicia 1994*

CIFRAS QUE O DIN TODO

CAIXA GALICIA afiánzase no grupo das entidades máis rendabeis do sistema financeiro español, a traves dunha estratexia de crecemento baseada sempre no equilibrio patrimonial e nunha política permanente de axuste e anticipación aos movementos do mercado

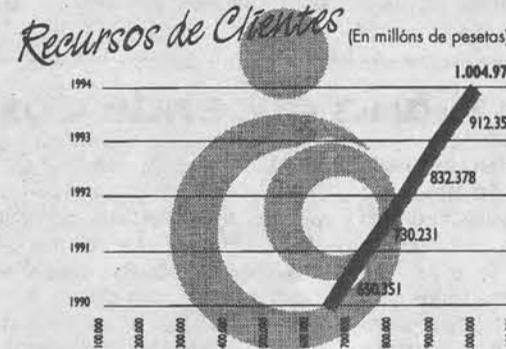
Caixa Bréscias

(En millóns de pesetas)

ACTIVO TOTAL	1.171.958
RECURSOS DE CLIENTES	1.004.978
RECURSOS PROPIOS	85.110
INVESTIMENTO CREDITICIO	601.711
MARXE DE INTERMEDIACIÓN	44.019
MARXE DE EXPLOTACIÓN	23.111
BENEFICIO ANTES DE IMPOTOS	19.244

EVOLUCIÓN PRINCIPALES MAGNITUDES

CAIXA GALICIA

Promocións Culturais Galegas SA celebrou a sua Xunta Xeral ordinaria O proxecto económico do Diario A Nosa Terra presentado aos accionistas

O pasado Sábado 17 de Xuño celebrou Xunta Xeral de Accionistas Promocións Culturais Galegas S.A., empresa que desde 1977 edita o semanario *A Nosa Terra*. Na reunión, que tivo carácter ordinario, foi presentado o plano de viabilidade do Diario *A Nosa Terra*.

Nunha Xunta Xeral, celebrada por primeira vez nas proprias instalacións da empresa, o Conselleiro Delegado da mesma, Xosé Fernández Puga, deu leitura a algunhas das grandes cifras do proxecto que mudará a periodicidade semanal de *A Nosa Terra* até convertir o medio en diario.

Segundo a estimación realizada pola equipa económica encargada do proxecto, a saída á luz do diario contará cunha aportación de capital inicial de 75 mi-

Francisco Carballo e Cesáreo Sánchez, presidentes saínte e entrante do Consello de Administración.

A NOSA TERRA

llones de pesetas e unha cifra de suscriptores situada entre os 5 e os 7 mil. Xosé Fernández Puga fixo fincapé en que a clave do diario radicará "no compromiso estabel dun número fixo de suscriptores que, se ben non supera en moito ao actual, servirá de baluarte económico ante as fortes oscilacións que sofre o mer-

cado periodístico". En contrapartida *A Nosa Terra* ofrecerá ao leitor "un medio más acorde con puntos de vista que hoxe non existen no mercado, así como a entrega diaria no propio domicilio e a primeira hora da mañá". "O leitor, engadiu Puga, non tería que facer nengún sacrificio económico ao ser suscriptor,

mesmo aforaría algunos cartos ao mes, pensando sempre en leitores que actualmente mercan un periódico todos os días".

O Diario *A Nosa Terra* publicarase seis días á semana, ao igual que os xornais franceses, cunha edición de fin de semana os Sábados. Contará cun mínimo de

coarenta páginas, seccións de ciudades e comarcas e primará a reportaxe como estilo xornalístico.

Nunha anterior Xunta de Accionistas Promocións Culturais suspendera xa o proxecto de saída bisemanal como paso intermedio antes da conversión en diario.

O director, Alfonso Eiré, informou, pola súa parte, da próxima reforma do semanario que inclue unha mellora do deseño e a inclusión de novas seccións.

No informe de xestión, apresentado aos accionistas, fixóse mención á incorporación no último ano de duas redactoras, así como á mellora tecnolóxica (adquisición de leitor de negativos, modem e instalación de ordenadores macintosh en rede) no camiño da adquisición gradual da infraestrutura necesaria para a mellora do medio. Tamén se deu conta da inmediata ampliación das instalacións en 170 metros cadrados.

Informouse, por último, da próxima subida do prezo do periódico, debida ao incremento do custo do papel, un 60% superior ao do ano anterior.

Incremento da producción editorial propia

No campo das publicacións propias, o informe elaborado polo Consello de Administración destacou o éxito acadado pola colección de *A Nosa Historia Infantil*, de cuxos 20 tomos previstos, viron xa a luz seis, cunhas vendas que superan os oito mil exemplares de cada.

Promocións Culturais incrementará asemade, a partir deste ano, as suas publicacións, anexas ao semanario. Así decidiu reforzar a estrutura de edición, co ingreso de novos profesionais que garantan a periodicidade da colección da *História de Galicia* que coordena o historiador Francisco Carballo. Cesáreo Sánchez, director editorial, anunciou tamén a posta en marcha, en breve prazo, dunha colección infantil ilustrada, en 20 volumes, sobre o méio natural, así como dunha historia da literatura galega en cincuenta tomos. Este proxecto contará coa supervisión científica da Asociación Sócio-Pedagógica Galega.

Promocións Culturais asinou recentemente coa AS-PG un convénio de colaboración que contempla, entre outros acordos, a edición de libro de texto. Este proxecto, novedoso na empresa, desenvolverase gradualmente e polarizará un dos principais esforzos de edición. No mesmo contase coa colaboración de prestixiosos especialistas en cada matrícula, así como cunha rede comercial que iniciará a sua andaina en 1996.

Non houbo cambios nas persoas que conforman o Consello de Administración, ainda que se informou da baixa temporal no cargo de presidente de Francisco Carballo, por razóns de saúde, sendo substituído por Cesáreo Sánchez Iglesias.♦

'A saída diaria depende dos suscriptores'

Alfonso Eiré, director de *A Nosa Terra*, desde hai algo máis de doce anos, tivo unhas palabras para dirixirse aos leitores, suscriptores, accionistas e colaboradores que fan posibel a existencia pontual dun medio que definiu como "sempre crítico co poder, pero ponderado; lonxe do sensacionalismo que hoxe parece estar de moda".

Destacou a liña editorial de *A Nosa Terra* como "precursora de posturas que hoxe son cada vez más níndias, como por exemplo a respecto do Mercado Común". "Os que decimos que o barco se funde, sinalou, non somos derrotistas, simplemente avisamos para que se atallen as vias de auga a tempo".

Eiré deu conta tamén do "bo-

cot" que sofre *A Nosa Terra* por parte da Xunta. "Coidaron que ían agachar a nosa voz, pero *A Nosa Terra* sigue, con 150 accionistas máis que o ano pasado e cun incremento anual medio dun 8% en número de leitores".

Ante as perguntas sobre a conversión do medio en diario, sinalou: "De nós depende

a elaboración dun proxecto profesional e a creación dun plano de viabilidade económica como o que se ven de apresentar, pero as outras claves, sobre todo, o programa de suscripcións, dependen desa base social interesada nunha información diferente, máis vinculada á poderosa realidade do país e menos aos protocolos oficiais".♦

SUBSCRÉBASE A A NOSA TERRA

(Remitir a *A NOSA TERRA* unha vez cuberto en maiúsculas)

Nome Apelidos
Endereço Cod. Postal
Teléfono Povoación N.I.F.

Subscríbome a *A Nosa Terra* (incluidos os *Cadernos de Pensamento e Cultura*) por un ano/semestre ao prezo de:
Galiza/Estado/Portugal 7.500 pta./ano 3.750 pta./semestre
Europa 9.100
América e resto do mundo 10.900

a) Subscriptions para o Estado español

Talón bancario adxunto
 Reembolso (máis 130 pta.)

b) Para o resto do mundo

Cheque bancario adxunto
 Xiro Internacional a nome de *A NOSA TERRA*. Apartado 1371 Vigo.

PAGO DOMICILIADO. COBRIR OS DADOS DO BOLETIN ADXUNTO.

Banco/Caixa de Aforros Conta/Libreta
Titular da Conta ou Libreta
Nº Sucursal Povoación Província

Sérvense tomar nota de atender até novo aviso, e con cargo á miña conta, os recibos que ao meu nome lle sexan apresentados por Promocións Culturais Galegas S.A. (*A Nosa Terra*).

ATENTAMENTE (SINATURA)

DATA

A información que paga a pena ter

CELULOSAS E CONTAMINACIÓN

O 25 de Xuño desde Marin *Marcha contra Celulosas*

Antón Masa, secretario da Asociación para Defensa da Ria

'A atitude da Xustiza fai que Ence-Elnosa perda algo da sua prepoténcia de sempre'

■ G. LUCA DE TENA

Pola Riqueza da Ria e o Traballo do Mar, é o motivo da marcha convocada pola Asociación pola Defensa da Ria para o Domingo dia 25, ás 11,30 desde a Alameda de Marin, contra Celulosas. Antón Masa, doutor en Ciencias Biolóxicas e secretario da Asociación denuncia nesta entrevista que Ence—Elnosa segue a contaminar coa cobertura da Xunta.

Despois do informe da Wallace Evans, a Xunta falou de pechar Celulosas. Cal é a relación actual entre Ence e a Xunta?

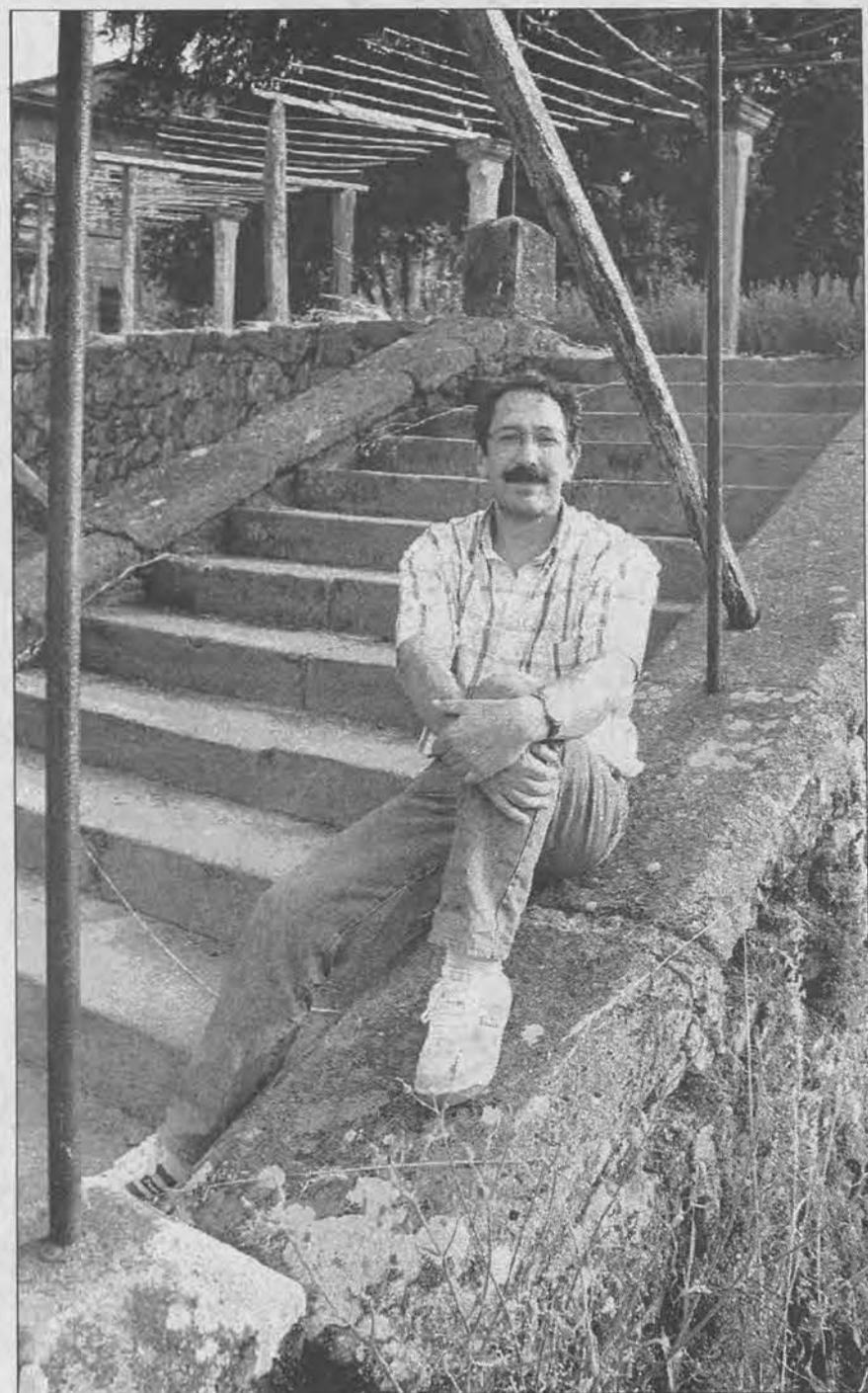
A situación de pacto non deixou de existir nunca. O Convénio do 89 era un pacto e nel se explicaba que no caso de non poderen cumplir o convénio estableceríase outro. Da parte dun seitor da Xunta había a atitude dun maior compromiso co medio ambiente e posicións más drásticas co incumprimento da lei por Celulosas. Dentro da Xunta manifestáronse duas tendencias: dunha parte os que parecían máis inclinados a pechar a empresa a esixir unha tecnoxía máis limpia e outra máis disposta a defender a continuidade da empresa polo seu papel industrial e pola defensa dos postos de traballo. Dá que pensar que quen conteste no Parlamento últimamente sexa o director xeral de Obras Públicas e non Cuiña, que se encargara sempre de Celulosas e Elnosa. Doutra parte, Cuiña é presidente dunha Comisión de Conselleiros para tratar deste tema.

Fraga pretende que grácias ao pacto, o INI vai instalar unha fábrica de papel.

Non debe haber ningún na Xunta nin na propia Ence que realmente crea que vai vir para aquí unha papeleira. O da fábrica de papel é más ben a coartada de Celulosas para que non pidan o peche. Dalgún xeito sérvelle para amagar contra os que esixen que cumpla a lei. A cambio deixa entender que irá a por unha papeleira.

Ence quixo darlle un acento categórico á campaña do Dia CE, do ano 92. Que foi daquela promesa, que facía o número cinco ou seis, de acabar coa contaminación?

Foi unha campaña multi-millonaria, que pagamos todos. Non era a primeira vez que prometian o final da contaminación que nunca chega. Nesta saeu o informe da Wallace Evans e confirmouse todo aquilo que os ecologistas denunciáramos durante anos. Non é o mesmo que os dados de cumprimento viñen-

A. IGLESIAS

ran dados pola empresa, ou por un grupo ecologista ou pola Administración que por un laboratorio de prestíxio recoñecido, a partir dun contrato público.

A Administración de Xustiza intervén depois de moitos anos de colaboración con Ence

A Asociación para a Defensa da Ria apresentou unha denuncia por delito ecológico continuado. O Fiscal Xefe da Audiencia de Pontevedra admite a trámite a

'Fronte aos catrocentos e pico postos de traballo que ten a empresa, hai arredor de nove mil familias que poderían viver da explotación racional da ría'

denuncia e parece interesado en que prospere; hai tamén unha denuncia dun ex-traballador que contrae unha fibrose pulmonar; hai outra denuncia dunha cocineira por intoxicación grave. Nese senso, ten variado a situa-

ción. O cambio de atitude da Administración de Xustiza fai que os directivos da empresa comecen a perder algo a sua natural prepoténcia e dean sinais de nervosismo. De sempre, sentíronse absolutamente amparados polo poder.

Tamén hai cambios na opinión e na atitude social sobre Celulosas.

Ence sempre considerou que calquera protesta sería minoritaria, e que no caso de que tivese importancia, carecería de trascendencia. Se cadra, variou a atitude xudicial porque cambiou a social. Tamén é cada dia más evidente a situación de deterioro da Ria e hai que considerar o feito da entrada na CE.

Cal é a situación da licencia do Concello?

No que afecta ao PXOU, o concello de Lourizán legalizou a situación ao recalificar Lourizán como solo industrial. Pode revisarse o feito de que Celulosas-Elnosa carecen de concesión marítimo-terrestre e licencia municipal. A concesión en zona marítimo-terrestre levaba a condición de que non se produisen efectos negativos sobre o meio, as persoas e os obxectos. Ence traballou dous anos sen licencia municipal e pasado ese tempo acordaron nun pleno darlle licencia, no 65, coa condición de que nun período de seis meses tiñan que desaparecer as molestias de cheiros, fumes, verquidos etc.

Polo Regulamento de Actividades Moles-tas, Insalobres, No-xentas e Perigosas (RAMINP) non podería funcionar hoxe.

O RAMINP exige que este tipo de fábricas non estexan a menos de dous mil metros do núcleo de povoación máis próxi-

mo. Por se houbese dúbdas, o Regulamento especifica que calquera plano de ordenamento que modifique a situación da fábrica, é esta a que ten que modificar a sua ubicación. Iso é incontestable.

A toma de conciencia sobre a perigosidade do complexo acade en pleno seísmo pola desindustrialización.

A Asociación para a Defensa da Ria considera este escollo fundamental. O problema dos postos de traballo é importante pero na Asociación coidamos que ten de se analizar doutro xeito. É certo que a fábrica dá postos de traballo direitos, que non chegan a cincocentos entre Celulosas e Elnosa. Pero tamén reducen plantilla cada ano. Hai pouco saía unha noticia de que a modernización de Celulosas pasaba pola redución de persoal. Hai que considerar que esta fábrica está a matar moitos postos de traballo na Ria. Frente aos catrocentos e pico que ten a empresa, hai arredor de nove mil familias que poderían viver da explotación racional da Ria. No momento en que na pesca de altura están a perderse traballo por falla de caladoiros, non podemos deixar que os caladoiros propios que son as rias, se perdan por unha industrialización desaxeitada. Recupéremos a Ria para a baixura e os cultivos mariños. Non se debe considerar máis importante a defensa do posto de traballo na industria e tan pouco importantes os da baixura, que traballan a cada menos días ao ano.

A industria da pasta de papel cambiou en todo o mundo moi-máis rápidamente que aquí.

Isto débese á situación política no Estado Español. Esas empresas non precisaban cumplir lexislación nengunha e para elas primaba o maior beneficio co menor gasto. Non se valorou nunca o custo ecológico e social. En canto a imaxe, é sabido que Celulosas comprou durante anos silencio a cambio de anúncios. Agora a atitude da prensa é máis aberta pero depende de que seitanos económicos estean detrás de cada empresa. No caso de Celulosas Elnosa hai unha forte dependencia do Opus Dei. As empresas de comunicación dependentes do Opus son máis proclives a silenciar certas informacións e a magnificar outras.♦

'A Xunta coida que Ence é ilegal pero legal'

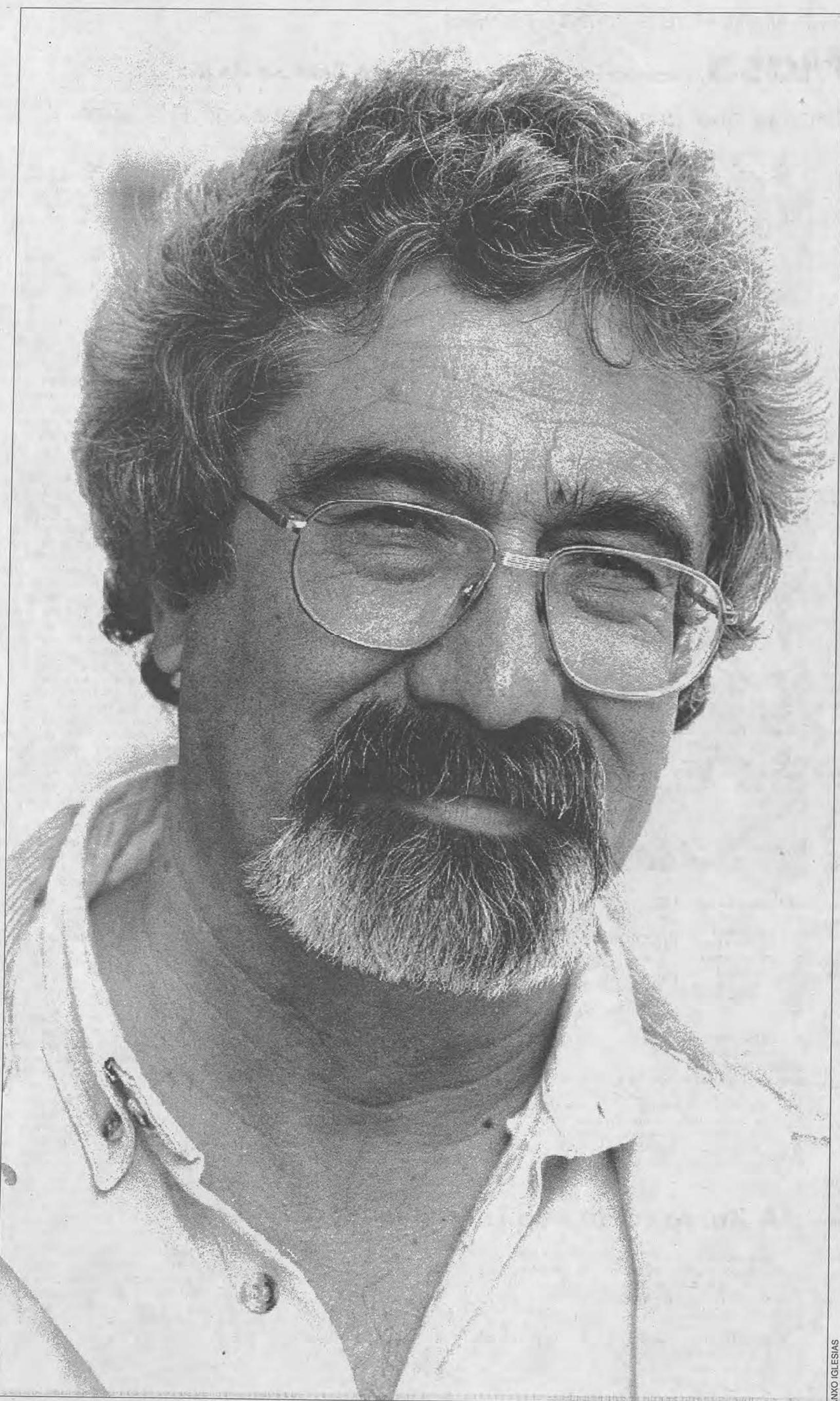
O director Xeral de Obras Públicas da Xunta, Guillermo Vázquez, di que Ence Elnosa contamina pero está dentro da legalidade.

Ao mesmo tempo asegura ter abierto expedientes sancionadores a Celulosas polo incumprimento do convénio Ence-

Cotop. A contradicción é evidente. Pero en calquera caso a Xunta tería que explicar en que análise basea a sua afirmación de cumprimento. Que nós sabemos, os últimos dados de que dispón a Xunta, levárona en Outubro do 94 a impedir a conexión dos verquidos da fábrica polo emisario submareño,

con apertura de expedientes sancionadores. Eses dados indicaban que os verquidos superaban con moito o permitido. A lexislación tolera meio gramo de mercurio por tonelada de cloro producida. Pero Elnosa está a descargar 6,06 gramos por tonelada. Pero se analizamos os dados de mercurio nos

sedimentos da canle pública á que Elnosa está a liberar ilegalmente, atopamos valores de 12.200 miligramos por quilogramo de sedimento. A meia de mostras estudadas é de 1.425 miligramos de mercurio por quilogramo de sedimento. Onde está o cumprimento da lexislación da que fala o señor García Gallego?♦

'A Galiza é o alfabre,

■ G. LUCA DE TENA

Levou as pinturas rupestres de Foz Côa á varanda da información até que foron clasificadas como Monumento Nacional. Deter as obras do encoro de Côa parecía un obxectivo inalcanzábel, pero os valores arqueolóxicos a defender puideron máis que a empresa. Como responsable do Campo Arqueolóxico de Mértola, no Alentejo, Claudio Torres, premio Pessoa 1991, quer demostrar as posibilidades dun turismo cultural para levantar económicamente áreas sen industria. O autor de "O Garbe Al-Andaluz" veu pronunciar unha conferencia sobre *Cultura e Desenvolvimento* dentro da Semana de Camões, organizada polo Consulado de Portugal.

O proxecto do encoro de Côa reavivou o interese pola arqueoloxía en Portugal

Foz Côa foi importante para a arqueoloxía e como movemento cívico. Agora, a batalla está gañada porque ningúen, agás a empresa construtora, se atreve a manter que o encoro será unha fonte de riqueza. Toda a tecnoloxía de produción de enerxía está a ser posta en causa. Hai menos de 20 anos aseguraban que sen duas centrais nucleares, Portugal ficaría a escuras. Pero á volta de meia dúzia de anos ningúen mantén esa hipótese.

Que foi o que moveu tanto interese arredor do proxecto de encoro?

A campaña de Foz Côa puxo de actualidade a arqueoloxía, mais

ANXO IGLESIAS

iso foi p...
A conce...
ropa, ci...
nismos e...
mexo n...
do quer...
e a sua...
de vai a...
loxia, co...
tural. En...
houbo u...
volvem...
portant...
queoló...
anos 8...
os conce...

Que ef...
gativos...
sobre...
sevolv...
o turis...
están a...
ver en...

Intelectu...
tistas d...
fixeron c...
Agraço...
arquitect...
cabel, m...
as casas...
ria, a vil...
só viven...
que mira...
van de v...
completa...
Mértola...
da de ca...
mos ad...
restaura...
persoas...
Agora au...
ro non ve...
catrocen...
vai inves...
o turism...
maior de...
debemos...
nón anti...
polo pró...
mos dou...
tural con...
dous and...
duados.
nos esma...

Que po...
agrícola...
da do tur...

Moita da...
tá xa en...
urbanas...
beis. Están...
testemuñ...
ñamos a...
anos pa...
técnicas...
nal. Se ti...
as vellas...
sería un t...
técnica q...
de milén...
a ciéncia...
me. É a...
funda do...
permitir q...

A grand...
acaba co...

Campaña en defensa das pinturas rupestres de Foz Côa detivo as obras do encoro

Cláudio Torres, historiador

o alfobre, o viveiro inesgotábel que povoam Portugal

iso foi parte dun proceso prévio. A concentración política na Europa, criou nos anos 80 mecanismos de identificación nacional e rexional. A rexión é un fenómeno novo na Europa que can do quer encontrar as suas raíces e a sua identidade vai á arqueoloxía, como é natural. En Portugal houbo un desenvolvimento importante da arqueoloxía nos anos 80 desde os concellos.

Que efectos negativos pode ter sobre este desenvolvimento o turismo que están a promover en Mértola?

Intelectuais e artistas de Lisboa fixeron de Monte Agraço unha xoia arquitectónica. Está belo, impecável, medievalizado. Pero todas as casas son vivenda secundaria, a vila carece de povoación e só viven alá algunas persoas que miran polas casas dos que van de vacacións. Isto é a morte completa, pero non é o caso de Mértola. Temos que evitar a venda de casas secundarias. Levamos adiante un programa de restauración para entregar ás persoas que xa viven na vila. Agora aumenta a povoación pero non ven xente de fóra. Somos catorce habitantes. Ningún vai investir alá en industria e só o turismo pode servir para dar maior de vida ás persoas. Non debemos fuxir do problema senón anticiparnos á destrucción polo próprio turismo. Agora temos dous cursos de turismo cultural con xente moza que durará dous anos e outro para post-graduados. Temos que evitar que nos esmague a masificación.

Que pode pasarlle á cultura agrícola tradicional coa chegada do turismo?

Moita da nosa cultura agrícola está xa en zonas urbanas ou parurbanas que ainda son recuperables. Está a darse un traspaso do testemuño. En Mértola ainda apañamos a xerazón de cincuenta anos para que nos aprendese as técnicas da construcción tradicional. Se tivermos que reinventar as vellas técnicas da agricultura, sería un traballo de tolos. É unha técnica que foi afinada ao longo de milénios porque a agricultura é a ciencia más fantástica do home. É a ciencia más bella e profunda do home e non podemos permitir que se perda.

A grande industria agrícola acaba con ela, como ben se

ve no Miño.

A Galiza é o derradeiro recanto da cultura rural do Sul de Europa, e non pode entrar no sistema capitalista de grandes vendas no mercado. Por fortuna será pasaxeiro este intento de entrar nos circuitos masivos de comercialización e regresará ao sistema tradicional de cultivo por razón da calidad. Os grandes mercados agrícolas van entrar en loita cos produtos que non se producen masivamente. Os grandes centros de producción agrícola do continente, como pode ser o Val do Ródano, entran nun ciclo final de contaminación da terra. Os que traballan nesas áreas de cultivo non queren darrile o que producen aos seus fillos porque comprenden que están no remate dun ciclo de sobre-explotación da terra na que só poden seguir producindo con sobrecargas químicas. A moderna agricultura verde cederá o paso antes do que pensamos á sabedoria do vello labrego. No Sul da França xa están a tentar a nova agricultura verde despois de perderen a outra.

História en secuencia

Que ensina a experiencia arqueoloxica de Mértola?

Que o paso de romanos, visigodos e árabes pode representarse coma unha secuencia en banda deseñada. O Islam non fai senón reforzar a romanización. Desde a época romana a hoxe, a Lusitánica ten trazados que non son por acaso. Estes trazados fanse aproveitando estruturas que permiten dominar politicamente con más facilidade. Está pouco estudiada a división entre a Bética e a Lusitánica pero vemos que os límites dos termos de cada cidade pasan polos cumios das serras, non polos ríos e os vales. A sobreposición de persoas é relativa e nós temos de encontrar máis en función do que se fa e dos traballos, que dos co-

lonizadores. A cidade romana é un espazo no que se ensina o poder pero desaparece co império.

Como introduce a Galiza nesa historia?

A Galiza é o alfobre, o viveiro riquísimo e inesgotábel que povoam Portugal. Desde o Miño vai-se extendendo a povoación cara ao Sul, pero son asentamentos que se consolidan sen guerra, polo troco e o intercambio cultural. De feito danse duas colonizaciones desde o Norte: una moi profunda antes da romanización e outra durante a Reconquista. A chamada Gallaecia chega até a liña do Mondego, separación ainda hoxe nídia, que tamén serve para marcar as diferencias dialectais e históricas ou as áreas islamizadas ou non. Sabemos que en tempos pre-romanos tanto Coimbra como Lisboa foron áreas de colonización da Galiza. E no tempo da grande expansión por mar, a construcción naval e a cultura e as técnicas de navegación viñeron de aquí, da Galiza. Nas rías foi onde se criou a técnica naval da construcción coa madeira sobreposta, por iso non é do Mar do Norte de onde parten as grandes navegações do Renacemento senón de Lisboa que é a síntese das duas, da gran sabedoria mundial do mar, que estaba no Mediterráneo e o Atlántico da época.

A Galiza é o alfobre, o viveiro riquísimo e inesgotábel que povoam Portugal. Desde o Miño vai-se extendendo a povoación cara ao Sul"

Como se consolida sen guerra esa colonización?

A força do feudalismo é a acumulación que despois redistribuye para os seus subordinados. Ten de acumular cunha guerra de saqueo. O seu fundamento é unha máquina de guerra para conquistar e redistribuir. O que el vai facer é submeter aos servos da gleba que están montados na estrutura agraria pero o inimigo non significa nada para el. O comerciante, pola contra, considera ao outro como un parceiro, porque ten de convencelo. Os fenómenos de comunicación son moi más intensos. Sobre as estruturas non feudais do mundo mediterráneo asenta o mundo mercantil do mundo musulmán. Ese modo de intercambio, permanece.

Controladores zoupóns

A. Atxero comenta no EGUN a decisión da Audiencia de Donostia de recusar as gravaciones de video da policía como prueba procesal. "No sucesivo, os rapaces de Atutxa terán que solicitar permiso aos xulares para poder emplegar as cámaras de video. Ou cando menos deberían facelo, ainda que o Conselleiro de Interior xa anunciou a sua intención de se pasar o permiso polo forro da peliza. Pero non pensemos que é un caso único de desafío da policía aos xulares. As intervencións telefónicas son un bon exemplo. Os traballadores de telefonía xa están afeitos a veren toda clase de individuos uniformados e de paisano a fuchicar en centos de liñas sospeitosas. Estes traballadores manifestaron o seu incomodo á dirección en más dunha ocasión porque tócalles a eles amañar as avarías que os policías deixan nas centrais. Fai falla ser zoupón para pinchar un teléfono e que se decate o espiado. As veces, con só levantar o auricular, escóitase unha conversa do dia anterior. Isto pasoule, por exemplo, ao lehendakari Garaikoetxea".♦

A. PENEIRA

Ventos novos no Condado

A PENEIRA interpreta os resultados eleitorais no Condado. "O alcalde de Salvaterra ven de facer o pior negocio político da sua vida. Estivo a piques de quedar sen sillón: dividiu o Concello de tal xeito que non poderá controlalo. (...) A oposición ten outros elementos que non se deixan engaiolar, aparte de non disporen maioria suficiente para abandonar os plenos. Total, presos da sua propia Zenda (...) Todo isto por entender que os votantes de Salvaterra non oufan darrile un voto de castigo e por non uliren os ventos novos que chegan froito da propia historia que ten canles de seu. (...) Na Vila e Corte de don Xosé Castro produciuse un feito revelador: a xente perdeulle o medo e votou con liberdade. É certo que ainda non foron todos os que sentiron ese desacougo pero o detonador do túnel do tempo xa estalou". Segundo o cronista, Castro "levou unha boa proba de como os cidadáns estaban a esperar precisamente unha alternativa nova, responsable, competente e sen ataduras familiares, económicas ou doutro tipo, por parte dos rapaces que o Alcalde desafiará a presentarse (...) O BNG somente tiña dous concelleiros en Salceda e case un en Crecente e agora ten once representantes".♦

Ben Bella e o FIS

Ahmed Ben Bella, primeiro presidente da Alxeria ceibe, conversa no ESPURNALL INTERNACIONAL sobre a situación do país. "Non perdo a esperanza dunha solución negociada. Estou seguro de que este mesmo ano se vai producir o diálogo. Os comezos son sempre duros, e así fora cos franceses na Guerra da Independencia. A Plataforma de Roma, acordo de transición asinado por todos os partidos incluso a Frente Islámica de Salvación (FIS) aporta soluciones que se pueden consensuar co réxime". Ben Bella non cre que o FIS perdesse o control dos grupos armados. "Estou convencido de que se os seus dirixentes toman postura a prol das conversas, serán seguidos polo intento por cento dos grupos armados. O exército pode reaccionar con más dureza, pero todo depende da França. Se a França non os deixa en paz, non haberá solución en Alxeria. Paris está detrás de moitos governos de países francófonos, como é o caso da Alxeria pero a nosa nación quer que as relaciones co governo francés sexan as mesmas que con outros governos. Non queremos depender dela; o noso anejo é ser independentes e establecermos a nosas propias alianzas".♦

Vivimos no mellor dos mundos posíbeis (Felipe González)

Pergunta dunha facultade ficticia de xornalismo: Cando se debe usar a palabra *paro* e cando *desemprego*?
Resposta: *paro* cando baixa, *desemprego* cando sube.

Alguns do BNG non cumpriron os pactos, pero outros esforzáronse en ser cumplidores, mesmo xuraron obediéncia ao Rei. Debeu ser ao Rei Garcia, último monarca galego.

No ABC do 18 de Xuño apareceu publicado o seguinte anuncio: "Compro escándalos. Políticos e económicos. Pago ben. Garantizo anonimato total. Só temas de interés e con probas".

No Cúmio do G-7, os sete países más poderosos da terra decidiron iniciar políticas que reduzan o desemprego. Xa o

Democracia?

É democracia un réxime pactado co pasado —u la transición perfecta— é democracia a lista pechada onde teñen que votar a un inútil, é democracia que só pode votar o que eles din cada catro anos e no medio nada, é democracia o contínuo carrexo de xente e que os medios de comunicación ataquen a un partido cando ven que perde e pidan o voto descaradamente polo rival, é democracia o enchufe e as coaccións, a chantaxe da Deputación de se non votades a fulano non vos veñen subvencións, é democracia o turnismo no que os 2 son o mesmo pero fan que se plexen e só é útil votalos a eles. É democracia que só se acorden de nós cada 4 anos para pór farolas e que só haxa 4 ou 5 partidos...

Nestas eleccións foi curioso ver como o mellor alcalde de todos os concellos foi Aznar e non o meu veciño. Primou o axuste de contas a Felipe como antes o medo ás dereitas, temos unha democracia moi nova. A xente nos concellos só se lle ocorre ir nas listas de PP ou PSOE e logo choran polas decisións de Madrid. Estamos no mellor dos mundos posíbeis.

Para rematar 5 solucións:

—Listas abertas e sistema más proporcional.

—Listas públicas das contas dos políticos antes e depois do mandato, xogan con nosos caratos.

—Eliminar as Deputacións e gobiernos pobres, centos de asesores as campañas con megafonías e gasto enorme de carteis...

—Control e reunión cos políticos cada 3 meses das asociacións.

—Cumprir puntos mínimos e rotación de políticos.

Isto é democracia. A de hoxe é dedocracia.♦

X.C.
(CHANTADA)

Sobre o BNG de Ribadeo

No número de ANT correspondente ao dia 1-6-95, aparecen unhas declaracions do señor Gutierrez, até agora alcalde de Ribadeo, nas que se pretende responsabilizar á Plataforma pola Defensa da Ria dos resultados eleitorais desfavoráveis para o BNG entre outras causas.

Agradeceríamos que publicasen o cadro adxunto que pode suxeitar ao lector unha interpretación diferente, a mais de dar información obxectiva.

Censo	BNG	PP	PSOE	CNG	CIR ⁽¹⁾	EU-UG	Br-NU
1991	7.501	1.901	1.736	709	621	345	NP ⁽²⁾
1995	7.597	1.718	2.476	813	378	NP ⁽²⁾	264

(1) Independentes. (2) Non presentado. Br: Brancos. Nu: Nulos

VOTEI AO PP
PARA QUE A XUNTA NON
NOS DISCRIMINASE, PERO AGORA,
SEICA O ALCALDE
NON É DA CORDA DO
CONSELLEIRO

A alta porcentaxe de persoas maiores de idade censadas, reforzan esta tendencia conservadora. Pola contra, a apatía, o baixo nivel cultural que ainda prevalece entre a xente relativamente nova, o alto índice de emigración e a escasa concienciación política entre o sector máis xoven da povoación explican os resultados post-electorais.

Ante o ascenso comprensible e consecuente do Bloque Nacionalista Galego cabe sublinhar o deterioro do Partido Socialista e a rexeración política que espira na Galiza ante a abordaxe do mapa que acapara a dereita. Redes caciques perfectamente estruturadas conxugadas coa trama desinformativa desatada durante (e antes) da Campaña Eleitoral colaboraron na manipulación de conciencias para derivar votos cara a dereita de Fraga que tantos fracos favores nos fixo nos últimos anos de ditadura democrática en Galiza.

O estilo récio e demagogo do león de Vilalba non é compatible cun alto sector social de concienciación soberán. Esta conduta aparentemente paternalista de Fraga é apegallenta coma o foi a admiración hitleriana. A asunción do rol de Xefe de Estado Galego que sofre Fraga, provoca condutas imitadoras e por conseguinte a sua nova pel de ovelga galeguista recruta votos, pero non conciencias. Realmente a sociedade tenille medo á dereita, nambergantes votan polo PP coma se tiveran medo, con timidez. Efecto este que non se aprécia na sociedade que vota ao nacionalismo. A xente que vota ao Bloque faino con plena liberdade e concienciada do que vota, pero a xente que vota á dereita, influenciada como xa expuxen, faino cásqueo ás escruras, caladamente e con certa vergüenza a expresar a sua posición política, e isto si que é triste, moi triste.

Esa reticencia á independencia que se agacha, cada vez vai minguando, vai esvaecendo en cada etapa eleitoral, deixando ao descuberto o sentimento galeguista.

Fraga soupo capitalizar Galiza coa movida do Xacobeo e outros eventos turísticos, para o que sempre utilizou citas de Castelao, Brañas ou Cunqueiro

O perigoso, brutal e arrollador ascenso da dereita no Estado español xa estaba pronosticado. Na Galiza elementos e cuestións estruturais conxuntamente cinxidas á persoalidade de Fraga, explican a tendencia a perseverar da concienciación conservadurista.

FE DE ERROS

No artigo sobre a economía galega, publicado na páxina 12 do número anterior, e no cadro 4, os signos correspondentes a agricultura e industria en Galiza son de sentido positivo.

No mesmo artigo e no texto do segundo parágrafo inferior ao cadro mencionado, onde di: "6 puntos superior ao crecimiento do sector agrario galego" debería dicer: "6 puntos superior o crecimiento..."

Por último o deseño é da autoria de Hermo.♦

ANTON RODRIGUEZ OXEA
(PEREIRO DE AGUIAR)

Sempre Chano

UTOPIA: proxecto ou concepción imaxinaria dun goberno ideal, governando nun povo ideal; obxectivo final e ideal o que adoitá tende toda idea política. Para Chano Piñeiro: fantasía realizabel que para outros parece irrealizable. Boticario: que non farmaceutico, (como lle gustaba dizer) de profesión e que pola contra fixo o mellor cine galego e comprometido coa sua nazón, Galiza. Para moi tos esa era unha utopia?

Agora nós os tolos, os que ainda cremos na utopia, ficamos un pouco más orfos

Bágoas de esperanza, queimáronme a alma, dando eu e moi tos coma min, que reivindicamos a utopia, e erguemos o facho da tolémia, soubemos da tua derradeira obra mestra A morte dun tolo, a tua morte.

Nós os tolos, ao igual ca ti, segundo a tua emoción exemplar, loitaremos sen acougo para non deixar esmorecer a nosa tolémia, a defensa da nosa cultura, a cada intre máis asoballada, por modas e imposiciones alleas, cunha língua propia ameazada, e que ti sempre defendeches e utilizaches na tua teima, o cine, en tempos que non era nada doado facelo, fidel ao teu compromiso fixeche cine, na língua que mamaches dos teus anteriores, porque ti sabias que a língua de cada povo, e o característico máis enxebre, e más potente da nacionalidade.

Agora nós os tolos, os que aína cremos na utopia, ficamos un pouco más orfos, dos teus sonos, e ilusións dunha terra que ti, a traves das tuas películas, tamén soubeches reflexar, e si algun dia a utopia, a nosa utopia, e posibel, a Galiza como nazón chega a ter un cine, proprio e galego, e feito por galegos, ollaremos ao ceo, ali nun *Camíño de estrelas* e *Conversando co vento* estará un tolo ti, sorrido cara a nos os incredulos, ao ollar que por fin, os teus sonos de tolo, comprende, e a utopia é posibel.

Porque dimitimos

Maria Xesús Diéguez Roxo e Gabriel Sánchez Ibarra, concelleiros de Redondela polo BNG, declaramos:

1.-Que durante estes vinte días nos vimos sometidos a todo tipo de presións e ameazas para aendar de nós os votos necesarios para que Xaime Rei continuase como alcalde. Colocaban así sobre o grupo municipal de Redondela a responsabilidade de que moitos concellos e cidadáns galegos tivesen un goberno de esquerdas e un programa político acorde co BNG, ou ben pola contra unha opción política que nós consideramos nefasta como o PP.

2.-Que consideramos que a nosa Asemblea Local de Redondela e os nosos 2.000 votantes nos apoiaron para que fosemos coherentes cos últimos anos de traballo político de oposición no noso Concello e, en definitiva, para propiciar que as cousas cambiasen, nunca para manter o nefasto

governo do PSOE en Redondela.

Coidamos que tras nos ver obrigados a incumprir este mandato debemos asumir as responsabilidades presentando, á vez que disculpas, a nosa dimisión como concelleiros da Corporación.

Os nosos 2.000 votantes nos apoiaron para propiciar que as cousas cambiasen, nunca para manter o nefasto governo do PSOE en Redondela,

chegado desde as direccións políticas do PSOE e do BNG.

4.-Que seguimos soñando cunha Redondela democrática e de esquerdas e cunha Galiza emancipada e autogovernada, o que nos leva a seguir confiando en que no BNG hai xente realmente comprometida con este proxecto, ainda que opinemos que os órganos de dirección política desta organización erraron e actuaron mal en todo este proceso. Órgaos de dirección aos que nos negamos a seguir pertencendo polo que renunciamos aos nosos cargos de conselleiro nacional do BNG por parte de Gabriel Sánchez e de conselleira local e comarcal por parte de María Xesús Diéguez.

Por último temos que rematar dando as grácias a todas aquelas persoas que nos apoiaron e comprenderon neste trance, así como tamén a todas aquellas que, no seu lexítimo dereito, nos negan a comprensión e nos critican.♦

MARIA XESUS DIÉGUEZ E GABRIEL SÁNCHEZ IBARRA
(REDONDELA)

O MUNDO DE FELIPE

NANINA SANTOS

Falei esoutro dia da desafortunadísima apoloxya que Carmen Romero mentres facía a campaña eleitoral fixo a prol de que as xentes non lean xornais. Rematada aquela, e cando o mundillo e o mundazo estaban remexidos e rebumbiados polo escándalo das escoitas do Cesid, Felipe González que combina, entre outras, a caualidade de ser presidente do goberno español coa de ser marido da antedita Carmen Romero, dixo que se enteirara polos xornais, dando por suposto que a prensa ten, alomenos, a virtude de informalo.

Aqui é onde eu me monto os lios.

Terán nestas alturas unha desputa matrimonial cerca da prensa?

Pensarán que a prensa debe existir coa finalidade de informar a Felipe González e aos seus elixidos?

Non debe informar de ningunha das maneiras pois non temos necesidade de nos enteirar da grande merda, de inorme merda, da infinita merda socialista.♦

ANTON ROEL VILLANUEVA
(PONTEVEDRA)

A Alfredo Conde

Xa ves, Alfredo, voume permitir o atrevimiento de dicerche que non me gostou nada a túa tirita "Viane a Allariz" do día 8. que lle queres, cousas que pasan, tiritas que non gostan. Sempre é así, algunhas gostan, outras non tanto e as restantes vai ti a saber.

Sucedeume que no momento de ler a tirita en cuestión non lle acababa de dar crédito ao que lia. Isto non pode ser verdade; seguro que é un invento, unha escusa para soltar esta prédica, pensaba eu maliciosamente.

Resulta que vas presentar o teu libro a Allariz, un cidadán alariaco explícale ao editor as razóns polas que non pensa asistir á presentación e uns días despois aparece na Voz de Galicia coa homilia, co trebón, co varapau, co alegato contra os malnacidos da verdade absoluta. Iso non se fai, Alfredo; non se pode ser tan desagradecido. Coitado do que fai confianza en ti, exposto como está a ese Tirirírio onde dis todo o que che pasa pola verdade absoluta.

Eu a próxima vez púñache un avión no campo da Barreira, ao pé do convento, a ver se che se pegaba algo do fervor relixioso das inquilinas e non "tronabas"

logo do xeito que o fixeche, que o fas habitualmente. Ademais, dáse a circunstancia que o alporizado cidadán que ti dis e contra o que arremetes non é persoa que encaixe nos preconceitos que vertes, e ti sábelo ben. Pero iso a ti éche igual, o caso é cumplir co patrón e correr a tirita.

Que ven che vai ese xogo de eu sonilles un inxénuo, sempre me matan, total vanme cair paus diga o que diga e faga o que faga. Que ben fas o papel, Alfredo, que ben enfias a agulla. Eu non é que queira botarce o sermón nen fustigar a consellos, pero deberás procurar ter un pouco mais de lei, ser un pouco más agradecido; un home coma ti bregado en tantas batallas culturais e diplomáticas. Agradecer a confianza, Alfredo, a confianza.

Por favor, Alfredo, mira que mentar a verdade absoluta dos demás. Acaso che parece pouca verdade absoluta a que ti practicas? Ainda que no teu caso mellor falar de verdade absoluta relativa, ou verdade absoluta disfarzada de relativa. E así calquera. Mira se non: primeiro comunista, despóis independente polo socialismo, agora telegaiteiro e protamaletas do Fraga e mañá xa veremos. Non sei que mais verdade absoluta queres que esta. Claro que todo é relativo, sobre todo cando se fala desde o absoluto. Bruxulear, bolboretear, relativizar o absoluto, eis a cuestión, a túa cuestión, Alfredo.

Fártaste de falar de Allariz e reclamarle alariaco, e á hora da verdade fuxes espantado e refuxiaste no pasado. Que se a Alameda, o Cemiterio, o Casino e o Penedo da Vela. O Casino xa non existe e desde o Penedo da Vela, mais alá da Alameda e do Cemiterio, enxérgase unha panorámica más ampla e esperanzadora. Allariz non se pode reducir a unha estampa bucólica, nen a unha reliquia medieval, nen a un remuño de sombras.

Cando o do conflito, por exemplo; xa está, xa saiu, xa sabía eu que tiña que sair; pois si, cando Allariz plantou cara e varios alariacos (coma ti) foron encarcerados, ti non dixeches nada, permaneces calado como unha estampa, unha reliquia, un remuño. Non así cando a chuvia de ovos contra o patrón, que entón si que te deixaches de lerías e te mollaches ben molido.

Pero que che pasa con Allariz, Alfredo, ademais de "habitar na memoria propia". Anda, déixate de voltas, explícate con claridade, bota a acedume, o resentimento talvez. Claro que che dou que cando a homenaxe ao Griffon non estiveran todos os que a ti che gostaría. E logo que querías, Alfredo. De quen foi a culpa, de quen é a culpa. Ben sabes que ás veces non basta con ter as vitrinas cheas de premios para gañar a vontade da xente. Hai sentimentos que non se deixan asovallar nem polas boas ou más novelas nem polas veleidades políticas.

Que por qué che se resisten os alariacos? Pois pola ingratitu-

din os psicólogos: o regalo é unha expresión de má conciencia.

O prelado de Bos Aires, en tempos da Xunta Militar, decía que torturar até sete horas non era pecado. E aqui Ramilo ainda quere aumentar a xornada laboral de oito.

Na Arxentina sempre foron por diante. Por exemplo, nas tertúlias radiofónicas. Hai pouco saiu un militar falando en directo cunha muller e díxolle: "O seu fillo está morto. Tirámolo ao mar desde un avión. Perdoe señora". Para que logo veña Luis del Olmo a presumir de rádio en vivo.

Alá si que saben. Por exemplo, en pleno tempo dos desaparecidos, organizaron un Mundial de fútbol e gañaron. O xeneral Videla entregoulle a copa ao capitán Mário Kempes. E nengun dos xornalistas de todo o planeta que alí estaban se enterou de nada. Se Felipe González fosse portoño tería feito coincidir as Olimpiadas coa

fuxida de Roldán e a detención de Mariano Rubio.

O Dia das Letras Galegas interviro, na Casa de Galicia de Madrid, tres conferenciantes co fin de homenaxear a Rafael Dieste, ainda que apenas o mencionaron. O más significativo foi que os tres (Xavier Alcalá, Xosé Cermeño e Alfredo Conde) falaron en castellano. Na Alianza Francesa as conferencias son en francés.♦

de, as veleidades, a sobrericia aristocrática, eu que che sei, Alfredo. Quen sabe se deixando as vitrinas tranquilas e non exhibindo os galardóns ostentosamente e non obedecendo as consignas do relativismo interesado... Quen sabe se nese caso os alarcianos non se acabarán dirixindo a ti e te reconecerán como Premio Nadal e te saudarán con reverencia e... E digo así, sen voltas, con toda a cresa irónica e malévola. Que lle vas facer, un que é unha mente ruda, temosa e primitiva; un deses fanáticos dogmáticos sectarios malparidos que ti tanto desprecias.

A culpa, Alfredo, é de quen che fai caso, de quen confía en ti, de quen che dá coba. Que lle queres, cousas que pasan, tiritas que non gostan.♦

EMILIO CID FERNANDEZ
(BARCELONA)

Garcia Sabell e tres cadros de Castelao

Líbreme Deus de falar de pintura, pois que é unha arte para min arcana. Porén podo falar, e falo, do que me gusta e do que non. E comezo polo que non.

Tralo remate dun acto cultural celebrado hai pouco no Museo Carlos Maside, cadroume de presenciar unha escena tan insolita como desagradable, protagonizada en negativo polo presidente da Real Academia Galega. Resulta

BUTRAGUEÑO

XAN PIÑEIRO

Preguntáronlle a Felipe se lle tiña algo que contar ao homenaxeado Butragueño. Respeito e afecto, díxole que lle transmitiu o moncloita segundo as crónicas do evento. É o menos que lle podía decir. Acabo de revisar o libro de Eduardo García Martínez "Subliminal, escrito en nuestro cerebro" e resulta que no dia seguinte dos goles do *Buitre* a Dinamarca, en plena campaña eleitoral, as siglas do PSOE apareceron durante un tercio de segundo na parte inferior da pantalla, para deixar a mensaxe no inconsciente mentres o balón entraba na portería. Algunas decártase e pedíronse cabezas. Abriuse unha investigación polo incidente. O próprio Felipe, como sempre, negouno todo. E todo quedou nun gazapo sen autoría.

Respeito e afecto? Felipe débelle a Butragueño moito máis. Polo menos tanto como Franco a Di Stéfano. Case triunfaron xuntos e case xuntos poden rematar a xogada. Ben é certo que un seicé no Xapón e outro disque en Venezuela, pero, a que Felipe tivo tamén a sua propia quinta? Claro que na Quinta do Abute non acabou nengun ainda no cárcere mais, postos a pensar, só fai falta un que teña xogado na mesma equipa, é dicir, un Borrell ou un Belloch decidido a facer de Valdano e a quinta do auténtico abutre escacharia xusto pola cabeza.

Nun Estado con catro millóns de parados, vinte millóns de individuos andan preocupados porque Butragueño non acabe de topar acomodo laboral. Só respeito e afecto? Veña, González, a que esperas para facelo gobernador civil?♦

que o escritor (e un algo pintor tamén) Martínez oca achegárase discretamente a García Sabell para expoñerlle, con asisida razóns dictadas pola prudencia, a súa preocupación pola precarieza na que se atopan as pinturas de Castelao no local da Academia. E ali foi cousa de ver como o ilustre doutro descomponía a súa imaxe, decote amabilísimo, virándose nun can adocido para botarse con feridas falas contra quen ousaba poñer en dúbida o acerto da súa xestión.

Desagradoume, xa digo, a desmesura do que dicía García Sabell, e ainda máis a maneira en que o dixo, facendo gala impúdica dun autoritarismo despótico para apouigar de vez ó interlocutor. Eu comprendo que este home, rexitado dende hai moi pouco polos persoeiros máis enxeberes da cultura galega, se sinta crispado ante calquera observación inocente, sempre disposto a ver nela un ataque irreverente a súa persoa. Mais iso non xustifica de maneira ningunha esa reacción absurda, tan groseira como asoballante, que lle tivemos que aturar-los presentes no Museo Carlos Maside.

Por outra banda, non teño motivos para poñer en dúbida, e douxa que logo por certa, a versión que entre impropios lle espetou García Sabell a Martínez Oca. Unha versión na que se pon a si mesmo como salvador providencial dos cadros de Castelao, xa que, segundo el afirmou, de non ser pola súa heroica actuación terían perdido irremisiblemente. E logo desa inmodesta aclamación deixou ben claro con expresións terminantes que as devanditas pinturas están moi ben onde están, e como están.

Total que, ante tamaño escandalo, non puideren menos que sentir curiosidade por ir mirar coa debida calma esas obras pictóricas do noso gran rianxeiro. E así foi que por fin hoxe, contra as dez da mañá, fun dar alá ó vello caserón da rúa Tabernas, e comprobéi *in situ* que a preocupación

Os cegos de Castelao son verdadeiramente insuperables, pois que deles se trata. Coido que os cegos constitúen en si mesmos a máxima inspiración do noso grande artista, que os retratou infelices e retranqueiros, indefensos e vividores, desvalidos e pícaros. E velaí que de novo tiña eu diante esos ceguiños que el pintou naquel tempo con tan minucioso amor, como presentados compañeiros da súa desgracia.

En fin, que despois de todo terei que lle agradecer a García Sabell iso de darmo un motivo para ir mirar con detalle estas grandes pinturas. Pero asemade tamén hei dicir que a preocupación de Martínez Oca está máis que xustificada, mírese como se mire. Algo cómpre facer, xa que logo, para remediar tal situación mentres sexa áinda remediable.♦

MANOEL RIVEIRO LOUREIRO
(A CORUÑA)

Siareiros e Lusistas

No nº 676 do 1 de Xuño, lín unha carta que enviou un tal Niso-Xabier Rodríguez, na que puña polo chan a xente que toma como medio de comunicación de cara á sociedade, o de facer pintadas, ou o de agruparse en equipas, que se xuntan nun campo de fútbol, ou en lugares semellantes. Certo é que nalgúns dasas equipas mistúranse persoas cuia finalidade só é romper unhas luas de coche ou pelear cos siareiros da outra equipa. Pero temos que recoñecer a laboura que exercen estas equipas, e cando digo equipas, refiro-me aos "siareiros descrebrados", que escribía o señor Niso-Xabier. Esta xente non só está para apoiar a voz de moitas persoas que ninguén escucha, senón que ademais fai unha mocidade máis participativa.

Por iso paréce-me inconcibel que un home poida escribir semellantes cousas sobre a nosa mocidade, que non se rende ante o poder do estado español.

O único que ao meu parecer é un descrebrado é ese tal Niso-Xabier, que amais de non ser nacionalista, por iso non comprende as accións destes "comandos", escribe nun idioma incomprensible, que permitanme dicir-llo, iso non é gallego. O único que ese niño-rante do galego, fai falando así, e compri-
ca-lo e face-lo portugués (co meu respeito

ao portugués, que é unha lingua irmá nosa, e digo irmá, non a mesma). Quixería antes de esgotar esta oportunidade que me brindan, contar-lles o que lín unha vez nunha parede, a pintada dícia así:

"Non somos lusistas
Galiza Ceibe
Gallego enxebre"

Creo que isto resume moi ben o pensamento dos galegos, incluíndo aos grupos de mozos nacionalistas.♦

XUVENTUDES DE APOIO AO N.E.G.

radioFENE
emisora municipal 105 MHz.FM

Radio Fene
Casa do Concello
15500 Fene (A Coruña)

Tlf. (981) 34 25 15 - 34 25 81
34 24 11 - 34 30 56
Telefax (981) 34 27 51

A Aldea Global

está aberta ás vosas colaboracións, informacións e opinións. Os textos non deben exceder as 45 liñas. A partir desta medida a redacción reservase o dereito a resumilas.

Envíos a:

A ALDEA GLOBAL
A NOSA TERRA
Apart. 1.371 36200 Vigo
ou através do Fax:
(986) 22 31 01

Mercedes Peón e *Mano Negra* gravan un disco xuntos

Fixeron en comun trece temas tradicionais galegos

■ OSCAR LOSADA

Constituirase nunha das experiencias más anovadoras e orixinais da tempada musical: mesturar o estilo dos *Mano Negra* e a espléndida e poderosa voz de Mercedes Peón debe dar un deses discos que se poderia catalogar como inclasificábel.

Serán trece temas tradicionais galegos, os que comporán esa obra, pasados polo ritmo imprimido pola banda liderada por Manu Chao. A entente xestouse "cando estiveron de xira polo noso país, coménanos Mercedes Peón, e por medio de Xurxo Souto de *Os Diplomáticos* contacte con eles. Pasoullas unha gravación miña e Manu amosou moito interese en que fixésemos algo xuntos. Cando ac-

Mercedes Peón.

taron no Praia Clube de A Coruña pasei a velos antes do concerto e cantei algo para eles. E, Manu Chao díxome se non me importaba gravar con eles. Fun a Madrid hai uns dous meses e realizamos o disco. Foi moi duro, pois houbo días nos que cheguei a cantar cinco horas seguidas".

"Eu puñame, a cantar e eles fan metendo os seus ritmos polo meio

até dar cun punto de unión. Foi todo fresco e espontáneo, penso que se notará á hora de escutarlo".

Semella difícil o "empaste" entre dous estilos tan diferentes. Mercedes Peón provén da etnografía e *Mano Negra* está nas antípodas dese estilo. A intérprete galega, moi aberta a todo tipo de experimentación musical que a Enriqueza, traballou arreco cos

seus compañeiros de gravación para que os ritmos do que cantaba puidesen axustar aos parámetros de *Mano Negra*. "Coido que se distingue perfectamente o que é o meu estilo de deles. Penso que o que saíu soa galego, ainda que eles metéronlle a sua pegada característica. Foi unha posibilidade, a de mesturar estes estilos contrapostos, que non sei como non se lle ocorreu a ninguén en Galiza. Eu fun a que escolleu as pezas tentando adaptarme, en base ao noso folclore, ás composicións, ás composicións más interlixíbeis para eles".

Son de gaita

Amais de cantar, Mercedes tocó a gaita en cinco pezas e tamén participou coa pandeireta e o tamboril. A cantante galega acláranos que "coa gaita repetimos menos veces que coas outras cancións pois a primeira vez que toquei un valse, eles acompañáronme moi ben. Houbo gran comunicación e moita improvisación, e elaboramos un traballo con temas que conteñen un poderoso ritmo".

O "diplomático" Xurxo Souto tamén fixo unha pequena colaboración nun par de cancións. Esta xuntanza con músicos de sona internacional pode significar un gran paso adiante na carreira da intérprete galega, coa posibel proxección internacional e o nivel de vendas que pode ter unha obra destas características". Isto serve para meterse nun círculo de música que na Galiza non se practicara. Este é un caso curioso, ao xuntar estilos contrapostos, e que se sae ben, pode abrir portas por afiante. Pode constituir un trampolín para min e outra xente galega que pode sair beneficiada. Creo que optamos por unha música moi orixinal e espontánea, sempre tendo como referencia o noso folclore e veremos se resulta un éxito ou non.

Mano Negra xa colaborara cunha cantante alxeriana e agora Manu Chao aposta polas suas raíces, recorrendo á música tradicional galega para este novo traballo do grupo que, en principio, estará a venda no vindeiro mes de Setembro, editado pola poderosa multinacional Virgin. ♦

Uxia, Doa, Salif Keita e Sharon Shannon comparten o palco en Compostela

O Festival Folk Cidade Vella comeza o 29 de Xuño

■ O.L.

A Praza da Quintana vivirá catro días, desde o 29 de Xuño até o 2 de Xullo, coas músicas de raíz de diferentes países. Este ano e como novedade a consolidar nas vintedas ediciones, haberá un dia dedicado especialmente a un país. Nesta ocasión será Cuba a terra escollida para que a sua representación musical estexa na cidade galega.

O Festival Cidade Vella de música folk xa chegou á súa séptima edición, labrándose a cada ano un medido prestíxio, por mor da calidade dos participantes, que o converten en referente dentro do eido do folk galego. Nesta edición o festival contará cun maior orzamento, debido ao apoio decidido do Concello de Santiago e apesar de que a Xunta segue a estar nos biosbordos e sen lle facer caso a esta sobranceira manifestación cultural.

Entre os diversos artistas que tocarán dentro da representación cubana, os máis coñecidos destaca o cantautor Frank Delgado, que teloneara a Silvio Rodríguez na mesma cidade, un home que realizou diversos concertos nestes meses pola xeografía galega. Tamén estarán os veteranos da *Vieja Trova Santiguera*, unha formación composta de músicos moi veteranos, mais con enerxía dabondo para darlle "marcha" ao público asistente.

O segundo dia será o turno para os

galegos de Raparigos, festexando as suas vodas de prata e Uxía, quen presentará o seu novo álbum, o terceiro da súa carreira en solitario. A cantante porriñesa deixou mostras do seu interesante quefacer o Nadal pasado no Intercéltico de Moaña e esperase bastante do seu traballo coa nova formación que a acompaña. Temas con grande carga tradicional interpretados ao xeito da cantante, con formas lenes non isentas de ritmo. Os bretóns de *Gwerz* son unha banda que se reúnen de cando en vez para rememorar vellos tempos. Como froito diso, editaron un disco en directo onde recollían unha escolma de temas da sua andaína. Supونse que en Santiago farán o mesmo e poderán escutar as pezas más representativas da súa carreira. Constitúen unha formación de excelentes músicos (os irmáns Molard, Soig Siberil, Le Bihan e a fermosa voz de Erik Marchand) e son do mellor que saíu de Bretaña.

As finas Värttinä están a causar sensación en Europa. Os organizadores debecian por traellas e, por fin, fixeron realidade. O folclore finés aderezado por unhas voces curiosas e poderosas poñerán o contraponto da velada.

Estreas galegas, presencia portuguesa e irlandesa

O mes de Xullo principia con ou-

Sharon Shannon.

tra espléndida ración de folk, con tres bandas galegas en cena. Os gaiteiros de *Xarin* encetarán a xornada para lle dar paso a unha novidade e unha soada reaparición. A escisión de Matto Congrio deu lugar á formación de duas novas bandas: a liderada polo gaiteiro Carlos Núñez e *Berro Güeto* que fará a súa presentación en sociiedade neste Cidade Vella despois de tres meses de vida musical. Ex-membros de *Matto Congrio*, xunto a algun componente de *Fol de Niu e Fia na Rocca* son os músicos que conforman unha banda que, a priori, pode

dar moito xogo pola calidade dos participantes. Como xa informou ANT, a volta dun grupo histórico dentro do folk galego como *Doa* crialá bastantes expectativas sobre o que van deparar. Inclinaranse por temas con gran transbordo acústico, sen esquecer algúns melodías medievais.

Xunto a esas bandas do país estarán os portugueses de *Vai de Roda*, quen tamén apresentarán o seu novo álbum. O ano pasado xa estiveron no festival de Zas e callaron unha notable actuación, baséandose nos temas do seu interessantísimo "Terreiro das Bruxas". Esta será, pois, unha boa ocasión para saber por onde vai o camiño musical dunha das formacións portuguesas de maior categoría.

Para que a esta noite non lle falte de nada conta coa presenza dun dos últimos, e solidísimos, valores do folk irlandés. Esa excepcional acordeonista que é *Sharon Shannon* porá a nota irlandesa, que sempre deu moi bon resultado ao festival. Escotar os temas de "Out the Gap", o seu recente disco, insuflará forzas suficientes como para que as pernas non paren de danzar. Shannon fai unha música moi axeitada para que estoupe a xoldra.

E por se todo o dito fose pouco, ainda queda un dia para os que mantefan o corpo en boas condicións e non se noten cansos. E se

é así, a música que soarán no Cidade Vella sempre reanima os folgos a eito.

Treixadura e Alecrin constituirán a nota galega da derradeira xeira musical.

Escoceses e africanos

A música escocesa tampouco podia fallar e os seus representantes serán os *Schooglenity*, un conxunto que xa deu moi boas vibracións aos afeizoados na súa anterior estadía en Compostela. Son un dos grupos que están a soar con insistencia a nivel europeo e neste certame terán unha excelente ocasión de amosar a súa valía.

O ano pasado o concerto que más defraudou veu desde o continente africano, pero nesta edición é seguro que non vai acontecer o mesmo, posto que o encargado de traer os acordes de África é o malinés Salif Keita, un dos músicos más reputados dentro do amplio espectro de intérpretes africanos.

Keita é un home de enorme experiencia e dispón dun ritmo de gran poderío. O seu concerto seguro que será un magnífico broche de ouro para un festival que se vai superando ano tras ano até se converter, se outros non o superan, no mellor que se realiza no noso país. ♦

7

■ Pé de Imaxe e Cero en Conducta citas do sector audiovisual en Xullo

Durante a primeira quincena do mes de Xullo van ter lugar na Coruña novas ediciones do que xa se converte na cita anual do audiovisual galego. Dunha banda o Congreso Internacional de Pedagogía da Imaxe (*Pé de Imaxe*), chega á cuarta edición e terá lugar na Facultade de Humanidades da Coruña entre o 4 e o 8 de Xullo, por outra *Cero en Conducta* volve a organizar Seminarios e Talleres de Imaxe entre o dia 10 e o 14.

No *Pé de Imaxe* hai apresentadas máis de 50 comunicaciones e virán expertos de dezaseis países amén de contar coa presenza dun observador oficial da UNESCO. As matérias a debater van desde as estratéxias da introducción no ensino dos medios de comunicación, á situación destas matérias nos currículos escolares, os organizadores pretenden acordar unha cifra de catrocentas matrículas.

Practicamente nos mesmos días celébrase a terceira edición de *Cero en Conducta*, organizada pola Escola de Imaxe e Son e o CGAI, cuxo prazo de solicitude pecha o 27 de Xuño. Celebraranse nove seminarios, con admisión limitada, referidos a matérias de cine ben dispares: *Cine contra televisión* impartido por Salvador Agustí; *Cine e Pintura* por Víctor Erice; *Os debuxos (antes de ser) animados* polo cubano Juan Padrón; *Os efectos sonoros* por Luis Castro; *A ferida do tempo. O melodrama e a súa representación filmica* por Juan Miguel Company; *A luz fonte de inspiración, ferramenta de traballo* por Luis Carré; *Os mundos virtuais de António Cerveira*; *A natureza en 625 liñas* por Luis Miguel Domínguez. E *A película, ¿un 5% de talento e un 95% de promoción?* por Rafa Fernández. ♦

■ Propoñen que a Xunta defendase no Supremo os topónimos

A Mesa pola Normalización Lingüística propúxolle á Xunta "ante o cambio de rumo que supuxo a proposta do PP no Parlamento Galego de galleguizar os topónimos provinciais", que se persone no Supremo para reclamar o cumprimento da Lei de Normalización Lingüística, "porque é unha lei da Xunta a que se está a cumplir e a Mesa está a ocupar o lugar da Xunta neste pleito".

Lembran tamén que se se fai a proposta de mudar os nomes das provincias a lei de 1833 que

■ Adican a Ferro Couselo as Letras Galegas do 96

Nunha reunión ordinaria da Real Academia Galega, presidida por Domingos García Sabell, tomouse a decisión de adicar o Dia das Letras Galegas ao investigador Xesus Ferro Couselo. Na mesma sesión foron nomeados académicos Xesus Ferro Ruibal (numerario) e o poeta Ramón Fonte (correspondente).

Xesus Ferro Couselo (Lourival Valga, 1906/Ourense 1975), fixo estudos na Universidade Pontificia de Compostela e despois de Filosofía e Letras doutorándose coa tese "Os petroglifos de térmico e as insculturas rupestres de Galicia". Deu clases en Tui e Vigo, e cando opositaba en Madrid sorprendeuno o golpe militar de Franco. Ao finalizar a guerra regresou a Ourense onde estivo á frente da Biblioteca, Arquivo e Museu Provinciais.

O labor de Ferro Couselo, que formou equipa entre outros con Xaquin Lourenzo Xocas,

facilita esa mudança indica que teñen que concordar cos nomes das cidades respectivas. ♦

■ Primeira tese de Doutoramento en Humanidades de Vigo

O profesor Xavier Simón obtivo a máxima calificación á súa tese de doutoramento, "A sustentabilidade nos modelos de desenvolvemento rural. Umha análise aplicada de Agroecossistemas". A tese,

Bouza Breli, primeiro pola esquerda na parte superior, e na fila de diante, de esquerda a dereita, Ramón Otero Pedrayo, Ruf Carballo e Xesus Ferro Couselo nun acto académico.

permitti reabilitar para Museu Arqueolóxico o antigo Palacio Episcopal, e a sua presencia como delegado de Belas Artes axudou a conservar o patrimonio na provincia. Baixo sua dirección fixérsonse as excavacións de varios xacimientos entre eles o de Castromao.

Apesar da situación política, Ferro Couselo participou nunha

chea de acontecimentos culturais, entre eles a fundación da editorial Galaxia ou da Agrupación Cultural Auriense. A bibliografía de Ferro Couselo exténdese por xornais e publicacións especializadas (Boletín Auriense, Compostellanum...) moitas delas adicadas á lingua (por exemplo *A vida e a fala dos devaneiros*). ♦

permitiría baixo o seu mandato un atentado contra a liberdade de expresión.

Os promotores da revista e da asociación de igual nome, legalizada en 1992, denunciaran a práctica retirada de ayudas para todas as suas actividades desde que tivo lugar o cambio de titular no rectorado. A única concedida, de 42 mil pesetas, para a edición do número nove da revista, foi instituida a cambio de que a sua edición se realizase na imprenta universitaria.

Tamén fora paralizada a edición dos dípticos que incluen as bases do 3º Certame de Literatura Erótica *Máquina de Vapor* que organiza a mesma asociación. Ao tempo que o director do Colégio Maior Rodríguez Cadalso, Manuel Ladra, intentou, sen razón expresa, a expulsión da mencionada asociación do local que até agora ocupaban na mencionada residencia.

Dase a circunstancia de que o Vicerrector Celso Rodríguez protagonizara xa vários incidentes cos estudiantes no debate sobre a reforma do SRI (Sistema de Residencias Integrado).

Os responsables de *Eis* cren que o enfrentamento que está a levar contra eles o reitorado é debido ao carácter erótico dos contos que publicaba a revista no seu número nove e que correspondían aos galardonados no 2º Certame do premio antes mencionado, así como á tendencia nacionalista e de esquerda da revista. ♦

■ Teatro galego nos USA e Irlanda

A Compañía Matarile teatro levará o seu espectáculo "31" no próximo mes de Setembro ás cidades de Boston (USA) e Dublin e Dun Laoghaire (Irlanda).

A obra foi pensada para o espacio concreto da Sala Galán pero a concepción da peza pensouse para ser readaptada ao lugar no que se representa, sexa ou non palco habitual do teatro. Dase a paradoxa de que tanto "31" como "Museo", última producción de Matarile, non só non receberon axuda institucional algúmha, senón que agás as representacións na Galán, non foi programada nengunha función na Galiza. ♦

■ Pepe Carreiro presentou a colección *A Nosa História Infantil*

Arredado de nenos que atenderon ás suas explicacións, o pasado Venres 16 de Xuño o debuxante Pepe Carreiro presentou na librería Merlin de Vigo a colección *A Nosa História Infantil*, publicación didáctica e histórica dedicada aos cativos da que é autor dos debuxos e más do texto. Lévanse publicados seis títulos e está previsto que prosiaga o ritmo de saída de dous títulos cada dous meses até completar os vinte volumes. No acto, Carreiro procedeu a pintar varias pasaxes da vida do país, para que as persoas presentes pudenrían adentrarse mellor na nosa historia. Antes de falar o autor, o director de A Nosa Terra, Alfonso Eiré, fixo unha breve presentación do acto e de Carreiro. ♦

Leituras

De manipulación a modo de vida

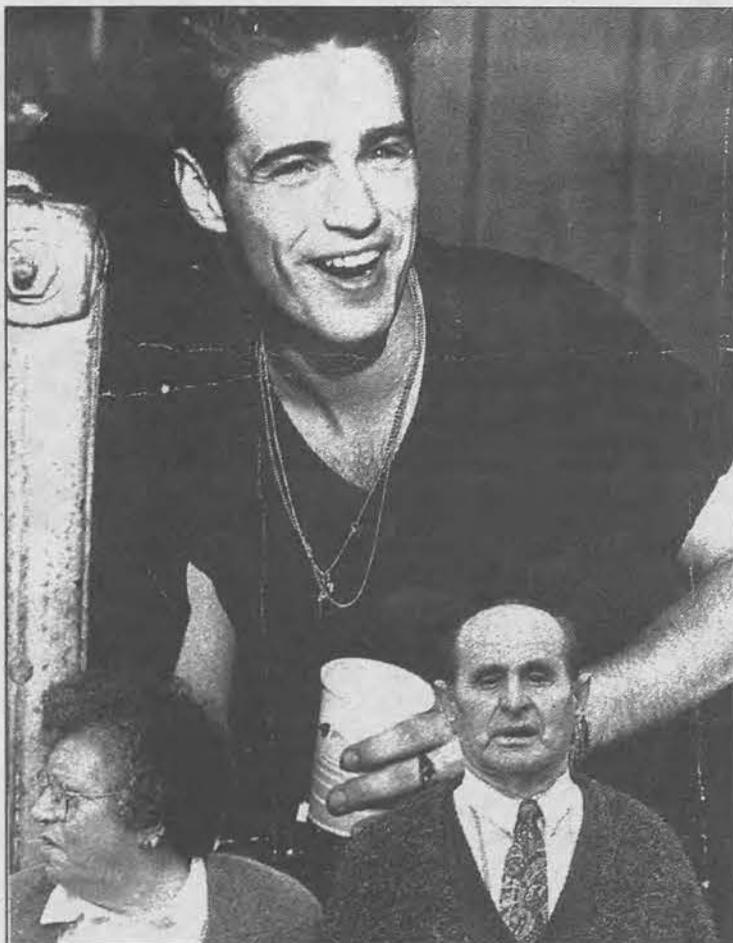
A publicidade de Armand Mattelart

Armand Mattelart, profesor de Ciencias da Información en Rennes, é quizais un dos más independentes e lúcidos teóricos da comunicación de hoxéndia. Foi responsable da estratéxia para os méios de comunicación deseñada por Allende nos anos setenta e igualmente, ainda que case vinte anos despois, da levada a cabo en Nicaragua polos sandinistas. Ambos proxectos, como se sabe, resultaron interrumpidos por unha mudanza política, máis ou menos violenta, na que os norteamericanos tiveron bastante que ver. Non por casualidade, Mattelart é un dos seus más rigurosos críticos.

Ainda que francés, o autor sempre tivo unha especial queréncia por Latinoamérica que non abandonou cos anos. Velaí un dos seus últimos traballos: *América Latina na encrucillada telemática*, publicado, ao igual que o libro que aquí se comenta, por Editorial Paidós.

En *La publicidad*, o seu traballo máis recente, derruba un mito que se ben non ten vixencia entre os propios publicitarios, si a mantén entre o público xeral. Este é o da eficacia dos anuncios.

"As leis da rentabilidade dos investimentos publicitarios seguen estando en grande medida por encontrar", afirma Mattelart. "Nada é menos seguro que o feito de que a maior parte das mensaxes non se

A publicidade sustitue á cultura na formación do modo de vida. A. IGLESIAS

perdan, non se descifren, non se memoricen ou mal interpreten", indica, mencionando ademais unha cita, non exenta de humor, atribuída ao fundador da firma Lever: "Sei que a metade do meu orzamento de publicidade resulta desperdiaciado, pero, desgraciadamente, non sei cal".

Para que serve, xa que logo, a publicidade? Mattelart responde, en primeiro lugar, criticando as teses manipulatórias postas de moda nos anos sesenta por Habermas. E sinala que, máis alá de tal postulado, a publicidade é a encarregada de configurar o modo de vida. As leis que a mesma establece impo-

ñense mesmo sobre hábitos culturais que contaban con séculos de antigüedad. Lembrese o xeito de funcionar actual dos museos, con orzamentos dedicados á grandes exposicións, moi anunciadadas e atractivas para un público masivo; fórmula claramente diferenciada das metódicas visitas que marcan o seu ritmo até agora.

"De un réxime de verdade, centrado no Estado—providencia, o servizo público e o xogo apremiante das forzas sociais, as nosas sociedades pasaron a un novo réxime de verdade, que xira ao redor da empresa, do interese privado e do libre xogo das forzas

do mercado", sinala Mattelart.

As "concepcións neoliberais" situán no centro da sociedade á "mercancia". De feito, xa o anticipa o director duns famosos estudios de investigación publicitaria ao exclamar en 1986: "As classes sociais morrerón. Vivian os estilos de vida!"

En correspondencia "comunicación" e "publicidade" tenden a ser considerados sinónimos polas grandes axencias e así o indican nos seus rótulos de ofrecemento de servicios. Dia a dia, as leis do consumo, marcadas polo interese das grandes empresas, gañan terreo frente ás vellas lexislacións "regulamentistas" baseadas no interese social que esmorecen nun Estado tras outro.

'Nada é menos seguro que o que a maior parte das mensaxes non se perdan'

Un grupo reducido de grandes anunciantes, a escala global, ocupa hoxe, non xa os intervalos da programación televisiva, senón que mesmo produce paquetes enteros de tele-filmes, concursos, etc., considerando que a sua eficacia será deste modo superior. Velaí, a modo de exemplo, *El precio justo* ou *La rueda de la fortuna*, propriedade da empresa holandesa Unilever.

Mattelart, sen embargo, aconsella recuperar "a dimensión fundadora do servizo público que permite tomar perspectiva en relación co pragmatismo da lóxica comercial". "Pois se as persoas —lembra— nacen iguais ante a lei, non nacen iguais ante o mercado".

M. VEIGA

conta de libros

Monte Branco

Tres son as publicacións que editou a Asociación Cultural Monte Branco, de O Couto, co gallo da conmemoración das letras galegas. *Son un pasmón peatón* é un pequeno conto para cativos de Bernardino Graña, que ten como novedade que os propios leitores son quen deben facer as ilustracións tendo como referencia o texto. *Páginas da rexoureira de Bergantinos* é un libro de poesías escrito por Asunción Antelo Suárez, unha paisana da parroquia de Seavia (Coristanco). Asunción tamén faí traballo escultórico en pedra e asimismo talla na madeira e elabora pezas de arxila. Nestes poemas deixá constancia do seu amor por Bergantinos, por poetas como Rosalía e Pondal e polos *galeguistas*, Castelao e Alexandre Bóveda. Ademais, a Asociación publicou o primeiro número da revista *Gume*, coordinada por un fato de filólogos e que trata diversos temas culturais nas suas páxinas. ♦

Novela a duo

Manuel Pérez Mahía e Xaquín del Vale-Inclán son os autores de *Praia dos Lastros*, que sae en Ediciones Positivas. A investigación sobre o paradeiro de Tractor, vello militante da esquerda, sérvelle aos leitores para observar múltiples realidades. Literatura para poñer a prueba as nosas concepcións de liberdade. Cuestionar o pasado para pensar na utopía. ♦

Dous barcos de vapor

Milagros Oya (*Un conto abraiente*) e Antón Cortizas (*O merlo de fero*) son autores dos últimos títulos da colección infantil de SM. Milagros Oya é unha moza de dezánove anos que se estrea literariamente con esta obra, mentres Cortizas xa gañou en dúas ocasións (1988 e 1991) o premio O Barco de Vapor, pioneiro no xénero infantil que se convocou na Galiza. ♦

Rivas na Costa da Morte

Na recén nata colección *Ferros* de Xerais, Manuel Rivas presenta a sua última incursión na creación literaria *Costa da Morte Blues*, editado cuns debuxos ben fermosos de Antón Mouzo. Mistura de prosas poéticas unido en fios secretos aspectos ben distintos: desde a gadaña campesina ao voo da garza, da artesa do pan ao malecón da Habana. ♦

A volta de Pepe Rei

O xornalista galego xa ten no mercado o seu último libro, *Carabanchel*, basado na súa experiencia carceraria ao implicar á equipa de investigación xornalística que el dirixiu no *Egin* con ETA. *Carabanchel* (Txalaparta) é unha denuncia das condicións inumanas dos cárceres españoles nos que coabitan a represión e a miseria e tamén un canto á utopía que fai niño en todo ser humano. ♦

ferros

Formato pequeno, textos breves, todos os xéneros, prezo único.

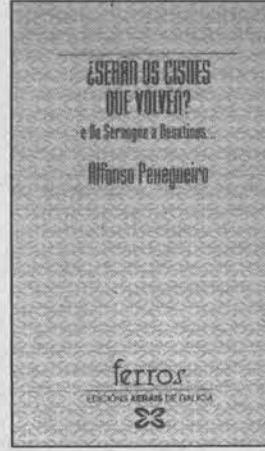
"Se queren aprender algúns receitas para cocinar arañas, saber o que opinan os pioneiros ecoloxistas do XVII das persoas que pescaban tartarugas, ilustrarse sobre a fascinante vida sexual dos caracois, coñecer os nomes con que un debe dirixirse ós tigres nas selvas de Malasia, lean este libro".

(Marilar Aleixandre)

NA MESMA COLECCIÓN

OS NERVIOSOS ELEGANTES
DE RAOUl DUFY
Andrés A. Vila

¿SERÁN OS CISNES
QUE VOLVEN?
Alfonso Pexegueiro

COSTA DA MORTE BLUES
Manuel Rivas

CONTORNOS

Apuntes de filosofía natural

Xavier Queipo

CONTORNOS

Apuntes de filosofía natural

Xavier Queipo

(Debuxos de
Fausto Isorna)

Colección dirixida por Xosé Cid Cabido e deseñada por F. Mantecón

Leituras

Nas beiras
dos xéneros
Contornos
de Xavier Queipo

Xavier Queipo, "inspector pesqueiro da CEE", deuse a coñecer co libro de narracións *Ártico* (Ed. Positivas, 1990) e conformouse como un dos novos narradores máis orixinais con *Ringaide* (Sotelo Blanco, 1993) e *Diarios dun nómada* (Ed. Positivas, 1993). Recentemente, na nova colección Fierros de Edicións Xerais deu ao prelo unha obra de difícil clasificación: *Contornos. Apuntes de filosofía natural*¹⁰.

É o presente volume unha recopilación de diversos textos (27) con introducción e epílogo, "presumiblemente innecesario" di o autor. Son unha serie de textos que abalan entre a nota erudita dun tema determinado (fálase case sempre de animais), a reflexión, o apunte "ao natural", o relato, etc. Textos que circulan entre a realidade e a imaxinación. En todo caso, o uso da erudición (falsa? verdadeira?) crial un efecto de "verdade" que se plasma máis pola imaxinación do autor. O home é a imaxinación mesma, dicia Yeats — do que por ese uso dunha erudición que, de seguro, é real, verdadeira. Quer dizer, o autor tira os dados de libros realmente existentes, os cite en nota ou non.

Os pequenos textos que conforman o volume bordean o relato, sen ser relatados (a pertinencia do título "contornos", non digamos que é decisiva, pero si pode servir muito para achegarse á sua comprensión. Contorno, segundo I. Alonso Estravís, ten diversas acepcións: liña ou superficie que limita exteriormente unha figura ou un corpo; circuito, periferia; liña que determina os relevos; arredores). Ás veces parecen reseñas de libros, pero son algo más. "Apuntes de filosofía natural", subtítulo Queipo, pois tam poco. Pequenos ensaios, ás veces parénceno. Todo iso e algo más son os presentes apuntes. Son *arredores* de relato, de ensaio, de filosofía, de reseñas, de reflexións que mostran ao leitor os procedimientos de Queipo narrador. Deixando de lado a sua

Un volume que abala entre a nota erudita, a reflexión, o apunte do natural, o relato, etc.

formación académica (biólogo?), que non se pode, porén, esquecer, xa que demostra os seus coñecimentos na matemática (e as suas leituras, quizás más importantes que a formación académica, no caso de Queipo narrador), estes textos revelan mellor que os seus relatos a técnica narrativa, e mesmo a concepción da literatura, do autor de *Ártico*.

Queipo finxe unha híbrida contaminación entre ficción (narración, poesía) e ensaística.

Faise pasar por un resenñador, por un comentador de historias alleas onde continua a narrar el mesmo tentando facer esquecer a crise da época; crise que elude, ou tenta eludir, camulfando a con reseñas científicas —quizás a ciencia sexa a verdadeira épica do noso tempo, ou cando menos a aventura científica—, con notas eruditas e/ou bibliográficas, con disquisiciones de filosofía natural. Nesta

mistificación, toda literatura o é, salienta a ostentación dunha enorme e subtil bagaxe conceptual que se revela, detrás do xogo tortuoso que é cada texto, complexa e profunda. Con fragmentos de culturas exóticas e lonxanas, con citas de libros, supomos que reais, Queipo sabe tirar unha poesía doente que se agacha sob unha profunda ironía, cando non estoupa en sarcasmo. (Véxanse os textos "Sexo recreativo", "Algunos exemplos de matricidio", "Alquimia básica: o sangue de san Xenaro", etc.).

Por outra parte, os textos están recollidos, ordenados, cronolóxicamente, e, "aínda que non levan unha data fixa, e algúns sufriran dos azares dunha segunda lectura que asasinara parte da sua inicial frescura e automatismo" (p. 7), serven de fio condutor para poder analizar os cambios que o tempo produce na escrita do autor. Veremos que se ben o sarcasmo é patente, este aparece máis nos primeiros textos, até desaparecer cásque completo nos últimos, que dan paso a unha profunda ironía, e mesmo unha auto-ironía que quere transmitir ao leitor de xeito subtil pero claro.

Co presente volume, o autor, sen querer (?), descubrese perante o leitor, e descubre a sua concepción da literatura. Para el —lese con atención o "Epílogo presumiblemente innecesario"—, a literatura é algo privado de sentido, de afirmación non verificábeis, que inventa universos, finxe ceremonias inesgotábeis e posúeo e govéna, e ordéao segundo o catálogo dos seus deseños, dos seus soños. Na literatura, para o autor de *Contornos*, todo é exacto, todo é mentira. E porque os que se dedican á escrita son "teimosos e cachazudos ata a desesperación dos seres más próximos, sistemáticos na desorde, persistentes nas fugas mentais" (p. 86), sabe, ou venta, que a presente, como toda obra sua, é unha obra inacabada, que terá continuación, pero que nunca terá fin.

Non é o presente volume o mellor de Xavier Queipo, pero si o é volume que o entrega case nun ao leitor, talvez más que os seus *Diarios dun nómada*. ♦

XGG

Cinema

Identidade
chinesa
*Xantar, beber,
amar*

Segunda película que chega ás nosas carteiras de Ang Lee, e segunda que pretende o Óscar a mellor fita extranxera despois de "O banquete de bodas". Como naquela oportunidade, contemplamos de novo o talento dun cineasta chinés, que sen ter a aceitación universal de Zhang Yimou ou Chen Kaige, esta componendo unha moi interesante filmografía (semper ofrecida de xeito adulterado, por non contar coa expresión verbal orixinal) chea de frescura, ternura, intelixéncia, ironía e trasfondo histórico ao entrar con forza na radiografía dunha sociedade e dos seus costumes, tan ameazados polos ventos que chegan dous horizontes culturais alleos e colonizadores. A fita de Lee esta percorrida por unhas línias mestras que fan que o guión vaia adquirindo intensidade e valor conforme a historia avanza cara ao seu desenlace final. Como en "O banquete de bodas", a película é perfecta no terreno da escrita literaria, e moi funcional e medida no territorio do seu pase ás imaxes. Lee sabe narrar de xeito sencillo e deixar traslucir con intensidade (porque nel nuncas as formas tapan os contidos) os recantos escuros que, a pouco que se olle con atención, vai ofrecendo a trama.

Todo é mais serio e fondo do que a primeira vista semella e o discurso do chinés, transparente unha refle-

O discurso do Ang Lee transparenta unha reflexión sobre os sinais de identidade do seu povo

En suma, espléndida película moi ben construída e organizada no seu guión (entrecrezado de historias paralelas) que levanta un fresco relaxado e cheo de reflexións e que lle permite ao espectador sair do cine cunha sensación plena de non ter perdido o tempo. ♦

CELSO X. LÓPEZ PAZOS

conta de discos

Amarok: Canciones de los mundos perdidos

Desde Barcelona chéganos este grupo cun disco cantado en catalán pero maiormente en castellano, con mensaxes ecoloxistas e unha sofisticada instrumentación que embaza o canto. Para que a cousa resulte creíbel podemonos deixar levar pola pinceladas folkis, pero a todopoderosa atmósfera sofisticada resulta determinante cara a catalogación do grupo. A nova era está durando demasiado, tanto que chega a Catalunya, país habitualmente reacio a deixarse levar polas modas. ♦

The Celtic Heartbeat Collection

Estanse a pór de moda as recopilacións de música celta que ademais gozan dunha boa aceitación popular. Nesta que nos ocupa temos tempo de escutar a Davy Spillane en duas facetas, xunto os *Moving Hearts* e con Andy Irvine, con espléndidas interpretacións de temas xa coñecidos polos bos aficcionados.

Outro home que estivo en *Planxty* xunto a Irvine, Liam O'Flynn, tamén deixa os sons da súa gaita irlandesa. Outro músico que pasou por unha formación importante é Alec Finn, que formou parte dos de

Dannau e participa nesta escolam ao igual que o fai Eleanor Shanley que foi a voz feminina da banda subliñada. Segundo con voces hai que nomear a Frances Black e o traballo dessa agrupación chamada Anuma.

Completan este disco o coñecido Declan Masterson, Patrick Cassidy, Sharon Shannon, Máire Breatnach (a quen haberá que seguir os pasos) e un Bill Whelan pletoiro cunha das pezas da súa "Sevilla Suite".

Un disco para que o ouvinte se achegue ao que representa a música folk irlandesa e as suas variantes. A salientar o bon prezo co que saca ao mercado. ♦

O. LOSADA

No vicio dade

• Dicionário da língua galega
Isaac Alonso Estravís

DICIONARIO
SOTELO BLANCO
DA LÍNGUA
GALEGA
ISAAC ALONSO ESTRAVÍS

sotelo blanco

CANTAUTORES EN GALICIA?

ANTON SEOANE

Esta informal reflexión sobre o fenómeno dos cantautores en Galicia, é froito dunha conversa mantida tempo atrás con Xoán Manuel Estévez, na que lle dábamos voltas aos porqués da penuria de cantautores no noso país, chegando a unha primeira e posibel hipótese: ao peor, non existían, non porque non os houbesse "in pectore" senón, porque xa non houbesse tecido social ao que interese o que estes poidesen cantar.

En primeiro lugar, e ainda que tiven a tentación, non vou entrar en disquisicións sobre o que debe ser englobado baixo esa denominación de cantautor, xa que non sempre empregamos o termo no que penso é a sua esencia, pero para mostra un botón, e por riba de todos, Bob Dylan e a partes de aí todos os que un goste poñer, desde Brel a Serrat, pasando polo grande José Afonso, calquier dos cubanos, brasileiros, Leonard Cohen, Violeta Parra, etc... e, porque non, tamén Joni Mitchell, Neil Young, até os novísimos como Juan Luís Guerra.

A pergunta da que partiamos era, por qué na actualidade, época de bonanza para calquier manifestación musical en Galicia, os cantautores "galegos" non aparecen, non están ou simplemente non existen xunto con todo o demás?

Para reflexionar estas interrogantes voulvevaler dun exemplo que penso é equiparable ao galego desde perspectivas, a priori, obviamente distintas. É o caso da música tradicional na Arxentina. Utilizarei a Atahualpa Yupanqui como paradigma e, pedindo ao leitor unha tradución "instrumental", equiparemos neste escrito, crioulo, o "idioma" no que cantaba Atahualpa, co noso próprio idioma galego.

MOMENTO MÍTICO

Houbo un momento "mítico" no que os chamados cantautores galegos existiron pese a que non cumpliran moitos dos "requisitos" para ser: escribir poemas, música, cantar, e saber construir unha proposta sonora propia (Bob Dylan). Na maioría dos casos eran musicadores e cantantes de urxencia sobre poemas xa existentes. Aquel momento era aliaido dese arte de urxencia e un nacente sector social xoven, fillo máis ou menos concienciado da burguesía ilustrada habitante de cidades ou pequenas vilas, demandaban textos e músicas que servian de bruido de fondo a que se vivía coma un cambio na historia.

Por aquel entón, na Arxentina, A. Yupanqui, grande poeta e músico, servía a certa intelectualidade dos grandes núcleos urbanos do seu país como bandeira sonora de movimentos sociais que deron, tempo despois, co muerto da dictadura. Tiña sentido escutar *Caminito del indio*, *El payador perseguido* e mil más fermosas composicións que se convertiron nun fenómeno que chegou até nós, en moitas ocasións na boca de "cantantes" non sempre da talla dos seus criadores: Violeta Parra, Eduardo Falú, Viglietti, E. Cabeza, Zitarrosa, posteriormente, Víctor Jara e un longuíssimo camiño de nomes ilustres.

Aquí, namentras, seguimos co referente dun bon grupo de amigos, que, baixo o nome de *Voces Ceibes*, convertíronse en aire de cambio que enchiá a primeiras protestas, manifestacións e proclamas nacionalistas. Eran tempos precarios e facían o que podían e sabían, algun mellor que os demás. Aquel entusiasmo atopaba un tecido social receptivo ali onde estaban as suas voces... cínicas, aquél maridaxe artista/público non pasaba de certa dimensión pero parecía como se todo un país estivese en movimiento cara tempos mellores.

Na resaca dos 60, empezando a década dos 70 dírase un fenómeno que visto anos despois, ilustra o que ao longo deste escrito se quer dizer. Ainda resoaban as bombas do Vietnam, Portugal empezaba a plantar cara-veis, Pinochet afiaba o coitelo reservado para as mans de Víctor Jara. Con ese trasfondo viñera a Santiago o que para min era e é o

A. IGLESIAS

A tentativa de Uxia demostra que tamén na canción a alternativa pasa polo discurso das mulleres.

mellor grupo da música fonda e fértil da Arxentina, *Los Chalchaleros*, sempre os máis "serios" e líricos no tratamiento da música do Tucumán. No teatro estabamos doce persoas cando días antes se abarrotara coas mensaxes equívocas de Facundo Cabral e Jorge Cafrune.

A xente ouvia o que quería ouvir e non parecía en disposición de deleitarse con esas marabillas de "A qué volver", "La noche", "Velá no sé"..., cantadas por esa voz carismática de Chalchaleros, que é Juan Carlos Sarabia.

Saltando de cena, na Arxentina pasa certo tempo e a intelectualidade lánzase no diván do psicanalista e arrecanta a música crioula asociándola con atraso, tradición (no pior sentido, se é que o ten) "milicos", represión, crioulo=conservadurismo, etc... dándolle unha aperta á modernidade representada no novo tango do emblemático Piazzolla. A música tradicional, tanto a crioula/salteña como a más claramente andina quedaban para sempre condenadas a formar parte dunha paisaxe autoodiada pola maioría dos porteiros ilustrados que rexeitaban dos seus antecesores de Jujuy, Santiago del Estero, Catamarca, La Rioja, etc. tentando soterrar baixo a *Pacha Mama* a vergonza do autoódio por un pasado índio que racha constantemente as suas ánsias de identificación imaxinaria coa Europa.

• • • • •

**Temos poetas,
escritores, músicos,
pero fállanos o
idioma xusto por
onde entroncar
cos galegos que
viven nas nossas
cidades do ano 2000"**

Namentras na Galicia, a piques de desaparecer a dictadura empezan as mil primaveras para a música galega que segue e segue, desde a recuperación da tradición, até o rock, pop, pasando por toda caste de estilos, pero... a cambio as cancións de *texto esvaí*an chegando cásque a desaparecer da recente música galega.

As novas capas sociais apostaban por outras ofertas cun trasfondo que, sendo diferente, fáños lembrar o caso arxentino. A semellanza do que pasaba con Yupanqui ou *Chalchaleros*, aquí tamén certas cancións ou propostas eran encasilladas dentro do folclórico, algo que remitia a épocas pasadas, e no mellor dos casos formando parte "del rico acervo cultural del pueblo gallego"... O idioma únicamente vai ser admitido pola "modernidade" cando apareza, cásque como onomatopeia, nas claves urbanas e simbióticas de Antón Reixa, cínicas un dos poucos, senón o único—e xa sei que pode soar a disparate—representante de

certo tipo de cantautor galego urbano de hoxe. Coñecéndo e valorando a sua trajectoria e capacidade de anticipación, cábe-me a dúbida respecto de moitos dos seus seguidores no sentido que podan representar o arquetipo do equívoco actual no cal nos atopamos, non sei se este novo colectivo social "agradece" a "confusión" entre a Galicia real e a virtual/canibal que aparece nos seus textos para, así, sentir confortavelmente "pasando" dos avatares dun país que cíncas valoren exclusivamente como argumento de videoclip.

Na actualidade, se *Chalchaleros*, *Fronterizos*, *Yupanqui*, etc. campan de pena pola fria Salta, o canto dos equivalentes galegos, calidades aparte xa que diso non estamos a falar, refúxiase en circuitos periféricos, rurais, semirurais, sometido a unha etiqueta de conservadurismo, no sentido de *conservar* una visión do país da que certa parte da modernidade galega non quer nem ouvir falar, ao igual que na Arxentina os amantes do novo tango non queren saber nada dos Hermanos Abalos, por exemplo.

Estando a cousa así, e de aí ven a reflexión, un dia escoito temas de Uxia e *Na Lúa*, aquela canción da "bata de casa conmigo dentro..." que poderían ollarse baixo a óptica de Kiko Veneno, unha tentativa de novos textos más próximos ao que podería ser o gusto urbano e fronteirizo cunha estética de novos e posibles cantautores. Apenas se enxergan eses intentos, pasan totalmente desapercibidos. Desinterese? Posiblemente, pero un pensa que sempre hai outros elementos que interveñen nesta situación, elementos que van más aló do feito ou categoría musical, na que non entro. Xunto con outros dados é o momento no que un sospeita que, cíncas, xa está marcado o norte do noso idioma sendo

cuestión de tempo o seu destino: de novo as fragas, os ríos, os marmurios dos piñeiro, o mar... o que vai, e non se me entenda mal, de Rosalia a "Catro vellos mariñeiro", pasando polas pandeireteiras, por "Como chove miudiño", tira de novo para "Negra sombra", pasa por "Ondiñas veñen" e volta a empezar. É nese terreo do "enxebre", en expresión irónica do meu amigo Antón Reixa "de lo gallego" onde parecera que o idioma ten o seu *status* no mundo musical. A nosa fala únicamente aparece no discurso da música urbana, nos *raps* onomatopéicos, é dizer "embarullando

nun mexunxe premeditado, significante/significado, caso dos *Resentidos*, ou ben nas "críticas" alegorias dos *Diplomáticos de Monte Alto*.

ALFÁNDEGA DO IDIOMA

Todo isto lévanos a reflexionar sobre a posibel ausencia dun tecido social urbano, nunha Galicia que cada volta o será máis, que quera escutar cantar textos que falen de *todo* en galego. Os cambios dos tempos os cánticos dos nosos cantautores dos 60 deixan grande parte da sua razón de ser; aquel sentido de urxencia na loita contra a dictadura. Agora o problema é moi mais complexo; trátase de facer letras que canten ao amor, ao desamor, á vida, á morte... desde novas perspectivas por forza menos dramáticas e, polo tanto, más dificeis de plasmar; e resulta que para tan atractiva tarefa quedámonos, así parece, no peor momento, sen voces nen textos.

A ausencia, hoxe e nas décadas dos 80 e 90, de cantautores galegos é unha metáfora da trasumánica do idioma cara os eidos de "sem-pre" empurrado por responsabilidades/irresponsabilidades persoais e colectivas de moi diversa ideoloxía dos que habitamos, basicamente, as cidades deste país. Non é que non poda haber cantautores na Galicia por mor dun raro trastorno xenético que impeda ao noso país ter tales fillos, senón que penso que aínda que saise un Bob Dylan galego, cíncas atoparía un imenso silencio como auditório.

O idioma fica agachado nese texto sen palabras que é a música instrumental, nese lugar "de lo gallego", e nas propostas neo-valleclanescas dos anteriores citados *Resentidos*, *Diplomáticos*, etc. Todo o demais segue sendo veiculado nas voces de Sabina, Serrat, Milanés, Cohen e un longo etc. a gosto do consumidor.

Na Arxentina pasoullas algo semellante. Apostaron polo novo tango sen voltar a ollada á eterna beleza que hai na música salteña etiquetada como "lo argentino", que ven ser daquello do que están constantemente auto-exilándose para habitar un país virtual que lles permite manterse alonxados de cercanas identificación imaxinaria a base de consumir modelos identificatorios fabricados nos *mass media* da aldea global, sexa via USA e no noso caso tamén Europa.

Nas universidades galegas, nas que anos atrás cantaban os nosos primeiros cantautores, actuaban hai poucos días algun dos chamados pola prensa de Madrid, a "última fornada"; por exemplo Javier Álvarez. Novos textos e novas formas para un público tamén novo que parece ser testemuña, parafraseando a Dylan, de que os tempos están mudando, dándonos a sensación de que esa profecía aplicada a Galicia podería concretarse en que avanzamos na medida en que nosos desnaturalizamos.

A non existencia de voces galegas que canten os problemas e as alegrías da "xente comun" lévanos ás perguntas que tentamos reflexionar nestas líneas. Mágica de non poder citar nomes que estivesen "competindo" por ese sector social que medrou ao son dun constante marmurio de TV, desde o berce. Nese senso deberíamos citar as excepcións: as tentativas de Uxia na sua solitaria e aventurada aposta, que cíncas demostra que tamén no noso país o porvir pasa polo discurso da muller e de aí tamén as pandeireteiras, con *Leilia* á cabeza.

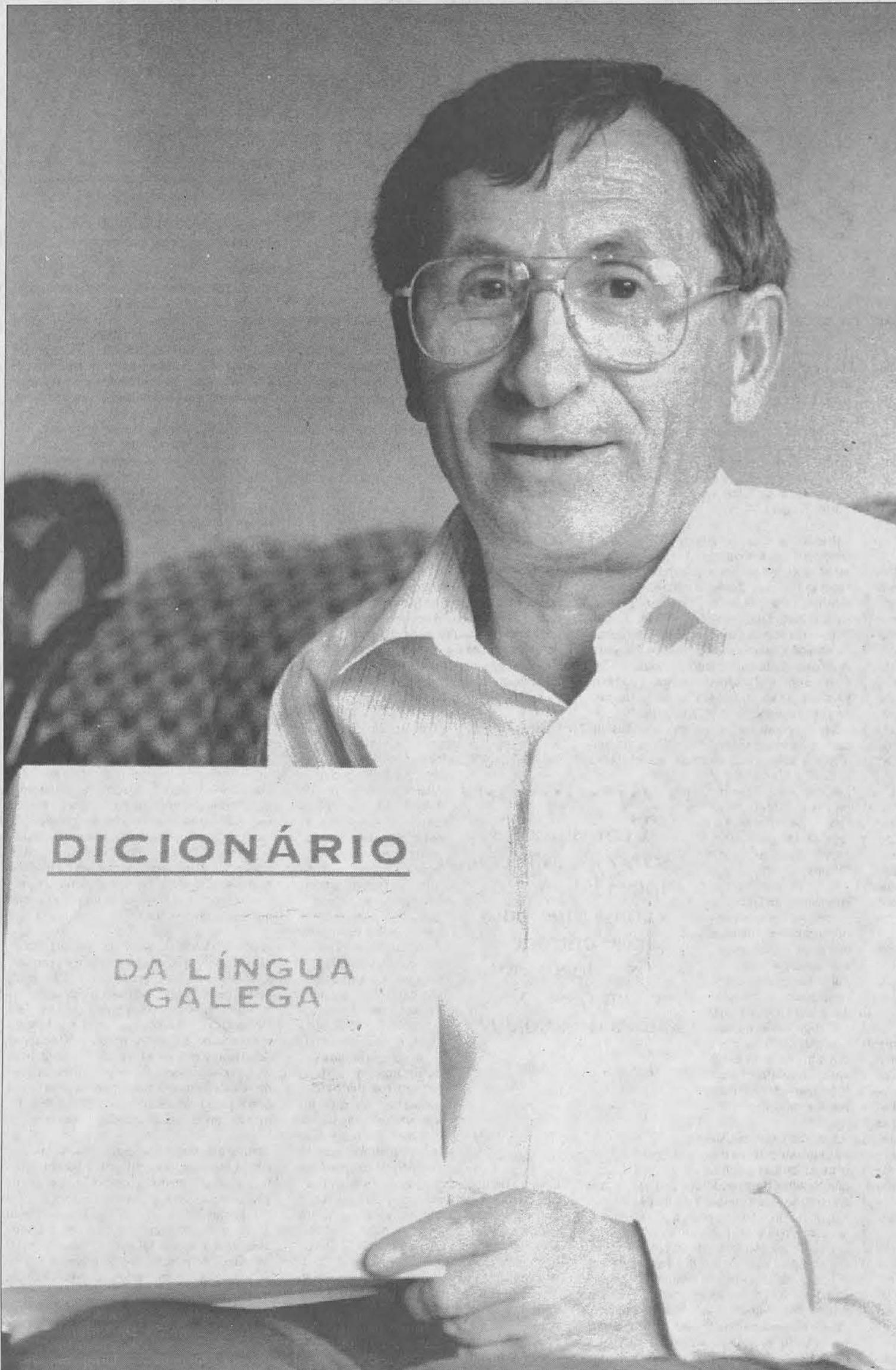
Temos grandes poetas, grandes escritores, tamén músicos, pero fállanos o idioma xusto por onde entroncar co perfil dos novos galegos que viven nas nossas cidades ás portas do ano 2000. Sen ese tecido ensarillado co resto do magma social galego estamos abocados a seguir falando do idioma máis en claves de pasado que de futuro e, o pior de todo é que estou certo que haber, haínos. O que xa non teño claro, é de que haxa galegos de hoxe que queiran escutar aos nosos posbeis/ausentes cantautores. ♦

ANTON SEOANE é músico, membro do grupo *Milladoiro*.

É autor do más importante *Dicionário da Língua Galega*

Isaac Alonso Estravís

'Con case 90.000 entradas
este é o mellor dicionario das línguas peninsulares'

■ XAN CARBALLA

Despois dunha carreira de quince anos, loitando contra todo tipo de obstáculos políticos e editoriais, Isaac Alonso Estravís contempla con satisfacción o tomo de 1600 páxinas que contén unha vida de esforzo. Contra vento e maré Sotelo Blanco puxo en circulación o mellor dicionario do galego, redixido na normativa de *Mínimos*, incluindo tamén a grafía reintegrada. Un paso decisivo na normalización do galego.

En que se diferencia este traballo do anterior publicado en Alhena?

Este dicionario non é igual ao anterior. A diferenzia básica é que está corregido, ampliado e actualizado, sobretodo no que atinxo a nomenclatura científica e culta. O editor quería un dicionario pequeno, pero como explicó no prólogo se fas un dicionario para EXB xa non vale para os cursos superiores, e ademais os profesores do Ensino Primario son moi ríxidos respecto á norma, cousa que non sucede en estudos superiores e noutros usuários que facendo un dicionario cativo teñen que mercar unha chea deles para complementalo.

Basicamente suprimíronse variantes a respecto da primeira edición.

‘A normativa levounos a un beco sen saída. En troques de abrille perspectivas ao galego empobreceuno’

Agora entra a más comun e ás veces unha segunda. Tamén eliminei léxico local, tan verdadeiro como outro pero que nun momento dado perde valor ou utilidade. Abrevoouse tamén nalgúns definicións. Se se publicase completo tería 102.005 entradas e así só tivo 87.235 entradas, pero non sei con cantas definicións, porque hainas desde as que só teñen unha até as que teñen máis de trinta.

A decisión de Sotelo Blanco, de publicar un dicionario nunha normativa non oficial, é politicamente atrevida.

Tendo en conta a traxectoria de Sotelo Blanco non debe sorprenderlle a ninguén que se atrevese a editar este dicionario"

Sotelo Blanco é un bon negocian-

'Tendo en conta a traxectoria de Sotelo Blanco non debe sorprenderlle a ninguén que se atrevese a editar este dicionario"

te e cando se decatou de que o Dicionario tería moi boa saída non o dubidou e editouno. É certo que quizais non pensase que ia ter este volume, a mi mesmo custoume moi suprimirle palabras, porque sei que un quer topalo todo nos dicionarios. Pero ten más entradas que todos os cataláns,

que a edición convencional da Real Academia Española, que o Porto Editora de portugués ou que os Larrouse. Daquela este é o dicionario más completo de todas as línguas peninsulares.

O Dicionario sae por fin con todos os honores. Pode ser un revulsivo ao parálisis que sofria a posibilidade dun acordo normativo consensuado?

Coido que si, e xa o anterior influiu. A xente do ILG foron excelentes compradores do Dicionario de Alhena. Unha das meirandes loubanzas que tivo foi de Ramón Lourenzo que dixo que "era un veneno dentro da nosa cultura". Ademais o ILG mudou moito en todos estes anos, e dos primeiros dicionarios editados após 1982 aos actuais xa non comparten a mesma norma, que se foi movendo. O último que eu tomo como referencia é o da RAG-ILG de 11.000 entradas (as que ten a letra A do meu) e está cheo de contradicciones cos que están publicados. Coido que hai que distinguir entre os que aman o galego e os que viven do galego. É triste que desde o ano 74 que existe o ILG nos beneficien agora cun dicionario dese tam-

ño. Agora falan de facer un de algo máis de 20.000 palabras, e hai no Centro Ramón Piñeiro, con ese fin, un grupo de várias dícticas de filólogos.

Constantino Garcia declarou en A Nosa Terra, sobre a escaseza de acepcións deses dicionarios, "para que se queren más palabras?"

Eles mesmo decatáronse de que a normativa levounos a un beco sin saída. En troques de abrirlle perspectivas ao galego empobreceuno. Nós temos en galego *eido, leira, campo, chousa, touza, cortiña* cada unha co seu significado. Colleron *eido* e aplicano no uso intelectual, sen que existan outras que lles permitan variar, co que pode rematarse no ridículo. *Campo*, tamén pertence ao galego, e falar do *campo das ciencias* ou das *ideas* e forzarse a falar do *eido das ciencias* é mudar os usos é limitar a criatividade do idioma. Este é un exemplo, pero pódese extrapolar, porque se introduciu un concepto da lingua minimizador, no que parece que unha só palabra ten que servir para mil usos, cando a lingua é rica porque é criativa e múltiple.

Teñemos que o galego ten unha base comun popular co portugués, e no léxico culto os caminos son ir ao castellano ou ao portugués e se temos unha base comun co portugués está claro o que hai que facer. Non teñemos porque inventar nen deixarme castelanizar. E isto hai que facelo sen fanatismos, ás veces buscando soluciones más hibridas. Afortunadamente esta posición é a que trunfa.♦

A carreira de fondo dun dicionario

O dicionario que agora saiu ten unha historia de quince anos.

Formei unha equipa e, salvadas algunas diferencias de criterio, comenzamos a traballar a primeiros dos anos 80. Despois de varios avatares tiña un acordo en firme coa Editorial Galaxia, e asinei daquela con Bieito Ledo un contrato coa condición de que se fixese o dicionario na norma que se estaba elaborando daquela, que eran os chamados "Mínimos". A decisión era que saise primeiro en fascículos e despois encadernado. Finalmente Ramón Piñeiro, que estaba a mal co Carvalho Calero e con outros porque se sentía ofendido por non telo incluido na Comisión Lingüística, pasouse ao lado da xente do Instituto da Língua, coa que previamente estaba incomodado por pequenas diferencias. Como vin que pasaba o tempo e non se publicaba nada recibiu carta de Piñeiro, e díxome que había que porse en contacto con Constantino García e co ILG porque había que suprimir as entradas que ian entre paréntesis que son a grafía en reintegrado.

O seu dicionario inclue a acepción en mínimos e pon entre paréntesis a grafía en reintegrado.

Esa foi a idea que estaba xa aceptada por Galaxia, porque eu consideraba que debía estar presente a grafía histórico-étimoloxica. Piñeiro esixía que se suprimise ese paréntesis.

'Galaxia ia editar o dicionario en fascículos pero, ao final, botouse atrás porque apareceu o obstáculo da normativa e Piñeiro negouse'

se e que se mudase a ortografía pola que viñan de aprobar. Como non aceitei, a editora mantivo un debate interno con discrepancias entre eles, mais Piñeiro impuso o seu criterio e vetou a publicación. Rescindimos o contrato porque estaban convencidos que non toparía outro editor. Cando virion que contrataba coa Editorial Nós, Bieito Ledo que era o xente de Galaxia dicía que non só tiña que devolver os cartos cobrados senón que pretendía cangar esos cartos cun 25% de intereses. En xustiza hai que dizer que Piñeiro foi o que o obrou a desistir.

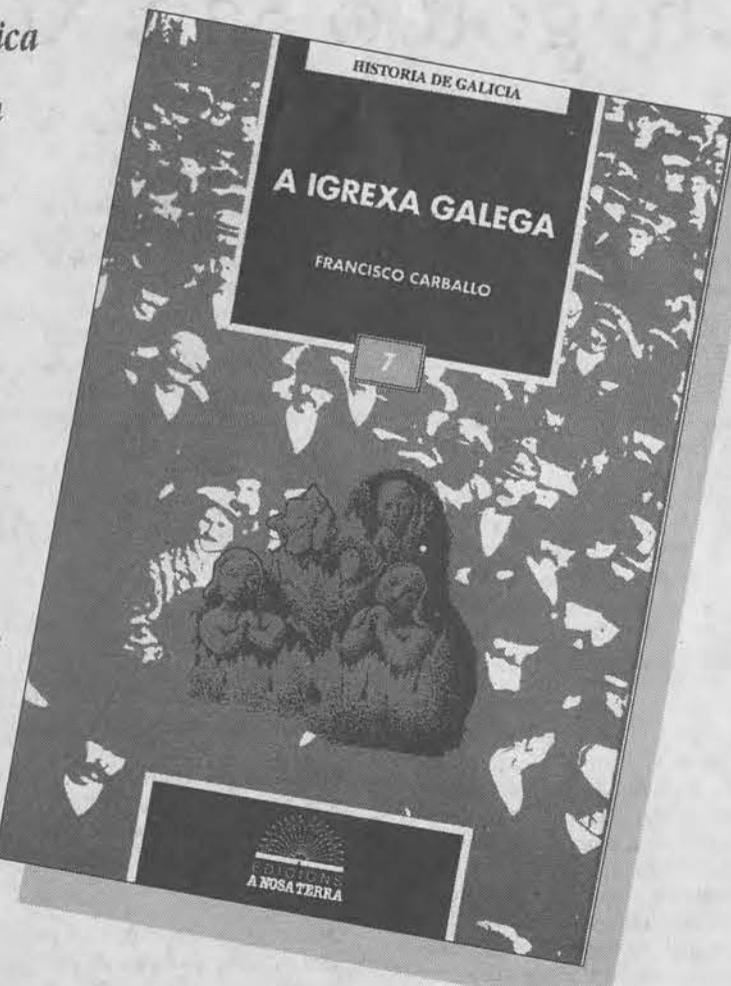
A Edición de Nós, cun só tomo publicado, foi unha frustración? Estaba previsto en cinco tomos e o primeiro saiu no 1983. Estaban fotocompostos o segundo e parte do terceiro volume. Pero o editor meteu-se en investimentos excesivos alleos ao dicionario, e declarou en quebra. O dicionario tivo despox moitos pretendentes pero saiu finalmente en Alhena, en tres tomos, aproveitando aquel material xa elaborado. Vendese moi ben nas primeiras semanas, pero os cartos gañados fánse polos sumidoiros dos bancos. A experiencia comercial foi un fracaso, paradoxicamente non por falla de vendas.

De Sotelo Blanco chegoume a idea de facer un dicionario reducido e a proposta en principio tamén era de ir en normativa oficial. Non aceitei e despois de varios meses recaptaron e a cousa foi adiante.♦

A Igrexa Galega

de Francisco Carballo

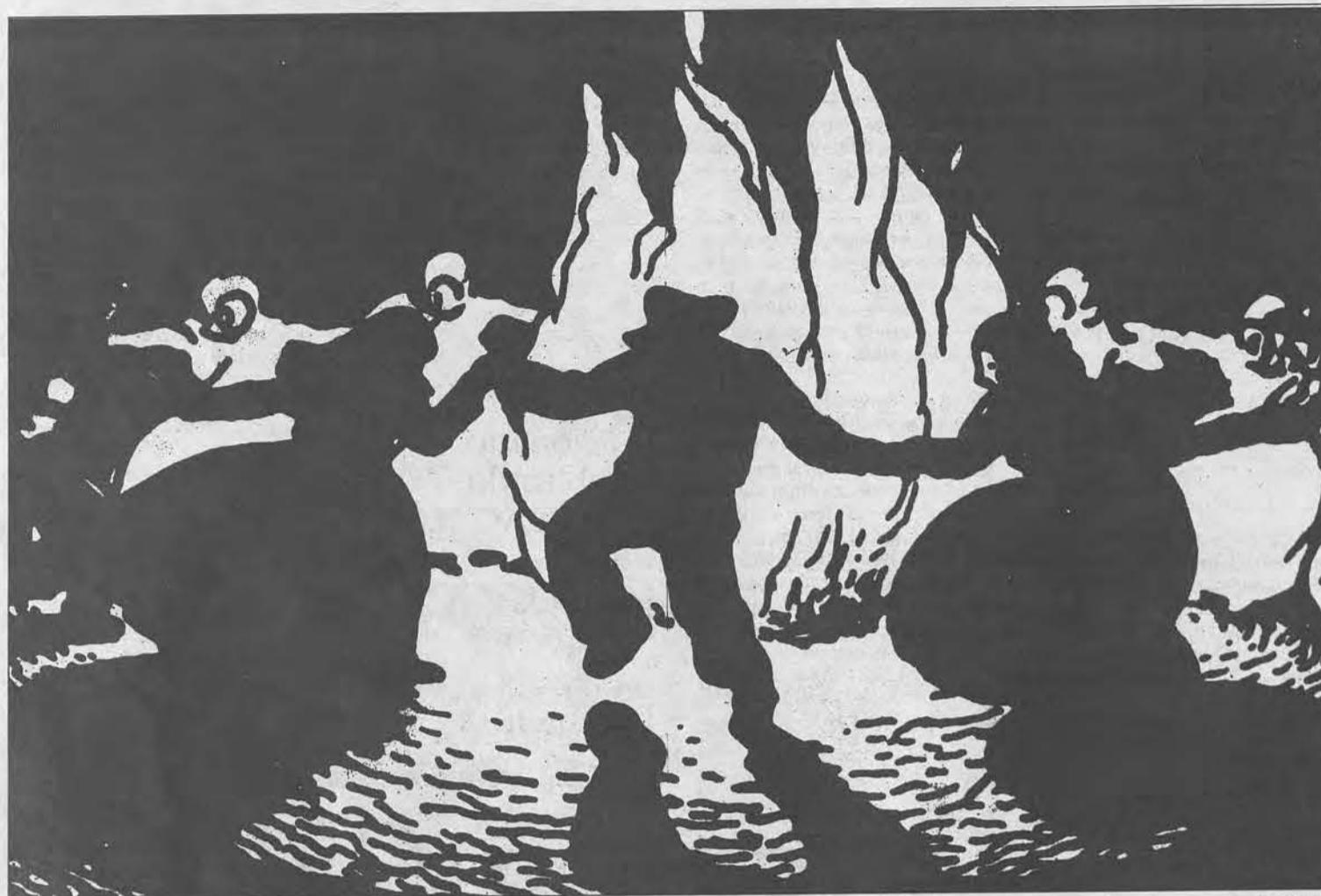
Unha colección temática de Historia de Galicia non pode prescindir do tratamento dunha institución milenaria como a Igrexa. Mentre sobordan as monografías sobre persoas e acontecimentos puntuais da Igrexa, careciamos dunha visión global de tal institución na Galiza, que agora se aborda neste volume.

Xa á venda

LECEIR

CASTELAO

Noite de lumes, roubos e ritos milagreiros

Chegou o San Xoán

XERARDO DAS AIRES

De todas as festas que se celebran na Galiza semella ser esta, polas suas características, a que maior número de manifestacións rituais aglutina e a que maior interese colectivo suscita en todos os recunchos do país. Se específica nalguna das súas cerimónias, noutras atopa celebrado parangón que abranxe amplas áreas da vella Europa. Considerada como unha das festas primitivas estacionais e preñada de fonda mitoxia, tamén figura entre aquelas que sofreron un maior influxo cristianizador. Moitos dos rituais que nela se observan xa foran combatidos polo Duomense, San Elio, e nos concilios e sínodos medievais.

Para uns, a súa orixe está nos veilos cultos hídricos e solares de procedencia oriental que chegaron a nós a traveso do panteón greco-romano. Para outros, que rexeitan as teorías da supervivencia, esta festa aparece imbricada na dualidade bondade/maldade que preside as relixións monoteistas e nas que o mal, e no noso caso, estaría representado polas volatineiras bruxas, servas do diabo.

Como sexa, o caso é que o San Xoán segue a manifestar hoxendía o seu poderoso ritual, convocando a milleiros de persoas nos pobos e cidades da Galiza e adquirindo unha extraordinaria puxanza no medio urbano que semella seguir os pasos dos Magostos nos que o lume tamén é un elemento de atracción.

Dos elementos que conforman a festa do San Xoán, son dous, auga e lume, os que sobrancean por enriba dos demais. O lume que

aparece como representación do fenómeno solsticial, semella ser, polo seu especial atractivo, o eixo central desta noite. Adubido dun carácter máxico e terapéutico relaciónase cun sen número de ritos agrícolas que asolagan a mitoxia de diversidade de culturas. Quérese ver nel unha prolongación do declive solar destas dattas mais tamén unha espécie de fecho protector contra os malos

espíritos e animais pezoñentos. Pero a imaxe más extendida quizais sexa a que Fellini nos legou no *Amarcord* e na que a lumeirada, inzada de vellos trebellos, e presidida por un boneco representando a un vello, simboliza o final dun período que remata e a rexeneración do novo no devalar cósmico dos tempos. En todas as suas manifestacións (río, fonte, onda, orvallo...), a auga aparece

como o más peculiar elemento que o ritual galaico desenvolve esta noite. Como elemento purificador e curativo resalta a súa importancia mítica e ritual ao ser advocado baixo a figura do Bautista sanador da terrível mácula do pecado orixinal. Dous solsticios, duas singulares advocacións: Precursor e Mesías. E nos dous a mesma dispersión/concentración ritual adubida da máxica nocturna:

Paso de gados e xentes polos recoldos; ondas mariñas que acarriñan infertilidades, centeais e prados que preservan enfermidades, mozas casadeiras cativadas pola feiticeira ofrenda floral ou pola cantiga namoradeira... Recurso de *sorates* na procura dun mozo, ritos de paso contra os males, trancos de ruas e roubos alevosos de *roupas íntimas*, apedrexamento de ábores infecundas, encantos e fadas nas fontes, mouras *descantadas*, toques de sinos nas cidades sulagadas, cabalgadas e marchas con fachóns accesos... todo un poema nocturno para un país que se debrusa no mañanceiro *cacho* de fiuncho, trovisco, espadana, malva, artemisa, sanxóns... ou de verbena, cuxa busca nocturna deu orixe a un vocábulo que caracteriza preferentemente a xolda musical das cívicas noites sanxoaneiras.

E mentres a morea de vellos trebellos, acumulados a forza de esforzo xuvenil, arde en cacharela de lume purificador, o necesario conduto de toda festa que se prémice neste país rememora o xantar ceremonial e colectivo facendo honra á paremiología da data: Polo San Xoán, xa a sardiña pinga o pan. ♦

A noite dos milagres

O bispo Arauxo andaba preocupado coa cirimónia que promovían os galeguistas no Pico Sagro na noite da San Xoán, revisitando vellos ritos célticos, "esta xente anda en paganismos", dicia. Na tradición galeguista sempre se prestava atención a estes ritos da cultura tracional. Manuel Murguía, no seu libro *Galicia* (reeditado por Xerais), recría a noite de milagres:

"Na noite do 23, e non só no campo tamén na meirande parte das nosas cidades, acéndense lumes cofecidos co nome de San Xoán, en honor do que arden e se consumen. Arredor desas fogueras danza e canta a moitedume, indicando o carácter purificador do que se cren dotadas as lapas, sobre as que brincan mozos e doncelas. No campo esta festa ten características singulares. Os mozos saen de noite e mudan do seu sitio todos os obxectos susceptíbeis de selo. Cancelas, cárros e trebellos de labrar, os *charros* nos que as mozas puxen-

Manuel Murguía.

ron as herbas milagrosas a serear, van dun lado a outro.

"Os lumes, como as cantigas, respóstanse uns a outros, brillan nas alturas e nas chairas. Temos as herbas de San Xoán, que comunican propiedades salutíferas e as nove ondas do mar que tomadas ás doce da noite dan saude para todo o ano. Na Bretaña as mozas pensan que se non visitan nove lumes non casan no ano, nunha nova aplicación do carácter máxico do número nove." ♦

Herbas de San Xoán

A víspera da noite de San Xoán foi sempre costume extendido botar na auga determinadas plantas aromáticas, consideradas máxicas. Con esa auga aromatizada lávase no dia 24 toda a familia, considerándose eficaz contra as enfermidades da pel, sobretodo de caste máxica. As mulleres consideraban que a aplicación era imprescindible para estar fermosas e atractivas o resto do ano.

O ramallo de herbas, nalgunas partes, colgábase despoxio por tras da porta para evitar os malefícios das meigas e pór en fuga os males. As herbas que hai que procurar son:

Belitroques
Digitalis purpurea

Ruda
Ruta chalepensis

Margaridas
Chrysanthemum leucanthemum

Herba da Nosa Señora
Chrysanthemum Parthenium

Sabugueiro
Sambucus nigra

Rosas
Rosa sp.

Herba Luisa
Lippia triphylla

Noutros lugares tamén consideran o *romeiro*, *loureiro*, *fémia*, *fiuncho* ou *herba boa*. ♦

Festas

Ademais das lumeiradas en todas as cidades, vilas e aldeas, hai Festas de San Xoán, entre outras localidades, en

—♦ Viveiro	♦ —
—♦ Sária	♦ —
—♦ Seoane do Caurel	♦ —
—♦ Becerreá	♦ —
—♦ Guitiriz	♦ —
—♦ Carballido	♦ —
—♦ Combarro	♦ —
—♦ Nigrán	♦ —
—♦ San Xoán de Poio	♦ —
—♦ Carballo	♦ —

Os nomes do lugares

Cangas,
colmadas
de palla

Reproduçomos aquí o que o diconario de Joaquim de Santa Rosa de Viterbo anota ao referirse a un feito que debía ser comun naqueles tempos, (fala do ano 1798):

"Descangarille a casa" era "tirarlle a canga ou artificio de paus atravesados, que seguraba o colmo con que ela se cobria". E continua: "Ainda hoxe, e principalmente na provincia do Minho, se conservan alguns vestigios do antigo costume de serem as casas, ainda honradas e distintas, cobertas de colmo ou giestas, e não de telha, pois no Tombo do Aro de Lamego de 1346, se acha que alguns lugares de Mageja eran obrigados a uns tantos feixes de xestas negrais para se cobrirem as casas, que el Rei tinha no castelo daquela cidade. Sobre o colmo ou giesta punham uma certa jangada de paus atravesados, para que os ventos as não deixassem expostas á inclemencia dos temporais. Era, pois, cangar a casa, porlhe este reparo; descangala, tirarllo; e canga, o tal artificio" que sobre ela se punha"

"Que Ihes filhava as veerças das cousas, e que Ihes mandava segar os payes, e que Ihes descangava a casa das cangas, que sobre elas jaçiam; e que nom podia homen guarecer no herdamento" (Documento da Pendarra de 1308)

Á vista de tal documento non temos más remedio que pensar que o nome da nosa vila débese a que en antigos tempos, as casas deberian ser cubertas ou colmadas de palla, sendo eses trebellos de paus que amarraban a palla para esta non voar, como ainda se fai nas pallozas dos Ancares, chamados de Cangas, e o tal chamadeiro acaba designando á casa ou cabana na sua totalidade, do mesmo xeito que o nome de "pallozas", que é unha característica da sua especial cobertura, pasou a designar a vivenda en xeral.

Ainda hoxe, esta palabra está viva polas luguesas terras dos Ancares, onde designan co nome de "cangas" ou "cangas" a un apparelo semellante ao que describe o documento medieval anterior, e que se usaba xustamente para amarrar a cuberta vexetal da casa de palla, xestas ou ramos.

En definitiva o nome de *Cangas* seria pois unha antiga maneira de chamar a un conglomerado de casas ou cabanas colmadas de palla que deberon ser a modesta orixe da nosa morracense vila.

Este apparelo de suxección en forma curva, a Canga, procedera pois, dunha antiga paíabra, *câmbicas*, que chegaria sen problemas maiores ao noso actual *Cangas*. Isto explicaría o nome das vilas asturianas do mesmo nome Can-

gas de Narcea e de Onís, ao mesmo tempo que valeria tamén para as Cangas galegas; as luguesas Cangas de Foz ou Cangas de Pantón: as ourensás, Cangas do Irixo ou Cangas no mesmo Ourense; na parte da Coruña as Cangas de Cesuras e de Bergondo ou o lugar de Cangas na zona de Lalín

Á vista deste inxo de lugares co nome de Cangas ciscados polo interior da nosa terra, deixáramos, pois, desbotada a opinión que supón que o nome se debería ás *cambias* ou curvas que o mar debuxaría no vicioño litoral, pois precisaríamos unha teoría que explique a un tempo o nome das demais Cangas

que nada teñen a ver co mar

Tamen rexitariamos a que relaciona o nome da vila coas canas ou abundancia de canavais, pois ademais de ser un pouco atípica a palabra para designar tal masa vexetal, xa que esperaríamos mais ben un sufijo especializado tal como en: Canabal, Canido, Caneiro ou Canosa, non acabaria de casar axeitadamente coa documentada palabra de Câmbicas, que é como aparece nos vellos apeos

O mesmo significado ainda ostenta o nome dun bairro de Darbo, ben próximo a Cangas, A Chopupana, dando o sentido de casa

dunha porta só cuberta de ramos ou palla, segundo aparece definida nos dicionarios galegos.

En definitiva, tanto Cangas como Choupanas tería o mesmo significado que Cabanas referíndose ao conxunto de modestas vivendas de familias que facían do mar o seu sustento e que deron orixe a un pequeno burgo mariñeiro de onde agronomou o que chegou a ser a actual Cangas do Morrazo

Casas, estas de palla, que, na nosa terra, fóra da zona dos Ancares, onde ainda se conservan como habitación humana, foron desaparecendo, a pesar de que seca unha

casa colmada de palla é moi temperada, ou sexa conserva o calor no inverno e é fresca de verán; así o deberon de entender outras culturas como a dos escoceses e ingleses que ainda hoxe nas residencias de xente ben abastada utilizan un ancestral cuberto de palla

En consecuencia con todo o explicado aqui, seca non sería boa idea, manter unha casa das máis antiguas, refírome a unha das características casas de patín debidamente colmada de palla en lembranza da orixe mariñeira da po-vocación de Cangas do Morrazo?♦

CÉSAR VARELA

PROGRAMACION

29 DE XUÑO

DE CUBA A GALIZA
DE SANTIAGO A SANTIAGO
Festival de Música Cubana

CONGA SANTIAGUERA DE SAN AGUSTÍN

NORGE LUIS BATISTA

ENRIQUITO NÚÑEZ

FRANK DELGADO

JUEGO DE MANOS

Echale candela • Espectáculo de son tradicional
LA VIEJA TROVA SANTIAGUERA
CARIDAD HIERREZUELO

30 DE XUÑO

GWERZ • Bretaña

UXÍA • Galiza

VÄRTTINÄ • Finlandia

RAPARIGOS • Galiza

XARIN • Galiza

BERRO GÜETO • Galiza

SHARON SHANNON • Irlanda

DOA • Galiza

VAI DE RODA • Portugal

TREIXADURA • Galiza

SALIF KEITA • Mali

SCHOOGLENIFTY • Escocia

ALECRÍN • Galiza

FAUSTO • DISEÑO • 1995

FESTIVAL FOLK CIDADE VELLA 1995

VII FESTIVAL INTERNACIONAL FOLK CIDADE VELLA

PRAZA DA QUINTANA SANTIAGO DE COMPOSTELA 29 • 30 DE XUÑO • 1 • 2 DE XULLO

ORGANIZA:
ASOCIACIÓN CULTURAL CIDADE VELLA
CONCEPCIÓN DE ATLANTICO • BELLAS FARTO
BODEGUILLA DE SAN ROQUE • LA BORRIOQUITA DE BELEM
CAFÉ CARRILANA • A CALEXA • CASA DAS CRECHAS
CURRUNCHO • FONTE SEQUELO • FUCOLIOS
METATE • MODUS VIVENDI • MOMO... A RUA
PUB-IS PRO NOBIS • SA DO PENAL • TARASCA

COLABORAN:
CONCELLO DE SANTIAGO
CONSELLERÍA DE CULTURA
GUINNESS

2 DE XULLO

Todos os días haberá pasarías a cargo de galteiros, charangas e grupos de animación
VENDA ANTICIPADA: SANTIAGO Local da A.A.C.C., Porta da Peña, 10 baixo,
e nos LOCAIS PATROCINADORES, socios da Asociación
• VIGO Café Dublin • A CORUÑA A Cova Folk • FERROL Café Maltés
• OURENSE A Auriense • PONTEVEDRA Discos Bits, Rúa San Ramón 29

axenda

Convocatorias

Prémio de poesía

Espiral Maior

Ediciones Espiral Maior convoca a sexta edición do seu certame de poesía, cun único premio sen contia económica que consiste na publicación da obra dentro da colección Espiral Maior de Poesía. Poden concursar autores e autoras menores de 35 anos, sempre que non teñan publicado ningun libro a título individual. Os traballo terán un mínimo de 400 versos e apresentaranse por tripulado, mecanografiados a dobre espazo e baixo plica sen remite, e co título da obra acompañado dun lema identificativo. As obras deben de ser enviadas, antes do 30 de Setembro, a Ediciones Espiral Maior: Apartado 192, 15080 A Coruña. Calquer dúbida ha ser atendida no (981) 22 85 80.

Buscan cartaz para a Festa da Carballeira

A Asociación Cultural Castro Meda convoca o concurso de carteis da XII Festa da Carballeira (5 de Agosto en Zas), dotado con 75.000 pta. Os concursantes poden apresentar tantos carteis como queirán sempre que sexan orixinais e feitos en papel ou lenzo con material e técnica libre, pero axustados á medida de 60x44 cm. en formato vertical. As obras deberán levar a lenda "XII Festa da Carballeira. Zas 5 de Agosto", e non poderán ir firmadas polo autor que remesará os datos persoais baixo plica e lema. Envíos a: Asociación Cultural Castro-Meda. Praza do Campo s/n. 15850 Zas. A Coruña. Para maior información perguntar por Manolo no (981) 75 10 57.

Certame fotográfico

Santa Lucía

Convocado polo Concello de Santa Lucía (As Palmas), e aberto a todos os que o desexen con obras de tema libre en branco e negro (tamén admiten virados e monocromos), e non premiadas noutros concursos. Para

Teatro

Tic-tac

Teatro de Ningures interpreta a obra "Tic-tac" de Suso de Toro, baixo a dirección de Etxelvino Vázquez. En Vilagarcía o 23 ás 10 da noite.

As viaxes fantásticas

Teatro de rua polos Quinquillans, Sábado 24 en Touro, Domingo 25 na festa da langosta da Garda, e o Xoves 29 en Muros, co seu novo pasarrus Taratá dirixido pola cubana Yelinée Valdés.

concorrer hai que apresentar as fotos baixa plica e lema, nun tamaño que ande entre os 18x24 cm. e os 30x40 cm., sobre unha cartolina de 30x40 cm., antes do 30 de Xuño no: Taller de Fotografía do Ateneo Municipal de Santa Lucía. Poema la Maleta, 16. 35110 Vecindario. Las Palmas. Canarias. Hai cinco premios, un primeiro de 75.000 pta., segundo 50.000 pta., terceiro 25.000 pta. un á millor colección de 75.000 pta., e un premio especial de 50.000 pta. para fotos sobre as Illas Canarias. Maior información no teléfono: (928) 75 48 00.

Encontro

de pescadores no Lor
A Asociación Cultural Ecoloxista Vitorreira de Seoane do Courel, organiza o terceiro encontro de pescadores do río Lor. Será o 29 de Xullo no coto do Courel. Inscripcións e información no (982) 43 31 03.

Xornadas do ensino

A Asociación Sócio-Pedagóxica Galega xunto a Federación do Ensino da CIG, teñen previsto realizar as XIX Xornadas do Ensino do 19 ao 22 de Setembro no Instituto Santo Tomé de Vigo. Para esta edición organizaron un total de dez obradoiros impartidos por Luis Bará (*Texto e imaxe da Língua*), Luis Obelleiro, Bieito Alonso, Francisco Carballo e Pepe Carreiro (os catro na Aula de História de Galiza), Luis M. Pérez González (*Obradoiro de actividades medioambientais*), Xosefa Barreiro García (Teatro), Xosé Valterra Pérez (A etnografía como recurso na educación ambiental), Antonio Piñeiro Domínguez (Outro xeito de traballar en De. Física), Uxia Senlle (Música), Alfredo García Pinal (Audiovisuais), Fernando Pol Trigo (Informática) e Xurxo Pérez Pintos (paseos pedagógicos). A matrícula para as Xornadas de Vigo (5.000 pta., 3.000 pta. parados e estudantes, e 1.500 socios da ASPG ou afiliados

da CIG) pódese formalizar até o 15 de Setembro nos locais da CIG: Gregorio Espino, 47-entrechán. (986) 37 17 00. Tamén hai escolas de vran no mes de Setembro en Pontevedra (do 11 ao 15, teléfono 986-85 29 50), A Coruña (do 11 ao 15, teléfono 981-27 82 59), Santiago (do 18 ao 22, 981-57 58 43), Ferrol (do 19 ao 23, 981-35 87 50), Ourense (do 18 ao 22, 988-23 31 34), Riveira (do 25 ao 28, 981-87 36 54), Burela (do 27 ao 29, 982-58 18 61), Verín (do 25 ao 28, 982-41 10 13) e Lugo (do 11 ao 15, 982-22 58 12).

Festival da canción do Landro

Do 8 ao 9 de Agosto na Praza Maior de Viveiro, conta con 600.000 pta. en premios (primeiro 300.000, segundo 200.000 e terceiro 100.000 pta.). Os participantes terán que interpretar unha peza obrigada coa Orquestra de Variedades Municipal e outra libre. Para inscricirse hai que mandar as solicitudes con currícula (as prazas son limitadas a 20 participantes polo que farán escolma entre os presentados) por correo certificado, antes do 15 de Xullo, a: IV Festival da Canción do Landro. Praza Maior, 1. 27850 Viveiro. Lugo. (982) 56 01 28

Fotografía da natureza

Fernando Bandín Monteiro, do Colectivo Ollón de Vidro impartirá un curso de fotografía con clases teóricas e prácticas de campo (saídas a Cabeiro e as Illas Sisargas) do 19 de Xuño ao 2 de Xullo. O temario ofrece nociones sobre o equipo (cámara, obxectivos, películas, etc.), o uso de teleobxectivos, técnicas de macro, iluminación, e aplicación da fotografía á paisaxe. A matrícula custa 15.000 pta. e está aberta na Agrupación Cultural Alexandre Bóveda: Emilia Pardo Bazán, 25-2º esquerda. 15005 A Coruña. (981) 24 43 55. *

Actividades

Encontro de embarcacións tradicionais

O Centro Recreativo Artístico e Cultural (CRAC) de Coruxo organiza o segundo encontro de Embarcacións Tradicionais do 22 ao 25 de Xuño na praia do Bao (Vigo). Contan coa participación de máis de 50 botes (gamelas guardesas, coruixeras, faluchos, chalanás, botes de proa, dornas de río, polbeiras, xeiteiras, etc.) que permanecerán atracadas nun pantalán flotante á beira da ponte de Toralla. O programa do encontro tamén ofrece unha serie de exposiciones (en carpas no Campo Xigante dos Campionatos de Praias), coordinadas pola Federación Galega da Cultura Marítima, conferencias e talleres. Información en: Estrada de Camposancos, 226. 36330 Coruxo. Vigo. Teléfono (986) 49 11 71, de 8 a 10 da noite. *

Portugal&CIA

A sala NASA en Santiago segue a ofrecer unha serie de espectáculos representativos das novas tendencias artísticas portuguesas. O Xoves 22, Fernando Aguiar presenta a performance poética *Poesía sonora*. Mércores 28, o grupo *Canibalismo Cómico* pon en cena *Redondo*. Xoves 29 actúa a compañía *Olho de Almada* con *Imago*. E Venres 30, Ente Teatro do Porto representa *O Churrasco*. Todas as actuaciones son ás 11 da noite.

Cristales rotos

De Arthur Miller, dirixida por Pilar Miró e interpretada por José Sacristán, Magui Mira, Pepe Munne, Marta Calvo e Amparo Pascual, entre outros. No Teatro Rosalía de Castro da Coruña o Venres 23 e o Domingo 25 ás 20,30, e o Sábado 24 ás 20 e ás 23 h. *

da CIG) pódese formalizar até o 15 de Setembro nos locais da CIG: Gregorio Espino, 47-entrechán. (986) 37 17 00. Tamén hai escolas de vran no mes de Setembro en Pontevedra (do 11 ao 15, teléfono 986-85 29 50), A Coruña (do 11 ao 15, teléfono 981-27 82 59), Santiago (do 18 ao 22, 981-57 58 43), Ferrol (do 19 ao 23, 981-35 87 50), Ourense (do 18 ao 22, 988-23 31 34), Riveira (do 25 ao 28, 981-87 36 54), Burela (do 27 ao 29, 982-58 18 61), Verín (do 25 ao 28, 982-41 10 13) e Lugo (do 11 ao 15, 982-22 58 12).

da CIG) pódese formalizar até o 15 de Setembro nos locais da CIG: Gregorio Espino, 47-entrechán. (986) 37 17 00. Tamén hai escolas de vran no mes de Setembro en Pontevedra (do 11 ao 15, teléfono 986-85 29 50), A Coruña (do 11 ao 15, teléfono 981-27 82 59), Santiago (do 18 ao 22, 981-57 58 43), Ferrol (do 19 ao 23, 981-35 87 50), Ourense (do 18 ao 22, 988-23 31 34), Riveira (do 25 ao 28, 981-87 36 54), Burela (do 27 ao 29, 982-58 18 61), Verín (do 25 ao 28, 982-41 10 13) e Lugo (do 11 ao 15, 982-22 58 12).

Festival da canción do Landro

Do 8 ao 9 de Agosto na Praza Maior de Viveiro, conta con 600.000 pta. en premios (primeiro 300.000, segundo 200.000 e terceiro 100.000 pta.). Os participantes terán que interpretar unha peza obrigada coa Orquestra de Variedades Municipal e outra libre. Para inscricirse hai que mandar as solicitudes con currícula (as prazas son limitadas a 20 participantes polo que farán escolma entre os presentados) por correo certificado, antes do 15 de Xullo, a: IV Festival da Canción do Landro. Praza Maior, 1. 27850 Viveiro. Lugo. (982) 56 01 28

Fotografía da natureza

Fernando Bandín Monteiro, do Colectivo Ollón de Vidro impartirá un curso de fotografía con clases teóricas e prácticas de campo (saídas a Cabeiro e as Illas Sisargas) do 19 de Xuño ao 2 de Xullo. O temario ofrece nociones sobre o equipo (cámara, obxectivos, películas, etc.), o uso de teleobxectivos, técnicas de macro, iluminación, e aplicación da fotografía á paisaxe. A matrícula custa 15.000 pta. e está aberta na Agrupación Cultural Alexandre Bóveda: Emilia Pardo Bazán, 25-2º esquerda. 15005 A Coruña. (981) 24 43 55. *

Actividades

Encontro de embarcacións tradicionais

O Centro Recreativo Artístico e Cultural (CRAC) de Coruxo organiza o segundo encontro de Embarcacións Tradicionais do 22 ao 25 de Xuño na praia do Bao (Vigo). Contan coa participação de máis de 50 botes (gamelas guardesas, coruixeras, faluchos, chalanás, botes de proa, dornas de río, polbeiras, xeiteiras, etc.) que permanecerán atracadas nun pantalán flotante á beira da ponte de Toralla. O programa do encontro tamén ofrece unha serie de exposiciones (en carpas no Campo Xigante dos Campionatos de Praias), coordinadas pola Federación Galega da Cultura Marítima, conferencias e talleres. Información en: Estrada de Camposancos, 226. 36330 Coruxo. Vigo. Teléfono (986) 49 11 71, de 8 a 10 da noite. *

Cristales rotos

De Arthur Miller, dirixida por Pilar Miró e interpretada por José Sacristán, Magui Mira, Pepe Munne, Marta Calvo e Amparo Pascual, entre outros. No Teatro Rosalía de Castro da Coruña o Venres 23 e o Domingo 25 ás 20,30, e o Sábado 24 ás 20 e ás 23 h. *

O escudo de Galiza, deseñado por Castelao,

agora en insignia.

Solicita a cantidad

que deseñas ao teléfono

(986) 43 38 30 ou ben ao apartado

1371 36200 de Vigo.

Envia o importe total en selos de correos

P.V.P. 200 PTA UNIDADE

axenda

O trinque

Festas

A noite de San Xoán.

Non é para perder. Boa ocasión para xuntarse ao redor da fogueira, facerlle

falcatrudas aos amigos e gozar da festa nalgún dos montes de simboloxía pagana, tan abundantes no noso país. ♦

Anúncios de balde

■ A Cooperativa de Educación Medioambiental CEM, abre o período de inscrición nos campamentos de verán que organiza en Cabana e Vilalameiro. Realizan actividades como obradoiros de natureza e observación, xogos predeportivos e cooperativos, grandes xogos, roteiros ecolóxicoculturais... Turnos do 8 ao 14 de Xullo e do 5 ao 11 de Agosto. Mais información no (981) 26 56 40.

■ Oferécese rapaza cubana por horas (seráns) para cuidar nenos. Experiencia e responsabilidade. Damara: (981) 35 02 67.

■ Francés. Curso intensivo, aulas particulares e traducións. Profesora nativa, licenciada en filoloxía con amplia experiencia. Isabel, Casas Reais, 4-2º. Compostela. (981) 57 61 03.

■ Espalhai a idea: último disco de *Negu Gorriak*, Meendinho é o tradutor designado, distribuímos as letras em Galego-Portugués. Envía o teu enderezo e um selo de 100 pta. ao apartado 678 de Ourense.

■ Mérceanse cámaras, obxectivos e accesorios Nikon. (981) 24 93 78.

■ Alugo piso para o verán en Santiago. Piso grande e económico a compartir no mes de Xullo e Agosto. Baixo de San Pedro. (981) 56 08 91.

■ A Levada, casa de labranza, estamos situados na beira do Miño, a 10 km. de Portugal. Temos unha extensión de 45.000 metros cadrados, adicada ao cultivo biológico e a bosque mesto autóctono. Posuimos duas piscinas, temos caballos e un amplo programa de actividades (corredoirismo, pesca, etc.). A Levada: Boa Vista, 15. Albeos-36429. Creciente.

■ Alugo local de oficinas en Santiago. Local e salón de reunións. Preferentemente entidades culturais. (981) 58 41 71.

■ Área de Estudio - Centro Pedagóxico selecciona profesor/a de portugués nativo que cumpla os seguintes requisitos: ter licenciatura e experiencia docente. As persoas interesadas poden enviar o currículo a Área de Estudio, García Barbón, Nº 46 - 1º A Vigo.

■ A Asociación da Língua Artábrica tem á venda bandeiras galegas en teia (tamaño 115x85 cm) a 1.500 pta., e en felpa (15x10 cm) a 400 pta., junto con outro material recollido nun catálogo que podes solicitar ao Apartado 570 do Ferrol.

■ Alúgase chalé perto da praia de Camposancos (A Guarda) os meses de verán. (986) 62 70 40.

■ Gralha nº 6: Barulho nas aulas. Taxa paga, Noticias, Cursos de Língua en Portugal, Coruña, Novidades... Envío gratuito. Apartado 678. 32080 Ourense.

■ Véndese moto Lambretta SX 200 por 80.000 pta. (981) 56 62 32.

■ Vendo Peugeot 205 sen intermediarios. O bloco motor foi rectificado a pouco. Marcha ben. Chamar de 3,30 a 4,30 ao Telf. (986) 46 06 12.

■ Clases de portugués. Curso de iniciación. Chamar desde as 17,30 ás 19,30 h., ao (986) 43 45 42.

Exposiciones

Do Levante e do Poñente

A galería Marisa Marimón de Ourense abriu a mostra *Do Levante e do Poñente* con obra recente de artistas do Levante, Angel Mateo, Gonzalo Sire e Marcelo Fuentes, e de Galiza: Xurxo Martíño, Vicente Prego e Fernando Babío. Até o 26 de Xullo.

Urbe, natura, cosmos

Exposición organizada pola Sección de Artes Plásticas da Consellería de Cultura na Casa da Para, aberta até o 13 de Agosto. Intervenén dezaseis artistas galegos: Basallo, Paco Pestana, Vari Caramés, Xoán Piñón, Blanco Guerra, Pedro de Llano, Berta Cáccamo, Lamazares, Fernando Casás, Silverio Rivas, Xulio Correa, Manuel Vilarino, M. Gallego Jorret, César portela, Alberto Datas e Xesús Vázquez. O dia 22 de Xuño terá lugar a inauguración coa estrea da partitura de Manuel Balboa, *Tomeau*.

Omar Kessel

Pintura no Ateneo da Coruña (Alfredo Vicente, 6-1º Tfno. 27 81 65). Até o 14 de Xuño. De luns a venres de 19 a 21,30 horas.

Escola Linoleista

Até o 28 de Xuño está aberta na Casa do Mar de Moaña esta mostra de autores da denominada Escola Linoleista de Pontevedra. Obras de Castelao, Carlos Maside, Manuel Torres, Pintos Fonseca, Carlos Sobrino, Turas, Portela Paz, Liste Naveira ou Xosé Luis Alonso.

Espello interior

Até o 5 de Xullo no San Martiño Pinario de Compostela. Acolle obra de más de vinte artistas galegos: Conde Corbal, Antonio Quessada, Buciños, Virxilio e Oro Claro, entre outros.

De Henry Moore

años 90
Escultura británica contemporánea. Até o 30 de Xullo no Auditorio de Galiza (Santiago). Abre de Martes a Domingos de 12 a 19 h., pecha os luns.

Andrés Vila

Expón debuxos a tinta na galería Sargadelos de Vigo. Pecha o 30 de Xuño.

Ángel Botello

Expón pintura e escultura no Kiosko Alfonso da Coruña.

Colección Granell

A mellor colección de pintura surrealista de Galiza. Segue aberta até o 31 de Agosto no Museo do Pobo Galego (Santiago). De 10 a 13 e de 16 a 19 h.

Actos

Liberación gai e lesbiana

O Colectivo Gai de Compostela celebra unha serie de actos co gallo do 28 de Xuño *Día internacional da liberación de gais e lesbianas*. Un ciclo de cinema que remata o Xoves 22 co pase de *Catro bodas e un funeral* no Centro Sócio-Cultural Vite; a *Festa da liberación* o Sábado 24 ás 10 da noite no pub Tarasca; e unha concentración para o Mércore 28 ás 20,30 h. na Praza do Toral.

Música

Portugal&CIA

Dentro do mes dedicado a novas expresiones artísticas portuguesas da NASA (Santiago), ainda quedan dous concertos: rock lisboeta con *More República Masonica & Gasoline* de Lisboa (Sábado 24) e o grupo folk *Comixinha Tradicional* (Sábado 1 de Xullo).

Festas de Ourense

O programa das festas de Ourense conta coa actuación de *Danza invisible* (dia 22 ás 11 da noite no C. de San Francisco), *Baio ensemble* (dia 22 ás 10,30 da noite no Xardin do Posio), e *Presuntos implicados* (dia 23 ás 11 da noite no C. de San Francisco).

Obradoiro nº 5 de Figueiras. En Espello do Interior.

Páginas coordinadas por
IAGO LUCA

pecha Domingos e festivos.

Eugenio Cabaleiro

Pinturas no Centro Recreativo de Redondela, até o 25 de Xuño.

Castelos de Galiza

O segundo andar da Casa das Artes de Vigo acolle até o 25 de Xuño a mostra fotográfica *Os Castelos de Galiza*. Abre de luns a venres de 11 a 14 e de 17 a 21,30 h. Sábados só de mañá e Domingos e festivos de tarde.

Thomas Jocher

Pintura e escultura, até o 30 de Xuño na galería Ad-hoc de Vigo.

Fundos de escultura da Xunta

O Centro Galego de Arte Contemporánea

Sen título de Cochorro.

Xornadas da Mocidade Galiza Nova

(organización do Bloque Nacionalista Galego) organiza as VII Xornadas de Verán da Mocidade Galega, que este ano celebraránse na vila de Allariz, os días 13, 14, 15 e 16 de Xullo, co lema "Galiza, como ten que ser". realizaránse actividades de m'sucia, deporte, cine e roteiro ecolóxico. Quen deseñe información para apontarse pode chamar a Galiza Nova (981) 59 33 99 e (988) 23 02 52.♦

Pallamallada

Música tradicional con percusións, gaitas, acordeón, clarinete, saxo, requinta e zanfona, amais de cantar. O Sábado 24 ás 23,30 no *Café Liceum* do Porriño.

Concerto

de axuda aos presos
O dia 7 do próximo mes de Xullo ás 22 horas terá lugar nos locais da Sala Nasa de Compostela, un concerto pro-axuda aos presos políticos galegos. Actuarán a Banda Bassotti (skate rock desde Italia) e Xenerira (rock irmandiño). Entradas a 800 pesetas. Apoian as Juga, ACPG e Comités Antirrepresivos.♦

Portugal

Exposiciones

No Porto:

Arte efémera na paisagem, mostra de espantallos no Parque de Serralves, até o 12 de Outubro (07-351-2-617 51 24). *Portugal e as telecomunicaciones na Europa*, até o 30 de Xullo no Museo dos Transportes e Comunicações, é unha mostra retrospectiva promovida pola Fundación das Comunicações.

EN BRAGA:

Festa da escultura. A galería Mário Sequeira organiza "uma das maiores mostras de escultura de exteriores feitas em Portugal nos últimos anos". Doce escultores portugueses, italianos, basileiros, alemanes e norteamericanos, presentan 30 obras recientes. Exponen: Paulo Neves, Agostinho Moreira, Allan Farr, Josep Bofill, Gabriel Seixas, Quintas, Moisés, Rogério Timóteo, Vitor Ramos, George Vikto, John Fisher e João Cutileiro (07-351-53-62 15 17). *Encontros da imagen*, desta edición baixo o título *Europa e o mar*, con mostras en varios locais da cidade.

EN LISBOA:

Abstracção e montagem, unha das más importantes exposiciones apresentadas en Portugal nos últimos anos, segundo Isabel Carlos (*Cartaz* do 27 de Maio do *Expresso*). Aberta até Xullo no Centro Cultural Belém (07-351-1-301 96 06). Comprende obras do movimento Dadá e dos primeiros anos da Revolución Soviética, pertencentes ao Instituto Valenciano de Arte Moderna. Reúne as vanguardas más atrevidas dos anos 10 aos 40, en 300 pezas do dadaísmo, futurismo e a experimentación abstracta, suprematismo, constructivismo ruso e a sua evolución produtivista, e do neoplasticismo holandés, entre outras. *Formas únicas da continuidade no espaço*, deseños de escultura até o 29 de Xullo na galería Luis Serpa (07-351-1-397 77 94). *As fontes da memória II*, *Espanha arcaica*, unha revisión documental da fotografía e da sociedad das primeiras catro décadas do século. A mostra ven dividida en varias seccións. No *círculo nacional* recollen paisaxes por Sevilla, León, Uviéu, Lisboa (Portugal), Cáceres, Jaén e Tarragona, cunha serie adicada ao pictorialismo, retratismo, fotoxonalismo, vanguarda e guerra civil, cunha certa desorde cronolóxica no mellor dos casos. No adicado ao retrato resaltan as imaxes de Valle-Inclán, Unamuno, Castelao (de Jaime Pacheco), Antonio Machado e Pérez Galdós. Até o 30 de Xuño no Centro cultural Belém (07-351-1-301 96 06). Um gosto

EN LISBOA:

O avarento de Molière, encenificación de Helder Costa, con Raul Solnado e Maria do Ceu Guerra, entre outros, no Teatro Cinearte (07-351-1-396 53 60) de Martes a Sábado ás 21,45 h., e Domingos ás 17 h. *Evita* polo Teatro Livre do Brasil, con Roberto Cordovani coma Evita. Até o 24 de Xuño no Teatro María Matos de Lisboa. *O veneno do teatro* de Rodolfo Sierra, encenificación de Xosé Blanco Gil, pola Compañía de Teatro Ibérico, de Xoves a Domingo ás 9,30 da noite no Teatro Ibérico (07-351-1-868 25 31). *Marly. A Vampira de Ourinhos* de Carlos Queiroz Telles, com María do Ceu Guerra e Pedro Alpiarça, no Teatro Cinearte (07-351-1-396 53 60). *Não ha nada que se coma?* de Francisco Pestana, interpretada por Estrela Novais, João Ricardo, Carla Carvalho, Marco Horácio e Raquel Seixas, no Teatro Cinearte (07-351-1-395 53 60), de Mércore a Sábado ás 10 da noite, Domingos ás 5 da tarde.♦

Gustav Klucis, Moscovo 1930

privado. Um olhar público, doacións ao Museu Nacional de Arqueología, até Dezembro (07-351-1-362 00 00). *Do neolítico ao último imperador. A perspectiva dun coleccionador de Macau*. Até Setembro no Palacio Nacional de Queluz (07-351-1-435 00 39).

Teatro

No Porto:

Os policias de Mrozek, encenificación de Helder Costa, interpretada polo Teatro Experimental do Porto, até o 9 de Xullo de Martes a Sábado ás 9,45 h., e Domingos ás 16 h. na Casa das Artes (07-351-2-600 43 01). *Porto d'honra*, textos de Norberto Barroca, Benjamin Veludo e Manuel Dias, interpretados pola Seiva Trupe, até o 31 de Xullo de Martes a Sábado ás 10 da noite, e Domingos ás 16 h., na Casa da Relación (A Cordoaria).

EN LISBOA:

O avarento de Molière, encenificación de Helder Costa, con Raul Solnado e Maria do Ceu Guerra, entre outros, no Teatro Cinearte (07-351-1-396 53 60) de Martes a Sábado ás 21,45 h., e Domingos ás 17 h. *Evita* polo Teatro Livre do Brasil, com Roberto Cordovani coma Evita. Até o 24 de Xuño no Teatro María Matos de Lisboa. *O veneno do teatro* de Rodolfo Sierra, encenificación de Xosé Blanco Gil, pola Compañía de Teatro Ibérico, de Xoves a Domingo ás 9,30 da noite no Teatro Ibérico (07-351-1-868 25 31). *Marly. A Vampira de Ourinhos* de Carlos Queiroz Telles, com María do Ceu Guerra e Pedro Alpiarça, no Teatro Cinearte (07-351-1-396 53 60). *Não ha nada que se coma?* de Francisco Pestana, interpretada por Estrela Novais, João Ricardo, Carla Carvalho, Marco Horácio e Raquel Seixas, no Teatro Cinearte (07-351-1-395 53 60), de Mércore a Sábado ás 10 da noite, Domingos ás 5 da tarde.♦

Feiras do libro

En catálogo

A Federación de Libreros Galegos artella a feira do libro en catálogo en Vigo do 1 ao 10 de Xullo.

Publicacións

Ólisbos

O 31 de Maio apresentouse na sala Galán (Santiago) o número 17 da revista *Ólisbos*, destavolta adicado á violencia. Oferece reflexións sobre as relacións entre literatura e violencia, ou sobre o exercicio da violencia como recurso da autodefensa: "Pois a revista Ólisbos deixa de falar de língua - sempre vale aquela frase de que Rosalía xa chorou por todos- e fala de Voces, Manifesta, Violencia. Violencia contra a apatía". Tamén comprende artigos de Joaquim

Montezuma Carvalho ("Heriberto Helader recusa um caseiro Nobel de literatura", sobre a diferéncia entre prezo e valor) e José Saramago ("A Iberia entre Europa e América latina"), amais de presentacións de textos literarios de Héctor Rosales e Santiago Montobbio, con outros traballo sobre literatura. A revista custa 400 pta. e pódese conquirir no (981) 56 31 00, extensión 17 63, (Martes de 16,30 a 18 h. durante o curso académico). Distribue Alustre S.L., Rúa do Lindeiro, 21. 15702 Santiago.♦

Cinema

Jean Renoir

O Centro Galego de Artes da Imaxe (A Coruña) proxecta os filmes *O río* (Martes 27) e *Elena e os homes* (Xoves 29) de Jean Renoir. As sesións comenzañ ás 20,15 h., e custan 200 pta.

Cinema xaponés

O Centro Galego de Artes da Imaxe (A Coruña) ofrece un ciclo de cinema xaponés. Quedan por pasar os filmes: *Corrente cálida* (Xoves 22) de Kosaburo Yoshimura, *Carmén volve á casa* (Venres 23) de Keisuke Kinoshita, *Como te chamás?* (Sábado 24) de Hideo Oba, e *Ela era coma un crisantemo selvaxe* (Mércores 28) de Keisuke Kinoshita. Os pasos son ás 20,15 h. de Martes a Venres, e ás 18,30 os Sábados. Entrada 200 pta., 100 pta. con Carné Xove.♦

A NOSA TERRA

A. IGLESIAS

Para a próxima tempada seguirán tres equipas na primeira división

Irmandade Futbolística Galega

■ PUCHEIRO

O Domingo 18 de Xuño de 1995 funcionou a IFG (Irmadade Futbolística Galega). As tres equipas na primeira división, axudándose entre si, foron quen de continuar, un ano máis, na máxima competición profesional do fútbol español. No Estadio de San Lázaro, aclamaron por primeira vez, maioritariamente, ao Deportivo. Nalguns momentos (cando empatou o Albacete) houbo cascarrabias que comezaron a maldicir aos coruñeses, culpándoselos do seu posíbel paso polo purgatorio da promoción, que tanto pode conducir ao ceu da Primeira, como ao inferno da Segunda.

O Compostela xogaba ao ritmo que marcaba o Deportivo alá pola Mancha, como se existise unha sintonía espiritual de intereses. Os coruñeses pretendían darrile tranquilidade aos compostelanos. Djukic, alá polo minuto oito de todos os partidos, colocou o balón a cinco metros do círculo central no campo coruñés, levantou a cabeza e decidiu marcar, desde ali mesmo e sen agardar máis, o gol da tranquilidade pera o Compos.

Meu dito, meu feito. Ao abrirlles a porta da permanencia, Fabiano decidiu entrar por ela, segundo lle berraba Santos desde a mesma beira do campo. Colleu o balón, burlou a un defensa, recortou para dentro e deixoulle o coiro a Ohen, para que o nixeriano rubricase o único resultado válido.

Pero en Albacete non crean na interrelación galaica e na inevitabilidade da coordinación balompédica. Oito minutos despois, Andonov, empatou o partido. En San Lázaro voltaron a aparecer as chagadas anticoruñistas, esquecendo de que o Tenerife tamén era un problema. "Axudate e axudarémoste", di o refrán. Ramírez rematou ao longueiro e Pizzi estivo a piques de converter en gol o rebote. Os illeus decidiron mandar no partido e o Compostela conformouse na sua sorte, pendente de Albacete.

E nada. Manjarín recibiu un balón na liña central, fixo dous caneos e, como non

había moito tempo para chegar á área, decidiu marcar o gol, pola escuadra, desde 35 metros. En San Lázaro voltaban a aclamar ao Deportivo. O control do Tenerife faciase menos intenso.

Nunca o Depor gañara no Carlos Belmonte. Houbo un momento no que se mellaba que o Albacete ia empatar de novo. Pero apareceu Júlio Salinas e deulle por marcar outro gol. Zalazar marca de novo. Mais intranquilidade. Fran xa estaba canso de agardar a que as couzas se resolven. Non era cuestión de que o seu irmán xogase para o ano en Segunda División. Esqueceu a Copa e demandou de Arsénio sair ao campo. Colleu a batuta e ali estaba, precisamente Xosé Ramón, que era ao que máis lle ia no asunto. Marca, para distanciarse. Logo viñeron outros catro entre o abatimento manchego e a ledicia compostelana.

Comentários comenenciados

En San Lázaro escoitábanse comentários para todos os gostos. Os más anti-deportivistas afirmaban que a Xunta "presionou ao Deportivo para que gañe en Albacete. Eles querer non querian", esquecendo, como case sempre no fútbol, a realidade, para adaptala aos gostos propios. "Menuda presión, se xogaron sen cinco titulares", exclamaba un enteirado. "Se o concello de Compostela e a equipa é do PSOE e o Deportivo é do PP", apontaba o político de turno.

Había outros que recorrian á relixión e ao Apóstolo para explicar o que estaba a suceder alá por terra de mouros. Que gañase o Depor, que nunca o fixera en Albacete, podia pasar, pero que marcarse oito, só podía ser cousa milagreiral! Habíao tamén que se deixaban embargar pola emoción e lle daban ao incensario, con Lucas, con Moure (que se despedían), co Deportivo, con Arsénio (os seus fillos estudaron en Compostela), con Xosé Ramón, con Fran... e mesmo co Aeroporto de Labacolla (onde collen de cote o avión).

"Eu sempre estiven tranquilo, escoitara

nun programa deportivo que Arsénio lle prometiera a Xosé Ramón que ia facer todo o posíbel por gañar o partido: por ti que non te vou deixar xogar na Segunda, por Santiago que é a miña segunda cidade e por Galiza". Así comentaba un escoita-rádios no próprio bar do estadio.

Outros falaban de familias para explicar o sucedido. "Ocorre como nunha familia numerosa. Sempre hai problemas cos irmáns, sobre todo se teñen distinta idade e todos arelan o mesmo. Pero cando se tenta agredilos desde fóra, defendense uns a outros. Iso foi o que fixo o Deportivo".

O economista explicaba como o enfrentamento tradicional entre cidades galegas "se debe á imposibilidade das primeiras industrias nacidas no agro, caso do tecido de liño, para evolucionar e xesar verdadeiras cidades, mesmo unha grande urbe galega. Desa frustración naceu a estéril polémica entre vilas medianas, similares entre si, que preferiron pelear entre elas, antes que atallar o problema que lles impedia o desenvolvemento". E o nacionalista, futbolisticamente neutral, "só galego", lembraba como no último partido Real Sociedad-Athletic, os siareiros nacionalistas de ambas equipas foron, en número de 4.000, xuntos ao estadio, sentaron na chan e comezaron a facer a traiña, remando. Aquele si que era unha festa. E non me digades, o confrontamento Bilbo-Donostia é tan forte como calquera que poda existir na Galiza. O que ocorre é que aquí as distintas barras que usan símbolos nacionalistas, por moito que se diga, non teñen nada desta ideoloxía. Se fosen de verdade nacionalistas antepoñian os intereses globais, berrábanse no campo, pero convivian fóra".

"Queda inaugurada a primeira pedra da Irmadade Futbolística Galega. Sobre dela montarei a miña organización e os intereses dos distintos manipuladores locais non poderán contra dela. Será unha federación dos auténticos afeiçoados ao fútbol galego e ti, meu amigo, serás como San Pedro", berrou un siareiro que estaba a escoitar.♦

TRES EN RAIA

A segunda canle da TVG

■ VÍCTOR F. FREIXANES

Ramón Zallo, neste mesmo periódico, falaba hai un par de semanas das novas posibilidades da comunicación de masas na fronteira do novo século: o Internet, a comunicación por cabo, a fibra óptica, os distribuidores de información... A expectativa da inmediata lexicalización sobre a TV local, a iniciativa privada empeza a situarse tamén no mercado galego. Nestes momentos hai máis dunha docia de proxectos en marcha: empresas de ámbito municipal e comarcal que, coa aceptación máis ou menos explícita dos concellos, queren ocupar as primeiras posicións de saída.

Hai un par de anos que o Consello da Cultura Galega suxeriou a posibilidade de que, desde a Xunta, se estudiase a viabilidade dunha Segunda Canle para a TV, igual que fixeron os cataláns e os vascos, coa idea de enriquecer e potenciar a oferta galega da comunicación. Diante do previsible crecemento do satélite, das privadas e das parabólicas, o discurso comunicacional galego ficou seriamente minguado e precisa dun novo reforzamiento técnico, imaxinación e apoios estratéxicos. A Segunda Canle, logo do investimento histórico que significou a TVG, debería ser a base para o desenvolvemento desa televisión local e comarcal que xa se anuncia e que, sen negar a presencia da iniciativa privada, non debería esquecer a súa condición de servicio, non só de explotación comercial e negocio. Se cadra, ainda estamos a tempo de reaccionar.♦

VOLVER AO REGO

Teléfono móvil, inalámbrico, fáx móbil, portátil analóxico, dixital, teléfono portátil con codificador. Ordenador de colo, pentium última xeneración, ordenador de arquitectura RISC, disco duro de 500 megabites, memoria RAM, tarxeta Sound Blaster, monitor de alta definición. Motor de 16 válvulas, de seis cilindros en V, turbo diesel intercooler, doble air-bag, ABS, eleva luas eléctrico, habitáculo indeformábel...

Isto é o capitalismo, unha tenda de xoguetes para adultos.♦